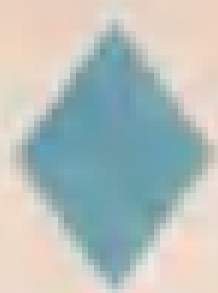

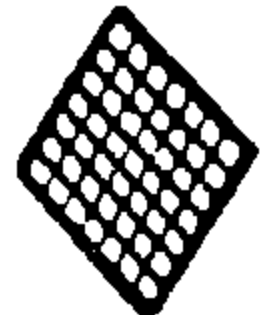
**Henry
James**

Piața Washington

Editura Eminescu

Henry
James

Piața Washington

În românește de
Radu Surdulescu

Editura Eminescu

HENRY JAMES

WASHINGTON SQUARE

A Signet Classic from

New American Library

Printed in U.S.A.

ÎN PRIMA JUMĂTATE A ACESTUI veac, mai exact către sfârșitul ei, trăia în orașul New York un doctor foarte căutat, care se bucura, într-o măsură neobișnuită poate, de prețuirea ce în Statele Unite a fost dintotdeauna acordată reprezentanților distinși ai profesiei medicale. Îndeletnicirea aceasta, ținută și astăzi de americani la loc de cinste, poate să se mîndrească, mai îndreptățit decît oriunde, cu epitetul de „liberală”. Într-o țară în care, pentru a juca un rol în societate, trebuie fie să-ți cîștigi tu însuși existența, fie să te prefaci că ți-o cîștigi, arta tămăduirii pare să întrunească în cel mai înalt grad două surse de credit recunoscute. Este mai întîi o ocupație practică, ceea ce în Statele Unite înseamnă foarte mult ; e atinsă apoi de aripa științei — merit foarte apreciat într-o comunitate în care adesea au lipsit tihna sau prilejul pentru potolirea setei de cunoaștere.

La renumele doctorului Sloper contribuia faptul că știința și îndemînarea lui atîrnau în egală măsură în balanță ; era, s-ar putea spune, un medic erudit, cu toate că leacurile sale nu se dovedeau deloc abstracte — întotdeauna îți dădea să iei un hap. Deși se vedea că știe

foarte multe, nu făcea abuz de teorie ; și dacă uneori explicațiile lui erau mai minuțioase decât i-ar fi fost de folos pacientului, nu mergea atât de departe (ca alți practicieni cunoscuți) încât să se încreadă doar într-insele, ci scria întotdeauna și o prescripție indescifrabilă. Existau doctori care îți dădeau rețeta fără vreo altă lămurire ; însă el nu aparținea nici acestei categorii, cea mai vulgară, la urma urmei. Se poate observa că eroul meu era un om inteligent ; și într-adevăr pentru acest motiv doctorul Sloper devenise o celebritate locală. Pe vremea poveștii noastre era în vîrstă de vreo cincizeci de ani și se afla în culmea gloriei. Avea replica scînteietoare și trecea în societatea aleasă a New Yorkului drept un om de lume — o apreciere în bună măsură exactă. Mă grăbesc să adaug, ca să înlătur orice neînțelegere, că nu e vorba în nici un caz de un șarlatan. Era un om profund onest — dar poate că îi lipsise prilejul de a-și arăta adevărata măsură a cinstei — și, lăsînd la o parte aleasa amabilitate a societății în care-și exercita profesiunea, societate ce se fălea cu „cel mai strălucit“ medic din toată țara, laudele pe care i le aducea vocea publicului se dovedeau cît se poate de îndreptățite. Era un om subtil, ba chiar un filozof, iar inteligența lui părea un lucru atât de firesc și (după cum spunea aceeași voce a publicului) era atât de spontană, încît doctorul nu urmărea niciodată efectele ieftine, și nu vedeai la el trucurile și îngîmfarea celebrităților de mîna a doua. Trebuie să mărturisim că soarta îi fusese prielnică și că în drumul spre belșug nu dăduse peste nici un hop. S-a căsătorit la douăzeci și șapte de ani, din dragoste, cu o fată foarte frumoasă, domnișoara Catherine Harrington, din New York, care, pe lîngă frumusețe, i-a mai dăruit și o zestre substanțială. Doamna Sloper era o femeie amabilă, manierată, elegantă și plină de grație, iar pe la 1820 fusese una din

frumusețile orașului, care, micuț dar plin de viitor, se înghesuia pe atunci în jurul cartierului Battery, pe țărmul golfului, și era mărginit în partea de sus de Drumul Canalului, neîngrijit și plin de buruieni. Încă de la douăzeci și șapte de ani Austin Sloper și-a făcut un nume, care explica anomalia de a fi fost ales dintre alți zece pețitori de o tânără din societatea înaltă, cu un venit de zece mii de dolari și ochii cei mai frumoși de pe toată insula Manhattan. Ochii aceia, împreună cu alte calități însoțitoare, l-au desfătat timp de vreo cinci ani pe tânărul medic, care era un soț devotat și fericit.

Deși se căsătorise cu o femeie bogată, nu și-a schimbat defel stilul de viață ; își vedea de meserie cu aceeași seriozitate, ca și când n-ar fi avut alte resurse în afara părții lui din averea modestă pe care o împărțise cu frații și surorile, la moartea tatălui lor. Țelul lui nu era în primul rînd să facă avere, ci, mai degrabă, să învețe și să înfăptuiască. Să învețe lucruri interesante și să fie de folos — acesta era, în mare, programul pe care și-l schițase și validitatea sa nu i se părea deloc știrbită de un accident ca de pildă venitul nevestei. Îi plăcea această profesiune, îi plăcea să o practice și era mîndru de ea ; i se părea atît de limpede că nu s-ar putea îndeletnici cu altceva, încît s-a încăpățînat să rămînă medic, și încă unul din cei mai buni. Bineînțeles că datorită confortului de acasă scăpase de corvezile zilnice, iar legăturile nevestii cu „lumea bună“ îi aduceau o mulțime de pacienți, din aceia ale căror simptome, dacă nu sînt mai interesante decît ale oamenilor de rînd, apar cel puțin cu mai multă regularitate. Doctorul Sloper dorea să capete experiență și în cursul a douăzeci de ani a dobîndit destulă. Trebuie să adăugăm însă că experiența a luat uneori asemenea forme încît, oricare ar fi fost meritul lor intrinsec, ea nu s-a dovedit deloc binevenită. Primul copil,

un băiat extraordinar de înzestrat, după cum era convins doctorul, care nu se entuziasma prea ușor, i-a murit la vîrsta de trei ani, deși grija mamei și știința tatălui ar fi născocit orice ca să-l salveze. Doi ani mai târziu doamna Sloper a dat naștere celui de-al doilea copil — al cărui sex îl făcea să pară, în ochii doctorului, doar un locțiitor imperfect al mult regretatului prim născut, din care își făgăduise să facă un bărbat de seamă. Fetița l-a dezamăgit, dar asta nu era totul. La o săptămînă după naștere, tînăra mamă, căreia, cum se zice, îi mersese bine, trădă simptome alarmante și în nici o săptămînă Austin Sloper rămase văduv.

Pentru un om a cărui meserie era să-și țină semenii în viață, doctorul Sloper nu se dovedise, evident, la înălțime în propria lui familie ; iar un medic reputat care își pierde în mai puțin de trei ani și nevasta și copilul ar trebui poate să se aștepte să-și vadă puse la îndoială fie priceperea, fie sentimentele. Cu toate acestea, prietenul nostru a fost scutit de orice critică în afară de a sa proprie, care era de departe cea mai competentă și mai neîndurătoare. A trăit tot restul zilelor sub povara acestui blam secret și a purtat pentru totdeauna semnele pedepsei ce-i fusese aplicată de mîna cea mai aspră pe care o cunoștea, în noaptea ce a urmat morții soției sale. Cum am spus, lumea îl prețuia, iar acum îl compătimea prea mult ca să-l zeflemiscască ; nefericirea îl făcea mai interesant, ba l-a ajutat chiar să ajungă la modă. Cineva a observat că nici familiile doctorilor nu sînt scutite de formele mai insidioase de boală și că, la urma urmei, doctorului Sloper îi mai muriseră și alți pacienți înaintea celor pe care i-am amintit, ceea ce constituia un precedent onorabil. Îi rămăsese fetița și, deși nu era ce și-ar fi dorit, își propuse să o crească cît mai bine. Avea la îndemînă o rezervă de autoritate nefolosită de care, în anii

ei fragezi, copila a profitat din plin. Îi dăduse, firește, numele sărmanei ei mame și, chiar la vîrsta diminutive-
lor, doctorul nu-i spunea altfel decît Catherine. Fata crescuse foarte robustă și sănătoasă, iar tatăl ei, privind-o, își spunea adesea în sinea lui că, așa cum era, cel puțin n-avea nici un motiv să se teamă că o va pierde. Am spus „așa cum era“ deoarece, ca să spunem adevărul... Dar, să mai amînăm puțin dezvăluirea lui.

CAPITOLUL 2

CÎND CATHERINE AVEA VREO ZECE ani, doctorul a invitat-o pe sora lui, doamna Penniman, să vină să stea la el. Domnișoarele Sloper nu fuseseră decît două la număr, și amîndouă se măritaseră de tinere. Cea mai mică, doamna Almond pe nume, era nevasta unui negustor bogat și mama unei familii înfloritoare. Ea însăși înflorea parcă — era o femeie frumoasă, plăcută, înțeleaptă, și sora preferată a fratelui ei plin de duh, care în ce privește femeile, chiar dacă îi erau rude apropiate, avea preferințe nete. Doamna Almond îi plăcea mai mult decît cealaltă soră, Lavinia, care se măritase cu un preot sărac, un om cu o constituție bolnăvicioasă și un limbaj cam bombastic, iar apoi, la vîrsta de treizeci și trei de ani, rămăsese văduvă — fără copii, fără avere — doar cu amintirea înfloriturilor de stil ale domnului Penniman, al căror parfum vag mai stăruia și acum în conversația ei. Cu toate acestea, doctorul i-a oferit adăpost sub propriul acoperiș, iar Lavinia l-a acceptat cu promptitudinea unei femei care-și petrecuse cei zece ani de viață conjugală în orășelul Poughkeepsie. Fratele ei nu a invitat-o

să locuiască în casa lui la nesfârșit, ci i-a oferit găzduire cît timp ea avea să-și caute un apartament nemobilat. Nu se știe sigur dacă doamna Penniman a început vreodată investigațiile pentru găsirea apartamentului ; cert e că nu a găsit nici unul. S-a instalat la fratele ei și nu a mai plecat niciodată, iar cînd Catherine împlini douăzeci de ani, mătușa Lavinia era încă una din figurile cele mai remarcabile din preajma ei. Versiunea doamnei Penniman era aceea că a rămas în casă pentru a se îngriji de educația nepoatei. A informat în acest sens pe toată lumea, cu excepția doctorului ; el nu cerea niciodată explicații pe care le putea inventa oricînd, singur, ca să se distreze. Dealtfel, doamna Penniman, în ciuda unei considerabile dar artificiale siguranțe de sine, se abținea, pentru motive greu de definit, de a se recomanda fratelui ei drept un izvor de înțelepciune. Nu avea un mare simț al umorului, dar avea totuși destul ca să nu facă o asemenea greșeală ; fratele ei, în ce-l privește, avea și el destul umor ca să o ierte, în situația ei, că îl obligă la cheltuieli suplimentare un timp atît de îndelungat. De aceea doctorul a consimțit tacit la propunerea tacită pe care i-a făcut-o doamna Penniman, în sensul că era important pentru biata fată orfană de mamă să aibă pe lîngă ea o femeie inteligentă. Consimțămîntul lui nu putea fi decît tacit, fiindcă strălucirea intelectului doamnei Penniman nu îl orbise niciodată. Dealtminteri, cu excepția perioadei cînd era îndrăgostit de Catherine Harrington, doctorul nu fusese orbit de nici o altă calitate feminină, și, deși într-o anumită măsură era ceea ce se cheamă un doctor de femei, nu avea o părere entuziastă despre sexul mai complicat. Complicațiile acestuia i se păreau mai degrabă ciudate decît instructive, iar admirația lui pentru

frumusețea *rațiunii* nu era decît palid răsplătită de ceea ce îi ofereau pacientele. Soția lui fusese o femeie rațională, dar ea era o excepție remarcabilă ; printre cele cîteva lucruri de care nu se îndoia, acesta era cel mai important. Firește, o asemenea părere nu putea să-i scurteze sau să-i îndulcească văduvia ; ea limita de asemenea recunoașterea calităților Catherinei și a serviciilor făcute de doamna Penniman. Totuși, după ce au trecut vreo șase luni, doctorul a acceptat prezența permanentă a surorii lui ca pe un fapt împlinit, și pe măsură ce Catherine creștea, observă că, în realitate, fata avea mare nevoie de tovarășia unei persoane aparținînd propriului ei sex imperfect. Era foarte politicos față de Lavinia, de o politețe protocolară, meticuloasă ; ea nu-l văzuse înfuriat decît o dată, cînd fratele ei își pierduse cumpătul în timpul unei discuții teologice cu răposatul ei soț. Cu ea nu discuta teologie niciodată, de fapt nu discuta nimic ; se mulțumea să-i aducă la cunoștință, foarte limpede, în forma unui ultimatum bine cumpănit, dorințele lui în privința Catherinei.

Odată, cînd fata avea vreo doisprezece ani, doctorul i-a spus surorii sale :

— Încearcă să faci din ea o femeie inteligentă, Lavinia ; aș vrea să fie o femeie inteligentă.

Doamna Penniman l-a privit gînditoare cîteva clipe.

— Dragul meu Austin, îl întrebă apoi, crezi că e mai bine să fii inteligent decît să fii bun ?

— Bun pentru ce ? replică doctorul. Dacă nu ești inteligent, nu ești bun de nimic.

Doamna Penniman socoti că nu e cazul să-l contradică în acest punct ; se gîndea, probabil, că ea însăși este atît de folositoare pe lume tocmai datorită aptitudinilor ei multiple.

— Vreau, bincînțeles, ca fiică-mea să fie bună la suflet, comentă a doua zi doctorul, dar ca să fie virtuoasă nu e nevoie să fie și proastă. Nu mi-e teamă că o să se facă rea : nu e nici un grăunte de răutate în firea ei. E bună ca pîinea caldă, cum spun francezii, dar n-aș vrea ca peste șase ani să o compar cu pîinea cu unt.

— Ți-e teamă că o să fie insipidă ? Dragul meu, untul cade în sarcina mea, așa că nu ai de ce să te temi ! îl asigură doamna Penniman, care se îngrijea de „talentele“ Catherinei, supraveghindu-i studiul la pian, pentru care fata avea o oarecare înzestrare, și însoțind-o la lecțiile de dans, unde, trebuie spus, Catherine nu prea strălucea.

Doamna Penniman era o femeie înaltă, blondă, uscățivă și cam trecută ; avea o fire foarte prietenoasă și era deosebit de exigentă în privința manierelor. Îi plăcea literatura ușoară și avea un caracter ridicol de nesincer și de întortocheat. Era romantică, era sentimentală ; o pasionau micile secrete și mistere — pasiune foarte inocentă dealtfel, fiindcă, pînă acum, secretele ei fuseseră mereu inutile, ca niște ouă stricate. Nu părea o femeie în care să poți avea încredere, dar acest defect era lipsit de însemnătate, fiindcă nu avusese niciodată ce ascunde. I-ar fi plăcut să fie îndrăgostită de un bărbat, cu care să corespundă sub un nume fictiv, prin scrisori lăsate într-o prăvălie. Mă simt obligat să afirm că imaginația ei nu a împins niciodată intimitatea mai departe. Doamna Penniman nu a avut nici un iubit, dar fratele ei, care era foarte ager la minte, i-a ghicit înclinațiile. „Cînd Catherine o să fie de vreo șaptesprezece ani“, își spunea el, „Lavinia are să încerce să o convingă că un tînăr cu mustață s-a îndrăgostit de ea. Va fi o pură închipuire ; nici un tînăr, cu mustață sau fără, nu se va îndrăgosti

vreodată de Catherine. Dar Lavinia va persevera, vor sta de vorbă, și, poate, dacă gustul ei pentru afaceri clandestine n-are să fie mai puternic, o să discute și cu mine. Din fericire pentru liniștea ei sufletească, Catherine n-o să vadă și n-o să creadă ; sărmana de ea, nu e o romantică“.

Catherine era un copil sănătos, bine dezvoltat, fără nici o urmă din frumusețea mamei. Nu era urâtă ; avea însă un chip neatrăgător, blajin și șters. Cel mai frumos lucru care se spusese despre ea vreodată era că avea o înfățișare „plăcută“, și, deși urma să moștenească o avere, nu-i trecuse nimănui prin cap să o socotească o frumusețe. Părerea tatălui despre puritatea ei morală se vedea pe deplin îndreptățită : era de o bunătate excepțională, imperturbabilă ; era afectuoasă, docilă, ascultătoare, și îi plăcea să spună doar adevărul. În copilărie fusese foarte băiețoasă și, deși e cam stînjenitor să afirmi așa ceva despre propria-ți eroină, trebuie să adaug că era și foarte lacomă. Nu că ar fi furat, din cîte știu eu, stafide din cămară, dar își rezerva toți banii de cheltuială pentru prăjiturile cu frișcă. În această privință, e drept, o atitudine critică ar fi în discordanță cu momentele de candoare din cronica timpurie a oricărui biograf. Hotărît lucru, Catherine nu era inteligentă ; îi lipsea agerimea la învățătură, ca dealtfel la orice. Nu era deficientă mintal și avea destulă pregătire ca să facă o figură onorabilă în conversație, față de contemporanii ei — printre care, trebuie să recunoaștem, ocupa o poziție neînsemnată. E bine știut că în New York o fată poate să ocupe și o altfel de poziție. Catherine, care era deosebit de modestă, nu simțea nici o dorință să fie strălucitoare și în majoritatea ocaziilor sociale, cum li se spune, o vedeai ascunsă undeva în spate. Ținea foarte mult la tatăl ei și totodată se temea de el ; pentru ea, era bărbatul cel mai

inteligent, cel mai frumos și cel mai vestit. Biata fată își vedea convingerile confirmate în așa măsură pe cînd își exersa afecțiunea, încît fiorul de frică ce se adăuga pasiunii filiale, în loc să o tocească, îi sporea farmecul. Dorința ei cea mai adîncă era să-l mulțumească, și era fericită să știe că izbutise. Dar nu reușea niciodată decît pînă la un anumit punct. Deși în general doctorul era foarte bun cu ea, Catherinci nu-i scăpa un asemenea amănunt și i se părea că depășirea acelui prag e un scop pentru care într-adevăr merită să trăiești. Bineînțeles, tot ce știa era că îl dezamăgește ; doctorul a fost chiar destul de sincer în privința asta în cîteva rînduri. Catherine a crescut în tihnă, era sănătoasă, însă la optsprezece ani doamna Penniman nu făcuse din ea o fată inteligentă. Doctorului Sloper i-ar fi plăcut să fie mîndru de fiica lui, dar nu avea cu ce să se mîndrească. Nu avea, desigur, nici de ce să-i fie rușine ; dar asta nu putea fi de ajuns pentru el — un om orgolios, care s-ar fi bucurat să vadă că fiica lui nu e ca oricare alta. Ar fi putut, firește, să fie o fată frumoasă, plină de grație, inteligentă și distinsă, căci mama ei fusese cea mai fermecătoare femeie în timpul scurtei sale vieți ; cît despre tată, el își cunoștea desigur propria valoare. Îl mînia gîndul că zămislise un copil atît de banal și uneori mergea așa de departe încît era mulțumit că soția lui nu trăise să o vadă. Doctorul nu a făcut descoperirea asta dintr-o dată : și-a format o părere definitivă doar atunci cînd Catherine a ajuns o tînără domnișoară. I-a acordat privilegiul multor îndoieli, căci nu se grăbea să tragă o concluzie. Doamna Penniman îl asigura mereu că fata lui are o fire minunată, dar el știa cum să interpreteze această părere. Asta însemna că fiica lui nu era destul de isteată ca să-și dea seama că mătușa ei e o toantă, iar doamna Penniman nu putea fi decît încîntată de o asemenea deficiență. E

drept că atît ea cît și fratele ei exagerau oarecum, fiindcă fata, deși ținea mult la mătușă-sa și era conștientă de recunoștința pe care i-o datora, o privea fără nici o urmă din teama tandră ce însoțea admirația față de tatăl ei. Pentru Catherine, doamna Penniman nu avea nimic comun cu infinitul ; putea să o cuprindă dintr-o privire, fără să fie orbită, pe cînd marile calități ale părintelui ei se întindeau pînă departe, pierzîndu-se într-un fel de halou luminos unde nu se opreau, dar mintea ei nu le mai putea ajunge.

Nu trebuie să se înțeleagă că doctorul Sloper îi cerea Catherinei să ispășească pentru dezamăgirea pe care i-o provocase, sau că o lăsa pe biata fată să-și închipuie ce larsă îi făcuse fără voia ei. Dimpotrivă, de teamă să nu fie nedrept față de ea, își făcea datoria cu un zel exemplar, recunoscînd că e o fiică devotată și iubitoare. Pe lîngă toate astea, doctorul era un filozof : se consolă în cele din urmă, ajutat și de nenumărate țigări de foi. Încerca să-și spună că nu așteptase nimic de la ea, deși, e drept, raționamentul lui era cam straniu. „Nu aștept nimic de la ea“, gîndea el, „așa că dacă o să-mi facă vreo surpriză, cu atît mai bine. Dacă nu, n-are să fie nici o pierdere“. Asta se întîmpla pe vremea cînd Catherine împlinise optsprezece ani ; e ușor de văzut deci că tatăl ei nu era un om pripit. Fiica lui se arăta acum nu numai incapabilă să ofere vreo surpriză ; era chiar discutabil dacă putea să înregistreze vreuna, atît părea de pașnică și de moale. Cei ce se exprimau mai dur o găseau apatică. Dar ea părea moale pentru că era timidă, de o timiditate supărătoare, dureroasă. Lumea nu înțelegea acest lucru întotdeauna, iar ea lăsa uneori impresia că e insensibilă. De fapt, era ființa cea mai delicată din lume.

CÎND ERA MICĂ, PROMITEA SĂ FIE înaltă, dar la şaisprezece ani se opri din creştere ; în statura ei, ca şi în rest dealtfel, nu se distingea nimic neobişnuit. Era viguroasă şi bine făcută şi, din fericire, se bucura de o sănătate excelentă. Am observat mai înainte că doctorul era un filozof, dar nu aş mai fi gîndit astfel dacă biata fată ar fi fost bolnăvicioasă şi suferindă. Sănătatea evidentă era calitatea ei cea mai de preţ, iar tenul limpede şi proaspăt, în care roşul şi albul erau egal distribuite, părea, într-adevăr, demn de admirat. Avea ochii mici şi potoliţi, trăsăturile pronunţate, părul brun şi moale. Criticii mai severi o găseau obtuză şi urîţă, iar cei cu mai multă imaginaţie o descriau drept o fată liniştită, cu un aer de doamnă. Dar nici unii, nici alţii nu discutau prea mult despre ea. Cînd i se spuse, la timpul potrivit, că a devenit o tînără doamnă — asta era cu mult înainte ca ea însăşi să o creadă —, se trezi deodată în ea un interes viu pentru rochii ; un interes viu este cea mai potrivită expresie. Simt nevoia să trec cît mai repede peste precizarea că, în această privinţă, judecăţile ei nu erau deloc infailibile ; ele prilejuiau adesea fie confuzii, fie situaţii penibile. În realitate, faptul că îşi permitea o asemenea plăcere nu era decît manifestarea dorinţei de a se exprima a unei firi oarecum nearticulate ; Catherine încerca să fie elocventă prin veşminte şi să compenseze sfiala din grai printr-o nonşalanţă agreabilă a rochiei. Dar dacă ea se exprima prin îmbrăcăminte, atunci cu certitudine nu era nimeni de vină că nu e socotită o fată inteligentă. Trebuie adăugat că, deşi urma să moştenească o avere — venitul doctorului Sloper, de pe urma profesiei, era de douăzeci de mii de dolari, din care puneă jumătate deoparte —, nu avea la dispoziţie mai

mulți bani decît alte fete, mai sărace ca ea. Pe vremea aceea, în New York mai licărea încă flacăra de pe altarul simplității republicane, iar doctorul Sloper ar fi fost bucuros să o vadă și pe fiica sa, plină de grație clasică, printre preotesele acestei credințe senine. Cînd era singur, scrișnea din dinți la gîndul că fata lui e și urîță, și împopoțonată. În ce-l privește, îi plăceau lucrurile fine, și nu ducea lipsă de ele ; avea însă oroare de vulgaritate, care, după teoria lui, se răspîndea din ce în ce mai mult în societatea acelor vremuri. De fapt, acum treizeci de ani standardul eleganței în Statele Unite nu era atît de ridicat ca astăzi, iar părintele Catherinei împărtășea, inteligent, o concepție demodată în privința educației tinerilor. Nu avea o teorie proprie referitoare la acest subiect ; pe atunci colecția de teorii personale nu devenise încă un imperativ al autoapărării. I se părea pur și simplu normal și înțelept ca o tîină doamnă bine educată să nu poarte în spinare jumătate din avere. Spinarea Catherinei era destul de vînjoasă ca să poarte oricît, dar ea nu îndrăznise niciodată să o expună poverii unei nemulțumiri paterne, așa că eroina noastră nu își permise, mai înainte de a împlini douăzeci de ani, luxul unei rochii de seară, din satin roșu, împodobită cu franjuri aurii, deși acesta era un articol la care rîvnca de multă vreme, în secret. O făcea să pară, cînd se admiră în oglindă, o femeie de treizeci de ani, dar, lucru ciudat, în ciuda pasiunii pentru rochii frumoase, Catherine nu avea în ea nici un grăunte de cochetărie, și toată grija ei cînd le îmbrăca era dacă ele, și nu dacă ea, arată bine. Este o chestiune asupra căreia istoria nu s-a pronunțat încă, dar presupunerile sînt îndreptățite ; Catherine se prezentă la mica petrecere dată de mătușa ei, doamna Almond, în rochia regală amintită mai înainte. Pe atunci fata nu avea încă

douăzeci și unu de ani și petrecerea doamnei Almond fu începutul unor evenimente foarte importante.

Cu vreo doi-trei ani mai înainte doctorul Sloper își mutase larii și penații sus, la marginea orașului, cum se spune la New York. Locuise de la căsătorie într-o clădire din cărămidă aparentă, cu creste de granit și cu o uriașă fereastră în evantai deasupra ușii, pe o stradă — la cinci minute de primărie — care își trăise zilele de glorie (din punct de vedere monden) pe la 1820. După aceea curentul modei s-a îndreptat constant spre nord, așa cum e obligat, în New York, de canalul strîmt pe care curge, iar zumzetul vehiculelor se făcea auzit mai departe, pe dreapta și pe stînga Broadwayului. Mai înainte ca doctorul să-și schimbe reședința, murmurul negoțului se transformase într-un vuiet uriaș, care suna foarte muzical pentru urechile bunilor cetățeni preocupați de propășirea comerțului pe binecuvîntata lor insulă, cum le plăcea să spună. Pentru doctorul Sloper acest fenomen nu prezenta decît un interes secundar — deși, avînd în vedere faptul că după un număr de ani jumătate din pacienții lui erau oameni de afaceri surmenați, acest interes ar fi putut fi mai direct —, iar cînd cele mai multe din locuințele vecinilor (și ele ornamentate cu creste de granit și cu mari ferestre în evantai) fură transformate în birouri, antrepozite și agenții navale, sau folosite în alte chipuri pentru meschinele scopuri comerciale, el se hotărî să-și caute o locuință mai liniștită. În anul 1835 locul ideal pentru o retragere onorabilă fu găsit în Piața Washington, unde doctorul își construi o casă elegantă, modernă, cu o fațadă impozantă, un balcon larg în fața ferestrelor salonului și o scară de marmură albă ce urca spre un portal împodobit și el tot cu marmură albă. Această construcție, împreună cu multe altele din jur, cu care semăna întocmai, reprezenta, acum patruzeci de ani, ultima modă în

materie de arhitectură ; locuințele acestea au rămas și azi foarte solide și elegante. În fața lor se afla scuarul, plin de vegetație, iar gardul de lemn care îl înconjura sporea caracterul rural și nepretențios al locului ; după colț se deschidea maiestuoasa Fifth Avenue, cu un aer de spațiu și de siguranță de sine, care încă de atunci o recomanda pentru un destin grandios. Nu știu dacă asta se datorește unor tandre amintiri de odinioară, dar mulți spun că acolo se află partea cea mai încântătoare a New Yorkului : e o atmosferă de tihnă și de stabilitate care nu se întâlnește des în alte cartiere ale întinsei și stridente metropole ; are un aspect mai matur, mai bogat și mai onorabil decât oricare altă ramificație din partea de sus a marelui bulevard longitudinal — aspectul istoriei sociale. Aici, puteai fi informat de cei competenți, ai intrat într-o lume care îți va stârni desigur interesul ; aici a locuit bunica dumitale, într-o solitudine venerabilă, întâmpinându-te cu o ospitalitate care-ți stârnea deopotrivă imaginația de copil și apetitul, aici ai făcut primii pași pînă afară, urmînd-o pe bonă cu mersul șovăitor, inhalînd mirosul straniu al cenușarilor, care pe atunci erau singurii pomi ce țineau umbră în scuar și împrăștiau o aromă pe care, nefiind încă destul de critic, nu o disprețuiai așa cum merita ; aici, în fine, primele lecții, ținute de o doamnă în vîrstă, cu pieptul mare și temelia solidă, avînd în mînă o nuia și bînd tot timpul ceai dintr-o ceașcă albastră așezată pe o farfurioară ce nu se potrivea la culoare, îți îmbogățeau atît cunoștințele, cît și impresiile. Aici, mai ales, și-a petrecut eroina noastră mulți ani din viață și aceasta este scuza prezentei paranteze topografice.

Doamna Almond locuia mult mai departe, spre margine, pe o stradă incipientă cu număr mare, într-o zonă unde noțiunea de oraș începea să capete un aer teoretic,

unde lângă trotuar (cînd exista) creșteau plopî, care-și amestecau umbra cu acoperișurile în pantă ale caselor olandeze răzlețe, și unde porcii și orătăniile se vînzoleau prin șanțuri. Asemenea imagini rural pitorești au dispărut astăzi complet din decorul străzilor New Yorkului, dar ele pot fi încă găsite în memoria locuitorilor de vîrstă mijlocie din cartiere care ar roși acum amintindu-și-le. Catherine avea o mulțime de verișori și, cu copiii mătușii Almond, care pînă la urmă se făcuseră nouă, era în legături foarte strînse. În copilărie aceștia se arătau cam speriați în fața ei ; se spunea că ea avusese parte, cum se zice, de o educație aleasă și, oricum, cineva care trăia în preajma mătușii Penniman trebuia să îi reflecte strălucirea. Pe doamna Penniman micuții Almond o priveau mai degrabă cu admirație decît cu afecțiune. Avea obiceiuri ciudate și teribile, iar rochiile ei de doliu — se îmbrăcase în doliu timp de douăzeci de ani după moartea soțului și apoi apăruse deodată, într-o dimineață, cu trandafiri roșii la bonetă — erau împodobite în locuri stranii, neașteptate, cu catarame, mărgelile și broșe, care interziceau familiaritatea. Cu copiii era prea țeapănă, și la bine și la rău : îi stînjenea, părăd că așteaptă de la ei observații subtile ; cînd să meargă la ea în vizită, se simțeau de parcă ar fi fost luați la biserică și puși să stea în primul rînd. S-a descoperit totuși, mai tîrziu, că mătușa Penniman nu era decît un accident în existența Catherinei, nu un element esențial, și că, venind să-și petreacă o sîmbătă cu verii ei, fata era foarte dispusă să se joace de-a cine-i stăpînul și de-a capra. Pe această bază s-a ajuns curînd la înțelegere și Catherine a fraternizat cu verișorii ei timp de mai mulți ani. Spun verișori deoarece șapte din micuții Almond erau băieți și ei îi plăceau jocurile pentru care îmbrăcămintea cea mai potrivită erau pantalonii. Încetul cu încetul, însă, pan-

talonii băieților s-au lungit și cei ce li purtau s-au împrăștiat, așezându-se fiecare la locul lui. Unii din ei erau mai mari decât Catherine, așa că au fost trimiși la colegiu ori s-au angajat în diferite birouri. Dintre fete, una s-a măritat exact la timp, iar cealaltă s-a logodit, de asemenea la timp. Aceasta din urmă era ocazia pentru care doamna Almond dădea mica petrecere pe care am amintit-o. Fiica ei urma să se mărite cu un agent de bursă tânăr și îndesat, un băiat de douăzeci de ani ; toți spuneau că e o căsătorie foarte potrivită.

CAPITOLUL 4

DOAMNA PENNIMAN, ÎMPODOBITĂ cu mai multe cataramă și brățări decât oricând, era prezentă, bincînțele, la petrecere, însoțită de nepoată-sa, iar doctorul făgăduise să vină și el ceva mai târziu. Urma să înceapă dansul și, mai înainte ca lumea să se încălzească de-a binelea, Marian Almond veni spre Catherine însoțită de un tânăr înalt. I-l prezentă, spunându-i că e văr cu Arthur Townsend, logodnicul ei, și că dorește foarte mult să o cunoască pe eroina noastră. Marian Almond avea șaptesprezece ani ; era frumușică, micuță la trup și purta o eșarfă mare. Manierele ei erau atât de distinse încât căsătoria nu avea ce să le mai adauge. Se purta de acum ca o adevărată gazdă, întreținându-și oaspeții, făcându-și vînt cu evantaiul, sau observînd că, fiindcă erau atîția de care trebuia să aibă grijă, nu va mai avea timp să danseze. Îi vorbi Catherinei pe larg despre verișorul domnului Townsend, pe care îl atinse ușor cu evantaiul, înainte de a se îndepărta ca să facă față altor obligații. Catherine nu a

Înțeles tot ce-i spunea Marian ; era preocupată mai degrabă să-i admire manierele degajate și cursivitatea ideilor și să-l privească pe tânărul Townsend, care era foarte prezentabil. A reușit totuși, spre deosebire de alte ocazii când făcuse cunoștință cu un bărbat, să-i rețină numele, care părea să fie același cu al micului agent de bursă al lui Marian. Catherine se zăpăcea întotdeauna când îi era prezentat cineva ; i se părea un moment stînjenitor și se mira că unii oameni — ca de exemplu noua ei cunoștință — sînt atît de degajați. Se întreba ce să-i spună și ce are să se întîmple dacă nu îi spune nimic. De data asta urmările au fost foarte plăcute. Nelăsînd-o să se simtă stingherită nici o clipă, domnul Townsend începu să vorbească, cu un zîmbet firesc, de parcă ar fi cunoscut-o de ani de zile.

— Ce petrecere încîntătoare ! Ce minunată casă ! Ce familie interesantă ! Ce frumoasă e verișoara dumneavoastră !

Domnul Townsend părea să fie pe deplin conștient de valoarea unor asemenea judecăți lipsite de profunzime ; ele erau doar subiectele unei prime conversații. O privea pe Catherine drept în ochi. Ea nu-i răspundea nimic ; îl asculta doar, privindu-l, iar el, ca și cum n-ar fi așteptat un răspuns anume, continuă să-i vorbească pe același ton plăcut și natural. Deși nu putea rosti nimic, Catherine își dădea seama că stînjeneala dispăruse ; era parcă firesc ca el să vorbească, iar ea să se uite, doar atît. Era firesc fiindcă el era atît de prezentabil, sau, mai exact, cum își spusese ea, atît de frumos. Muzica se oprise de cîteva minute, apoi reîncepu deodată, iar el o întrebă cu un zîmbet mai adînc, mai intens, dacă îi acordă favoarea unui dans. Nici acum nu își dădu consimțămîntul cu glas tare ; îl lăsă, în schimb, să-și petreacă brațul pe după mijlocul ei — în acest timp îi trecu prin minte, mai viu ca oricînd, că locul acesta e atît de potrivit pentru brațul unui băr-

bat — și peste câteva clipe el o conducea, învîrtindu-se în jurul camerei în ritmul armonios al polcii. Cînd se opriră, Catherine simți că e roșie la față și cîtva timp nu se mai uită la el. Își făcu vînt cu evantaiul, privind florile desenate pe el. Morris o întrebă dacă vrea să danseze din nou, iar ea șovăi să răspundă, uitîndu-se tot la flori.

— Vă simțiți amețită ? o întrebă, cu o voce plină de căldură.

Catherine ridică privirea spre el : era într-adevăr frumos, și nu se înroșise deloc la față.

— Da, îi răspunse, fără să-și dea seama de ce, căci nu mai amețise niciodată dansînd.

— Bine, atunci, spuse domnul Townsend, ne așezăm și stăm de vorbă. O să găesc un loc potrivit.

Îl găsi — un loc minunat, o canapea mică ce părea făcută doar pentru două persoane. Camerele erau de acum pline de oaspeți ; numărul dansatorilor crescuse și în fața lor se aflau oameni în picioare, cu spatele către ei, așa încît Catherine și tovarășul ei păreau retrași și neobservați. „O să stăm de vorbă“, spusese tînărul, dar de fapt vorbea numai el. Catherine stătea rezemată pe canapea, așintindu-l cu privirea și zîbind ; îl socotea foarte inteligent. Avea trăsăturile parcă desenate cu penelul ; Catherine nu văzuse niciodată asemenea trăsături — atît de delicate, de rafinate, de desăvîrșite — la tinerii din New York pe lîngă care trecea pe stradă sau pe care îi întâlnea la scratele dansante. Era înalt și zvelt, dar părea foarte puternic. Catherine îl asemui cu o statuie. Dar o statuie nu ar vorbi astfel și, mai presus de toate, nu ar putea avea ochi de o culoare atît de rară. Nu mai fusese niciodată la doamna Almond ; se simțea ca ni străin ; era foarte amabil din partea Catherinei că se ocupa de el. Era văr — nu prea apropiat — cu Arthur Townsend și acesta îl adusese să-l prezinte familiei. De fapt, nu cunoștea pe ni-

meni în New York. Aici se născuse, dar lipsise mulți ani. Rătăcise prin lume, trăind prin locuri bizare, și se înapoiasse în New York numai de o lună-două. Îi plăcea New Yorkul, dar se simțea singur.

— Știi, lumea te uită, zîmbi el către Catherine, învâluind-o cu privirea lui fermecătoare ; stătea întors către ea, cu coatele rezemate pe genunchi.

Catherine se gîndi că cine l-a văzut o dată nu-l mai poate uita ; dar își păstră această părere pentru ea, ca pe un obiect de preț.

Nu s-au ridicat de acolo mult timp. Tînărul era foarte nostim. O întreba despre cei din jur și, încercînd să ghi-cească cine sînt, făcea cele mai caraghioase confuzii. Îi critica direct, pe față, fără ocolișuri diplomatice. Catherine nu auzise niciodată pe cineva — mai ales pe vreun tînăr — vorbind astfel. Un tînăr putea vorbi așa într-un roman, sau și mai bine într-o piesă, pe scenă, în apropierea reflectoarelor, privind către public și fiind privit de toată lumea, care îi admiră prezența de spirit. Morris Townsend nu semăna totuși cu un actor : părea atît de sincer, de firesc. Catherine era captivată ; dar deodată se apropie Marian Almond, făcîndu-și loc prin mulțime, și, zărindu-i pe cei doi tot împreună, scoase o mică exclamație ironică, ce îi făcu pe toți să se întoarcă, iar Catherine se înroși ca focul. Marian le întrerupse convorbirea, spunîndu-i domnului Townsend — cu care se purta ca și cum ar fi fost deja măritată, iar el îi devenise văr — să se ducă repede la mama ei, care îl căuta de o jumătate de oră ca să-l prezinte domnului Almond.

— O să ne mai întîlnim, îi spuse el la plecare Catherinei, iar ea îl socoti foarte original.

Verișoara ei o luă de braț și porniră împreună.

— Nu mai trebuie să te întreb ce părere ai despre Morris, remarcă ea cu însuflețire.

— Aşa îl cheamă ?

— Nu te-am întrebat ce părere ai despre numele lui, ci despre el, replică Marian.

— A, nu am o părere deosebită, rosti Catherine, min-
şind pentru prima dată în viaţă.

— Ce-ar fi să-i spun asta ! strigă Marian. Nu i-ar
prinde rău : e atât de plin de sine.

— Chiar aşa ? se miră Catherine, făcînd ochii mari.

— Aşa spune Arthur, şi doar el îl cunoaşte.

— Te rog, nu-i spune ! o imploră Catherine în şoaptă.

— Să nu-i spun că e plin de sine ? Dar i-am spus-o
de zeci de ori !

Auzind mărturisirea unei asemenea cutezanţe, Catherine o privi pe mica ei însoţitoare cu uimire. Bănuia că Marian îşi dă astfel de aere fiindcă avea să se mărite în curînd, şi se întrebă totodată dacă nu cumva se vor aştepta şi de la ea performanţe asemănătoare, cînd o să se logodească.

Peste vreo jumătate de oră o văzu pe mătuşa Penniman stînd în nişa unei ferestre, cu capul uşor aplecat într-o parte şi cu un pince-nez de aur ridicat în dreptul ochilor, în timp ce privirea îi rătăcea prin salon. În faţa ei se afla un domn, care stătea puţin înclinat şi cu spatele întors către Catherine. Îl recunoscu imediat, deşi nu-l văzuse niciodată din spate, căci atunci cînd se îndepărtase, la îndemnul Marianei, se retrăsese foarte cuviincios, fără să se întoarcă. Morris Townsend — numele îi era de acum atât de familiar, de parcă cineva i l-ar fi repetat la ureche de o sută de ori —, Morris Townsend îi împărtăşea mătuşii, ca şi ei mai înainte, impresiile lui despre oaspeţi ; observaţiile sale erau pline de duh şi doamna Penniman zâmbea, cu un aer aprobator. De îndată ce îl zări, Catherine se îndepărtă ; n-ar fi vrut ca el să se întoarcă şi s-o

vadă. Dar era plăcut surprinsă de ce văzuse. Stînd de vorbă cu doamna Penniman, cu care ea locuia, pe care o vedea și cu care își trecea zilnic timpul, el rămăsese parcă în preajmă, mai ușor de privit decît dacă amabilitățile lui i-ar fi fost adresate ei însăși. Faptul că mătușa Lavinia îi simpatiza, că nu tresărea surprinsă la vorbele lui i se păru fetei un cîștig personal : căci nivelul pretențiilor mătușii Lavinia era foarte înalt, fiind implantat în mormîntul răposatului ei soț, unde, după cum lămurise pe toată lumea, zăcea un geniu al conversației. Unul din băieții Almond, cum le zicea Catherine, o invită pe eroina noastră la un cadril, astfel că timp de un sfert de oră, măcar mîinile și picioarele ei avură de lucru. De data asta nu se mai simțea amețită ; mintea îi era foarte limpede. Cînd dansul se sfîrși, se trezi deodată față în față cu tatăl ei. Doctorul Sloper avea de obicei un zîmbet pe buze, niciodată prea larg, și o privea acum pe fiică-sa, îmbrăcată într-o rochie lungă, de culoare stacojie, cu același zîmbet discret ce-i juca în ochii limpezi și pe fața bine rasă.

— E într-adevăr fiica mea această magnifică făptură ? întrebă el.

Doctorul Sloper s-ar fi mirat să i se spună asta, dar în ce-l privește, e un fapt cert că el nu i se adresa niciodată Catherinei fără ironie în glas. Ea era bucuroasă ori de cîte ori el îi vorbea, dar trebuia, ca să zic așa, să-și decupeze bucuria din spusele lui. Rămîneau deoparte bucăți întregi, resturi și fărîme fragile de ironie, cu care nu știa niciodată ce să facă — îi păreau prea delicate ca să le poată atinge ; cu toate astea, Catherine, deplîngînd limitele propriei sale capacități de înțelegere, simțea că sînt prea de preț ca să le arunce și credea sincer că, măcar că trecuseră pe lîngă ea, ele se adaugă la tezaurul înțelepciunii umane.

— Nu sînt magnifică, răspunse ea încet, gîndindu-se ce bine ar fi fost să fi îmbrăcat altă rochie.

— Ești somptuoasă, opulentă, elegantă, declară tatăl ei. Arăți ca o doamnă cu un venit de optzeci de mii pe an.

— Dar atît timp cît n-am... începu Catherine, cam fără logică. Nu avea o idee prea clară despre perspectivele veniturilor ei.

— Atît timp cît n-ai, n-ar trebui să arăți de parcă n-ai avea. Te distrezi bine aici ?

Catherine șovăi cîteva clipe, apoi murmură, privind într-o parte :

— Sînt cam obosită.

Am mai spus că această serată avea să fie începutul unor întîmplări importante pentru Catherine. Era pentru a doua oară în viață că dădea un răspuns în doi peri și începutul unei perioade de disimulare este în mod cert o dată semnificativă. Catherine nu obosea atît de ușor.

Cu toate astea, în trăsură, în drumul spre casă, a fost atît de tăcută, de parcă s-ar fi simțit într-adevăr istovită. Doctorul Sloper vorbea cu soră-sa Lavinia pe un ton foarte asemănător cu cel pe care-l adoptase față de Catherine.

— Cine era tînărul care îți făcea declarații de dragoste ? o chestionă el de la început.

— Vai, dragul meu frate ! murmură doamna Penniman cu dezaprobare în glas.

— Părea neobișnuit de îndatoritor. De cîte ori m-am uitat la voi, timp de vreo jumătate de oră, avea aerul cel mai devotat.

— Nu eu eram ținta devotamentului lui, îl informă doamna Penniman, ci Catherine ; mi-a vorbit despre ea.

Catherine era numai urechi.

— Vai, tanti ! exclamă ea înăbușit.

— E foarte prezentabil, e foarte inteligent și se exprimă într-un mod... într-un mod desăvârșit, continuă mătusa Penniman.

— Înseamnă că s-a îndrăgostit de această tânără prințesă, nu-i așa ? glumi doctorul.

— Vai, tată ! exclamă Catherine încă și mai înăbușit, plină de recunoștință că în trăsură era întuneric.

— Asta n-o știu, dar i-a admirat foarte mult rochia. Catherine nu se întreabă în întuneric „Numai rochia ?”. Cuvintele doamnei Penniman o tulburară prin ce aveau generos, nu prin ce era meschin în ele.

— Vezi, spuse tatăl ei, el își închipuie că ai optzeci de mii pe an.

— Nu cred că se gîndește la asta, interveni doamna Penniman. E un om prea rafinat.

— Trebuie să fie fantastic de rafinat dacă nu se gîndește la asta !

— Sigur că este ! rosti Catherine, fără să-și dea seama.

— Credeam că ai adormit, răspunse tatăl ei. „A sosit momentul”, adăugă el către sine. „Lavinia pune la calc o idilă pentru Catherine. E urît să-i joci bieteii fete o asemenea festă”. Cum îl cheamă pe acest domn ? continuă cu voce tare.

— N-am înțeles și n-am vrut să-l întreb. El a cerut să-mi fie prezentat, declară doamna Penniman cu emfază, dar știi cît de nedeslușit vorbește Jefferson. (Jefferson era domnul Almond). Catherine, iubito, cum îl chema pe tînăr ?

O bucată de vreme, dacă n-ar fi fost huruitul trăsurii, ai fi putut să le auzi respirația.

— Nu știu, tanti Lavinia, răspunse Catherine foarte încet. Și, cu toată ironia lui, doctorul o crezu.

DOCTORUL A AFLAT RĂSPUNSUL la întrebare peste vreo trei-patru zile, după vizita pe care Morris Townsend, însoțit de verișorul lui, a făcut-o în Piața Washington. Doamna Penniman nu-i spusese fratelui ei, în drumul spre casă, că i-a dat să înțeleagă acelui tânăr fermecător, al cărui nume nu îl știa, că ea și nepoata ei ar fi încântate să-l primească în vizită ; a fost însă foarte mulțumită, ba chiar ușor flătăată, când cei doi domni au apărut într-o duminică, spre scară. Venind împreună cu Arthur Townsend, vizita lui Morris apărea mai firească și mai puțin stîinjenitoare ; Arthur era pe punctul de a intra în familie, iar doamna Penniman observase către Catherine că, fiind logodnicul Marianeii, s-ar cuveni să treacă pe la ei. Toate astea se petreceau într-o toamnă tîrzie ; Catherine și mătușa ei stăteau amîndouă, în lumina slabă a amurgului, lîngă șemineul din salonul cel mic.

Fata a trebuit să-l întrețină pe Arthur Townsend, căci însoțitorul lui se așezase pe canapea lîngă doamna Penniman. Pînă acum Catherine nu fusese un critic aspru ; nu era mofturoasă și îi plăcea să stea de vorbă cu băieții. Dar logodnicul Marianeii, în seara asta, îi părea căm plictisitor, cum sta cu ochii ațintiți către foc, frecîndu-și genunchii cu mîinile. Iar ea nu avea nici cea mai mică dorință de a întreține conversația : atenția îi era îndreptată spre cealaltă parte a camerei, ascultînd ce vorbea domnul Townsend cu mătușă-sa. Din cînd în cînd el se uita către Catherine și zîmbea, parcă pentru a-i arăta că ce spune îi e adresat și ei. Fata ar fi vrut să-și schimbe locul, să meargă să se așeze în apropierea lor, de unde

ar fi putut să-l vadă și să-l audă mai bine. Dar îi era teamă că o să pară prea îndrăzneată — prea nerăbdătoare, și pe deasupra nu ar fi fost politicoasă față de micul pretendent la mîna Marianeî. Se întreba de ce celălalt domn o alesese pe mătușă-sa — cum se făcea că avea atîtea să-i spună doamnei Penniman, față de care, în general, tinerii nu erau chiar atît de prevenitori. Nu că era vreun pic geloasă pe tanti Lavinia, dar simțea puțină invidie și mai ales era nedumerită : imaginația ei se răsfăța acum în voie pe seama lui Morris Townsend. Verișorul ei îi vorbea despre o casă pe care o cumpărase în vederea căsătoriei lui cu Marian și despre îmbunătățirile pe care avea de gînd să i le aducă ; cum Marian voia o locuință mai spațioasă, pe cînd doamna Almond îi îndemna către una mai mică, și cum era el convins că luase cea mai bună casă din New York.

— Nu contează, continuă el. O luăm numai pentru trei-patru ani. Pe urmă o să ne mutăm. Așa e obiceiul la New York, să te muți la fiecare trei-patru ani. Atunci fii cumperi ultimul tip. Asta fiindcă orașul crește atît de repede ; trebuie să ții pasul cu el. Se întinde către periferie, chiar așa, către periferie. Dacă nu m-aș teme că Marian o să se simtă singură, m-aș stabili acolo, la marginea orașului, și aș aștepta. Nu trebuie să aștepti decît zece ani — vin toți după tine. Dar Marian vrea să aibă vecini — nu-i place să fie o pionieră. Zice că dacă e să fie prima colonistă într-un loc, atunci ar prefera Minnesota. Cred că o să ne mutăm către margine puțin cîte puțin : cînd ne plictisim de o stradă, mergem mai departe. Așa că o să fim mereu în casă nouă : e un mare avantaj să fii într-o casă nouă : ai confortul cel mai modern. Cam la fiecare cinci ani se inventează altceva și e foarte important să ții pasul cu ce e nou ;

eu am încercat întotdeauna să țin pasul cu noul în orice domeniu. Nu crezi că lozinca potrivită pentru niște tineri căsătoriți ar fi „țintește tot mai sus“ ? Cum se cheamă poezia aceea — cum îi zice ? — „Excelsior !“ ¹

Catherine îi acorda tânărului ei vizitator doar atîta atenție cît să-și dea seama că altfel îi vorbise domnul Morris Townsend într-o altă seară, sau îi vorbea acum preafericitei ei mătuși. Dar deodată verișorul lui cel plin de aspirații a devenit mai interesant. Părea să fi înțeles că fata era tulburată de prezența însoțitorului său, așa că a găsit de cuviință să-i dea o explicație.

— Vărul meu m-a rugat să-l aduc aici, altfel nu mi-aș fi permis. Mi-am dat seama că ține foarte mult să vină ; știi că este mare amator de societate. Voiam să te întreb mai întîi, dar mi-a zis că l-a invitat doamna Penniman. E în stare să spună orice cînd vrea să meargă undeva. Dar am impresia că doamna Penniman e de acord.

— Ne face plăcere că a venit, afirmă Catherine. Ar fi vrut să vorbească în continuare despre el, dar nu mai știa ce să spună.

— Nu l-am mai văzut pînă acum, rosti ea dintr-odată. Arthur Townsend făcu ochii mari.

— Bine, dar am aflat că ați stat de vorbă în seara aceea aproape o oră.

— Vreau să spun, mai înainte. Atunci a fost prima oară.

— A, a fost plecat din New York — a colindat prin străinătate. Aici nu are multe cunoștințe, dar e foarte sociabil și vrea să cunoască pe toată lumea.

— Pe toată lumea ? tresări Catherine.

— Adică pe cei care merită. Pe toate domnișoarele

¹ Autor : Henry Wadsworth Longfellow, poet american (1807—1882) (N. trad.)

frumoase — ca doamna Penniman ! Și Arthur Townsend rîse înfundat.

— Mătușa mea îl simpatizează foarte mult, declară Catherine.

— Toți îl simpatizează — e un băiat deștept.

— Are acru un străin, sugeră fata.

— N-am cunoscut pînă acum nici un străin, replică tînărul Townsend, pe un ton care dădea de înțeles că ignoranța lui era voită.

— Nici eu, mărturisi Catherine cu oarecare umilință. Se spune că, în general, sînt foarte inteligenți, adăugă ea, cam confuz.

— Pentru mine, oamenii de aici sînt destul de inteligenți. Știu și pe unii care se cred prea deștepți față de mine, dar nu sînt.

— Cred că nimeni nu poate să fie prea deștept, comentă Catherine, cu aceeași umilință.

— Nu știu. Dar sînt unii care afirmă că vărul meu e prea deștept.

Catherine îl asculta plină de interes, spunîndu-și că dacă Morris Townsend avea vreun păcat, nu putea fi altul decît acesta. Își păstră însă acest gînd pentru ea și întrebă după cîteva clipe :

— Acum că s-a întors, o să rămînă aici pentru totdeauna ?

— Hm, făcu Arthur, dacă nu găsește ceva de lucru.

— De lucru ?

— Da, într-un loc sau altul — în afaceri.

— N-a găsit nimic ? se interesă Catherine, care nu mai auzise ca vreun tînăr din lumea bună să se afle într-o situație asemănătoare.

— Nu, caută peste tot, dar n-a găsit nimic.

— Îmi pare foarte rău, își permise ea să mărturisească.

— Ah, lui nu-i pasă, o asigură tânărul Townsend. El ia lucrurile ușor — nu se grăbește. E un om aparte.

Catherine își spuse că e firesc să fie așa și se lăsă pentru câteva clipe în voia acestui gând, întorcându-l pe toate părțile.

— Dar tatăl lui nu vrea să-l ia cu el în afaceri — la biroul lui ? întrebă ea în cele din urmă.

— Nu are tată — nu are decît o soră. O soră nu poate să te ajute prea mult.

Catherine se gîndi că dacă ea ar fi sora lui n-ar accepta această axiomă.

— Este o... este o femeie plăcută ? se interesă ea după câteva clipe.

— Nu știu... cred că e o doamnă respectabilă, răspunse tânărul Townsend. Uitîndu-se apoi către verișorul lui, îl anunță, rîzînd :

— Să știi că vorbeam de tine.

Morris Townsend își întrerupse conversația cu doamna Penniman și îi privi zîmbind. Apoi se ridică de pe sofa, ca pentru plecare.

— În ce te privește, nu pot să-ți întorc complimentul, îi spuse însoțitorului Catherinei. Dar cu domnișoara Sloper lucrurile stau altfel.

Frazele acestea îi părură Catherinei admirabil conduse, dar ele o făcură să se simtă stînjenită și atunci se ridică în picicare. Morris Townsend o privea, zîmbind ; îi întinse mîna pentru a-și lua rămas bun. Voia să plece fără să fi vorbit cu ea ; dar, oricum, era mulțumită că-l văzuse.

— Am să-i spun totul, după ce pleci ! îl înștiință doamna Penniman, rîzînd cu înțeles.

Catherine se înroși ; avea aproape sentimentul că cei doi o iau peste picior. Oare ce-o fi putut să spună tânărul acesta frumos ? El o privea încă, în ciuda roșelii ei, dar cu multă simpatie și respect.

— Nu am vorbit cu dumneavoastră, rosti el, deși pentru asta am venit. Am însă un motiv serios ca să vin și altădată, un mic pretext — dacă e necesar. Nu mi-e teamă de ce o să vă spună mătușa dumneavoastră după plecarea mea.

Cu aceasta cei doi tineri își luară rămas bun ; după aceea, Catherine, încă roșie la față, își îndreptă către doamna Penniman privirea gravă și întrebătoare. Nu era în stare de nici o prefăcătorie, așa că, pentru a afla ce dorea, nici nu recurse la vreo glumă șireată și nici nu se temu, chipurile, că fusese vorbită de rău.

— Ce-aveai să-mi spui ? întrebă ea.

Doamna Penniman veni către ea zîmbind și, clătinînd ușor din cap, o privi de sus pînă jos și-i răsuci nodul de la funda panglicii.

— E un mare secret, dragă fetiço, vine de dragul unor ochi frumoși !

Catherine rămase tot gravă.

— Asta ți-a spus ?

— Nu chiar cu cuvintele astea, dar m-a lăsat s-o ghicesc. Mă pricep la ghicit.

— Vrei să spui că vine pentru mine ?

— În orice caz, nu pentru mine, domnișoară ; deși, trebuie să recunosc că este de o mie de ori mai politicos decît ceilalți tineri față de o persoană care nu mai are avantajul primei tinereți. La altcineva îi stă gîndul.

Aici doamna Penniman o sărută blînd pe nepoata ei.

— Trebuie să fii foarte drăguță cu el.

Catherine făcu ochii mari ; era înmărmurită.

— Nu înțeleg, se miră ea. Nici nu mă cunoaște.

— Ba da, te cunoaște, mai bine decît crezi. I-am povestit totul despre tine.

— Vai, tanti ! murmură Catherine, reproșându-i parcă un abuz de încredere. Dar nu e altceva decît un străin — noi nu-l cunoaștem.

Acest „noi“ fu rostit de biata fată cu o infinită modestie. Mătușa Penniman însă nu o luă deloc în seamă, ba chiar îi răspunse cu o oarecare malițiozitate :

— Draga mea Catherine, tu știi prea bine că e un tînăr vrednic de admirație.

Catherine nu fu în stare decît să murmure din nou „Vai, tanti !“. Putea să fie foarte adevărat că îl admiră, deși nu i se părea că trebuie să vorbească despre asta. Dar ca acest străin scripitor — această apariție neașteptată, care aproape că nu-i auzise glasul — să fie fermecat de ea, așa cum se înțelegea din expresia romantică pe care mătușa Penniman o folosisese adineaori, asta nu putea fi decît plăsmuirea minții înfierbîntate a mătușii Lavinia, plină de imaginație, cum o știa toată lumea.

CAPITOLUL 6

DOAMNA PENNIMAN ERA ADESEA dispusă să creadă că ceilalți aveau la fel de multă imaginație ca și ea, astfel că peste vreo jumătate de oră, cînd fratele ei a sosit acasă, ea l-a informat, pornind de la acest principiu :

— A fost aici chiar acum, Austin ; zău e păcat că nu l-ai întîlnit.

— Pe cine n-am întîlnit, dacă ești amabilă ? întrebă doctorul.

— Pe domnul Morris Townsend ; a fost o vizită atît de plăcută !

— Și cine este domnul Morris Townsend, dacă ești amabilă ?

— Tanti Lavinia vorbește despre domnul — domnul al cărui nume nu mi l-am putut aminti, interveni Catherine.

— Domnul de la petrecerea Elizabethiei care a fost așa de impresionat de Catherine, adăugă doamna Penniman.

— Aha, deci îl cheamă Morris Townsend. Și a venit să te pețască ?

— Vai, tată ! șopti fata drept răspuns, întorcându-se către fereastră, unde amurgul se adâncise în întuneric.

— Nădăjduiesc că nu va face asta fără să-ți ceară consimțămîntul, spuse doamna Penniman pe un ton foarte delicat.

— Pînă una alta, draga mea, se pare că îl are pe al tău, îi replică fratele ei.

Lavinia surîse afectat, spunînd că asta nu ar fi de ajuns, iar Catherine, cu fruntea lipită de geamul ferestrei, asista aproape absentă la această încrucișare de săbii, de parcă replicile lor n-ar fi însemnat tot atîtea lovituri în propria ei soartă.

— Data viitoare cînd o să vină, adăugă doctorul, ar fi mai bine să mă chemați. Poate că vrea să mă vadă și pe mine.

Morris Townsend a apărut din nou peste vreo cinci zile, dar doctorul Sloper nu a fost chemat fiindcă nu era acasă. Catherine stătea împreună cu mătușa Lavinia cînd tînărul domn fu anunțat, iar doamna Penniman se retrase plină de hotărîre, stăruind ca nepoata ei să se ducă singură în salon.

— De data asta e pentru tine, numai pentru tine, o asigură ea. Pînă acum, cît a stat de vorbă cu mine, a fost doar un fel de introducere — ca să-mi cîștige încrederea. Draga mea, literalmente n-aș avea curajul să apar astăzi.

Acest lucru era perfect adevărat. Doamna Penniman nu era o femeie îndrăzneată, iar Morris Townsend o impresionase tocmai prin tăria de caracter și prin remarcabilul său talent satiric — un spirit pătrunzător, decis, plin de strălucire, în fața căruia trebuia să faci uz de mult tact. Îl caracteriza în mintea ei drept „imperios” și o încânta acest cuvânt și această idee. Nu era cîtuși de puțin geloasă pe nepoată-sa și în plus fusese foarte fericită alături de domnul Penniman, dar în fundul sufletului ei zăcea observația : „Un astfel de bărbat mi-ar fi trebuit mie !” Era în mod cert mult mai imperios — în cele din urmă, ea îl numi imperial — decît domnul Penniman.

Astfel încît Catherine l-a primit singură pe domnul Townsend, iar mătușa Lavinia nu a apărut deloc. Vizita a durat mult ; el a zăbovit acolo, în salonul din față, așezat în cel mai încăpător fotoliu, mai mult de o oră. De data asta se simțea în largul lui — mai de-al casei, întinzîndu-se comod în fotoliu, plesnind perna de pe canapea cu bastonul și privind în jur cu interes, la obiectele ce se aflau acolo, ca și la Catherine, pe care o studia la fel de nestîngherit. Ochii lui minunați erau plini de un zîmbet devotat și respectuos, care-i părea Catherinci de o frumusețe solemnă ; ei îi aminteau de un tînăr prinț dintr-un poem. Subiectele lui nu erau însă neapărat princiare, ci plăcute și apropiate ; se întoarse apoi către lucrurile practice și o întrebă cîte și mai cîte dîspre ea — ce gusturi are, dacă îi place una sau alta, care-i sînt obiceiurile. O rugă, cu zîmbetul lui fermecător :

— Vorbește-mi despre dumneata, desenează-mi un mic portret.

Catherine nu avea multe de spus și nici vreo fărîmă de talent de portretistă, dar înainte ca el să plece îi mărturisii că nutrea o pasiune secretă pentru teatru, care îi

fusesse prea puțin satisfăcută, și că îi plăcea muzica de operă, — în special Bellini și Donizetti (trebuie reamintit, în circumstanțierea simplității acestei domnișoare, că ea își exprima astfel de opinii într-o epocă de ignoranță generală) — pe care avusese rareori ocazia să o asculte altfel decît la flașnetă. Recunosc și că nu e foarte atrasă de literatură. Morris Townsend era de acord că cititul este o ocupație plictisitoare, numai că, adăugă el, trebuie să citești multe cărți pînă să-ți dai seama. Vizitase locuri despre care s-a scris, dar ele nu semănau defel cu acele descrieri. Să vezi cu ochii tăi — aici era secretul ; căuta întotdeauna să vadă cu ochii lui. Îi văzuse pe toți actorii importanți — fusesse la toate teatrele bune din Londra și din Paris. Dar între actori și autori era o asemănare deplină : toți exagerau. Lui îi plăcea numai ce e firesc. Se opri deodată, privind-o pe Catherine cu același zîmbet :

— Asta admir eu la dumneata : ești atît de neprefăcută. Iartă-mă, adăugă apoi, vezi că și eu sînt la fel de neprefăcut.

Și mai înainte ca ea să aibă timp să se gîndească dacă îl iartă sau nu — mai tîrziu, pe îndelete, și-a dat seama că da —, el începu să vorbească despre muzică, care era, spunea el, marea desfătare a vieții lui. Îi auzise pe toți cîntăreții celebri din Paris și Londra — Pasta, Rubini, Lablache — și după ce i-ai auzit pe aceștia, poți să spui că știi ce înseamnă o voce.

— Și eu cînt uneori, adăugă el. Într-o zi am să-ți arăt. Nu azi, altădată.

Apoi se ridică să plece. Uitase, din întîmplare, să-i spună că va cînta dacă ea vrea să-l acompanieze. Își aduse aminte de asta cînd ajunse în stradă, dar ar fi putut să-și cruțe regretele, deoarece Catherine nu observase omisiunea. Ea nu se gîndea decît că „altădată“ era un cuvînt minunat ; părea că se prelungește departe în viitor.

Avea deci un motiv în plus, deși se simțea rușinată și stingherită, să-i spună părintelui ei că domnul Morris Townsend venise a doua oară. Anunță acest eveniment dintr-o suflare, aproape cu asprime, de îndată ce el intră în casă, și după aceea — își făcuse datoria — se pregăti să iasă din cameră. Dar nu reuși să fie îndeajuns de iute : tatăl ei o opri chiar când ajunse la ușă.

— Ei, draga mea, te-a cerut în căsătorie astăzi ? se informă doctorul.

Era întrebarea de care se temea, și totuși nu avea un răspuns precis. Bineînțeles că ar fi preferat să o ia drept o glumă — cum probabil fusese și în intenția tatălui ei —, dar ar fi vrut în același timp ca răspunsul ei negativ să fie dat pe un ton mai hotărât, mai aspru, așa încât el să nu-i mai pună întrebarea asta niciodată. Dar Catherine nu știa să fie aspră, așa că rămase câteva clipe pe loc, cu mîna pe clanță, uitîndu-se la cel care o zeflemisea astfel, și rîse ușor.

— Nu încape îndoială, își spuse doctorul în sinea lui, fiică-mea nu sclipește de inteligență.

De îndată însă ce el făcu această reflecție, Catherine găsi o soluție : se hotărîse, după o matură chibzuință, să ia întrebarea drept o glumă :

— Poate că are să mă ceară data viitoare, rosti ea, rîzînd din nou, și ieși repede din cameră.

Doctorul făcu ochii mari ; se întreba dacă fiica lui vorbea serios.

Catherine nu se opri decît în camera ei, dar înainte de a fi ajuns îi trecu prin minte că ar fi putut să-i răspundă și altfel — într-un chip mai potrivit. Aproape că dorea ca tatăl ei s-o întrebe din nou, iar ea să răspundă :

— Da, domnul Townsend m-a cerut în căsătorie, iar eu l-am refuzat.

Doctorul, însă, a început să întrebe în altă parte ; își dădea seama, firește, că ar fi cazul să se informeze temeinic despre tânărul cel chipeș care își făcuse un obicei din a circula prin casa lui. S-a adresat surorii celei mari, doamna Almond ; nu că s-ar fi dus la ea în mod special pentru asta, nu era atîta grabă ; își notase însă în carnet, pentru prima ocazie. Doctorul nu era niciodată nerăbdător, repezit sau nervos ; el își nota totul într-un carnet, pe care-l consulta adesea. Aici figurau și informațiile despre Morris Townsend, luate de la doamna Almond.

— Lavinia a venit deja să mă întrebe, l-a informat Elizabeth. Se agită enorm și nu înțeleg de ce. La urma urmei, nu ea e ținta tânărului Townsend. Femeia asta e foarte ciudată.

— Să știi, draga mea, comentă doctorul, că nu am trăit acești doisprezece ani în aceeași casă cu ea fără să-mi dau seama.

— Are o înclinație către artificial, adăugă doamna Almond, care se bucura de cîte ori putea discuta cu fratele ei despre ciudățeniile Laviniei. Voia să nu afli că s-a interesat de domnul Townsend, dar nu i-am ascuns că o să-ți spun. Îi place să facă o taină din orice.

— Și totuși uneori trîntește cîte una pe nepusă masă, ca un copil. Seamănă cu un far rotitor — cînd întuneric beznă, cînd strălucire orbitoare ! Dar ce i-ai spus ? Întrebă doctorul.

— Tot ce am să-ți spun și ție : că știu foarte puține lucruri despre el.

— Lavinia trebuie să fi fost foarte dezamăgită, observă fratele ei. I-ar plăcea ca el să fi săvîrșit vreo crimă pasională. Să încercăm, totuși, să vedem partea bună a oamenilor. Am auzit că amicul nostru e văr cu băiatul cărui îi vei încredința în curînd viitorul fetei tale.

— Arthur nu e un băiat, ci un bărbat foarte matur ; nici unul din noi n-o să fie vreodată atât de matur ! E rudă îndepărtată cu protejatul Laviniei. Poartă același nume, dar mi s-a dat a înțelege că nu toți din familia Townsend sînt la fel. Așa spune mama lui Arthur : mi-a vorbit de „ramuri“ — mai tinere, mai vechi, mai decăzute — de parcă ar fi o casă regală. S-ar părea că Arthur aparține spiței domnitoare, spre deosebire de bietul prieten al Laviniei. În afară de asta, mama lui Arthur știe foarte puține despre el : doar o vagă poveste că ar fi fost cam haimana. Pe sora lui o cunosc însă ; e o femeie cumsecade. Se numește doamna Montgomery ; e văduvă, are o mică proprietate și cinci copii. Locuiește pe Second Avenue.

— Și ce părere are doamna Montgomery despre el ?

— Că e foarte înzestrat și că ar putea ajunge departe.

— Numai că e leneș, eh ?

— N-a spus așa ceva.

— Din orgoliu de familie, o asigură doctorul. Ce profesie are ?

— Nu are nici una ; caută și el ceva. Cred că a fost ofițer de marină mai demult.

— Mai demult ? Dar ce vîrstă are ?

— Bănuiesc că a trecut de treizeci de ani. Probabil că a intrat în marină de tînar. Parcă mi-a spus Arthur că a moștenit o mică avere — poate de aceea a părăsit marina — și că a cheltuit-o toată în cîțiva ani. A călătorit prin toată lumea, a locuit în străinătate, și-a trăit viața. Cred că o făcea din principiu, avea o teorie a lui. S-a întors de curînd în America, cu intenția, după cum i-a mărturisit lui Arthur, să înceapă o viață serioasă.

— E tot atât de serios și în legătură cu Catherine ?

— Nu văd de ce ai fi neîncercător, remarcă doamna Almond. Îmi pare că n-ai prețuit-o niciodată pe Catherine

aşa cum se cuvine. Nu trebuie să uiţi că are perspectiva unui venit de treizeci de mii pe an.

Doctorul aruncă o privire scurtă spre soră-sa şi apoi spuse, cu o uşoară amărăciune :

— Tu, cel puţin, o preţuieşti.

Doamna Almond se coloră la faţă.

— Nu vreau să spun că e singurul ei merit, ci doar că-i un merit deosebit. Mulţi tineri gîndesc astfel ; mi se pare însă că n-ai fost niciodată pe deplin lămurit în privinţa asta. Întotdeauna în micile tale aluzii vorbeai de ea ca de piatra din casă.

— Aluziile mele sînt la fel de amabile ca şi ale tale, Elizabeth, îi spuse deschis doctorul. Cîţi au venit s-o ceară pe Catherine în căsătorie, cu toate aceste avantaje — de cîtă atenţie s-a bucurat ? Catherine nu e piatra din casă, dar e absolut neinteresantă. Există oare alt motiv pentru care Lavinia ar putea fi atît de încîntată că se află un peţitor în casă ? E primul care-şi face apariţia, iar Lavinia, cu firea ei sensibilă şi compătimitoare, nu e obişnuită cu aşa ceva. Îi stimulează imaginaţia. Trebuie să recunosc că sînt impresionat de tinerii din New York, par foarte dezinteresaţi. Le plac fetele drăguţe, fetele vesele, ca a ta de exemplu. Catherine nu e nici drăguţă, nici veselă.

— Catherine se comportă foarte frumos ; are stilul ei, care contează mai mult decît calităţile bieteî mele Marian ; ea nu are nici un stil, observă doamna Almond. Motivul pentru care Catherine s-a bucurat de puţină atenţii e că în faţa oricărui tînăr pare mai în vîrstă decît el. E atît de impunătoare şi se îmbracă atît de strălucitor. Cred că le e teamă de ea, arată ca o femeie care a mai fost măritată, şi ştii că lor nu le plac femeile măritate. Şi dacă junii tăi îţi par dezinteresaţi, continuă sora cea înţeleaptă a doctorului, asta e fiindcă se căsătoresc, în general, atît de

tineri — înainte de douăzeci și cinci de ani, la vîrsta inocenței și a sincerității — înainte de vîrsta calculelor. Dacă ei ar aștepta puțin, Catherine ar avea mai mult succes.

— În urma unui calcul ? Mulțumesc foarte mult, răspunse doctorul.

— Așteaptă pînă apare un om inteligent de vreo patruzeci de ani, care va fi încîntat de Catherine, continuă doamna Almond.

— Domnul Townsend nu e destul de în vîrstă ? Atunci ar putea să fie mînat de motive nevinovate.

— E foarte posibil ca motivele lui să fie nevinovate ; aş regreta dacă aş lua drept bună părerea contrară. Lavinia e sigură în privința asta și, fiind un tînăr foarte plăcut, ai putea să-i acorzi privilegiul îndoielii.

Doctorul Sloper rămase cîteva clipe pe gînduri.

— Care este acum sursa lui de existență ?

— Habar n-am. Locuiește, cum ți-am spus, cu sora lui.

— O văduvă, cu cinci copii ? Vrei să spui că este întreținut de ea ?

Doamna Almond se ridică, ușor iritată.

— N-ar fi mai bine s-o întrebi direct pe doamna Montgomery ? propuse ea.

— Poate am s-o fac și pe asta, răspunse el. Second Avenue, ai spus ? Doctorul își notă Second Avenue în carnet.

CAPITOLUL 7

TOTUȘI EL NU LUA LUCRURILE ÎN serios chiar atît de mult cît s-ar fi crezut ; mai degrabă îl amuzau toate aceste întîmplări. Nu stătea la pîndă, încordat,

sa-i păzească viitorul Catherinei ; a încercat chiar să se pună în gardă față de ridicolul spectacolului unei case cuprinse de agitație când fiica și moștenitoarea familiei se bucură de atenții fără precedent în analele acesteia. Ba mai mult, doctorul a mers atît de departe încît și-a făgăduit că o să se desfete pe seama micii drame — dacă dramă era — ce avea ca protagonist, în concepția doamnei Penniman, pe istețul domn Townsend. Deocamdată doctorul nu voia să încerce să influențeze deznodămîntul. Era întru totul dispus, cum îi sugerase și Elizabeth, să-i acorde acelui tînăr întregul privilegiu al îndoielii. Nu era nici un pericol, deoarece Catherine, la douăzeci și doi de ani, părea, la urma urmei, un bóboc destul de matur, care nu putea fi desprins de tulpină decît printr-o smucitură viguroasă. Faptul că Morris Townsend nu avea nici o avere nu era neapărat în defavoarea lui ; doctorul nu se gîndise nici-odată că trebuie negreșit să-și mărite fata cu un bogătaș. Avera pe care ea urma să o moștenească i se părea suficientă pentru două persoane chibzuite, așa că dacă s-ar fi întîmplat să apară pe listă vreun flăcău fără nici un ban, dar care să facă o figură onorabilă, el urma să fie judecat numai pe baza meritelor sale personale. Mai erau și alte argumente. Doctorul gîndea că e foarte vulgar să te repezi să acuzi oamenii de mercantilism, cu atît mai mult cu cît pînă acum casa lui nu fusese deloc asediată de vînătorii de zestre ; în fine, era foarte curios să vadă dacă într-adevăr Catherine putea fi îndrăgită pentru calitățile ei morale. Îl făcu să zîmbească gîndul că bietul Townsend fusese la ei în casă numai de două ori și îi spuse doamnei Penniman că data viitoare cînd vine să-l invite la masă. Nu a trecut mult și tînărul a apărut din nou, iar doamna Penniman și-a îndeplinit bineînțeleles sarcina cu multă plă-

cere. Morris Townsend a acceptat invitația cu tot atîta politețe, iar masa a avut loc peste cîteva zile. Doctorul și-a spus, pe bună dreptate, că nu e bine ca Townsend să fie singurul oaspete, altfel invitația ar aduce prea mult a încurajare. Așadar au mai fost chemate încă două-trei persoane, dar Morris Townsend, deși nu părea să fie așa, era de fapt personajul principal la acest dejun. Avem toate motivele să presupunem că el dorea să facă o impresie bună ; și dacă nu i-a reușit, asta n-a fost fiindcă n-ar fi depus un considerabil efort de inteligență. Doctorul i se adresă rareori în timpul mesei, dar îl observă cu atenție, iar după ce doamnele părăsiră camera, îl îmbie cu vin și-i puse cîteva întrebări. Morris nu era genul de om care să se lase rugat și pe deasupra se simțea încurajat și de calitățile vinului roșu. Era un vin excepțional și trebuie să-i spunem cititorului că, sorbind din el, lui Morris îi trecu prin minte că un beci plin de licoare de soi — în casa asta exista desigur un astfel de beci — ar fi un hobby cît se poate de atrăgător pentru un socru. Doctorul era impresionat de gustul oaspetelui său ; își dădea seama că nu e un om obișnuit. „E un tînăr înzestrat, își spuse în sinea lui tatăl Catherinei, hotărît lucru ; are o minte ageră, care-i poate fi de mare folos. Mai e și foarte chipeș, exact tipul care le place femeilor ; dar mie nu-mi place“. Doctorul, însă, își păstră aceste gânduri pentru el, discutînd cu oaspeții săi despre ținuturi străine, în legătură cu care Morris îi oferi mai multe informații decît era el dispus, după propria lui expresie, să înghită. Doctorul Sloper nu călătorise prea mult, dar își luă libertatea de a nu crede tot ce înșira vizitatorul său cel bun de gură. Se mîndrea cu cunoștințele lui de fizionomist și în timp ce tînărul, vorbind cu dezinvoltură de una și de alta, pufăia din țigara de foi și își

umplea din nou paharul, doctorul îi privea cu interes chipul expresiv și radios. „E foarte sigur de sine, își spuse gazda lui Morris. Nu cred c-am mai văzut vreodată o asemenea neobrăzare, pe legea mea. Și e de o inventivitate nemaipomenită. Știe o mulțime de lucruri ; pe vremea mea tinerii nu știau atâtea. Are o minte ageră, cum mi-am zis eu. Zău așa — după o sticlă de Madeira și una și jumătate de Bordeaux.“

După masă, Morris Townsend se apropie de Catherine, care stătea în fața șemineului, în rochia ei de satin roșu.

— Nu-i plac, nu-i plac deloc, se plânse el.

— Cui nu-i placi ? întreabă Catherine.

— Tatălui tău ; ce om extraordinar !

— Nu-mi dau seama de unde știi, se miră Catherine, colorându-se la față.

— O simt ; am simțurile foarte ascuțite.

— Poate că greșești.

— Mă rog, întreabă-l și ai să vezi.

— Aș prefera să nu-l întreb, decît să-mi răspundă așa cum bănuiești tu.

Morris o privi cu o melancolie ironică.

— Nu ți-ar face nici o plăcere să-l contrazici, nu-i așa ?

— Nu-l contrazic niciodată, răspunse Catherine.

— Și ai să-l asculți cum mă ponegrește fără să deschizi gura să mă aperi ?

— Tata n-o să te ponegrească. Nici nu te cunoaște de ajuns.

Morris Townsend hohoti de rîs, iar Catherine începu să se roșească din nou.

— N-am să aduc vorba despre tine, rosti ea, ca să scape de încurcătură.

— Asta nu e rău, dar nu e nici ce mi-ar fi plăcut să aud de la tine. Aș fi vrut să-mi spui „Și dacă tata n-are o părere bună despre tine, ce contează“ ?

— Ah, dar contează foarte mult ; n-aș putea spune așa ceva, strigă fata.

Morris o privi o clipă, surîzînd ușor ; dar dacă doctorul s-ar fi uitat la el chiar în acel moment, ar fi observat o urmă fină de iritare în moliciunea politicoasă a privirii. În replica lui însă nu se simți nimic — nimic, cel puțin, în afară de ceea ce putea să spună un slab dar mișcător oftat.

— Ah, în cazul ăsta nu trebuie să-mi pierd speranța că îl voi cîștiga de partea mea.

Ceva mai tîrziu, față de doamna Penniman, Morris Townsend a fost mai deschis. Dar înainte de asta a cîntat cîteva melodii la cererea sfioasă a Catherinei, fără să se amăgească însă că ele îl vor ajuta să-l cîștige pe doctor de partea lui. Avea o voce mică și caldă, de tenor, și, după ce sfîrși, se auziră exclamațiile de încîntare ale tuturor — cu excepția Catherinei, care nu scoase nici un sunet. Doamna Penniman declară că domnul Townsend avea un stil vocal „cît se poate de artistic“, iar doctorul Sloper afirmă că era „captivant, într-adevăr captivant“, vorbind tare și răspicat, dar cu o voce cam uscată.

— Nu-i plac, nu-i plac de loc, se plînse Morris Townsend doamnei Penniman, repetînd cuvintele pe care i le spusese nepoatei. Mă crede plin de păcate.

Spre deosebire de nepoată-sa, doamna Penniman nu ceru nici o explicație. Surîse doar, cu multă blîndețe, cu aerul că înțelege totul și, iarăși spre deosebire de Catherine, nu încearcă să-l contrazică.

— Ascultă, ce contează ? sugeră ea, cu o voce moale.

— Ah, ați spus exact ce trebuia ! exclamă Morris, spre încântarea doamnei Penniman, care se fălea că întotdeauna spune exact ce trebuie.

Cînd o văzu din nou pe soră-sa Elizabeth, doctorul o informă că făcuse cunoștință cu protejatul Laviniei.

— Din punct de vedere fizic, este neobișnuit de bine făcut. Pentru mine, ca anatomist, este într-adevăr o plăcere să văd un exemplar atît de reușit, deși, dacă toți oamenii ar fi ca el, cred că n-ar prea fi nevoie de doctori.

— Nu poți să vezi nimic altceva într-un om decît oasele ? replică doamna Almond. Ce crezi despre el, ca tată ?

— Ca tată ? Mulțumesc lui Dumnezeu că nu-i sînt tată !

— Așa e, dar ești tatăl Catherinei. Îl iubește, mi-a spus Lavinia.

— Trebuie să se vindece de asta. Nu e un gentleman.

— Vai, fii atent ! Adu-ți aminte că e o ramură a familiei Townsend.

— Nu este ceea ce eu numesc un gentleman ; e plămădit din alt aluat. Știe să se vîre sub pielea oamenilor, dar are o fire vulgară. Am zărit prin el într-o clipă. Se poartă mult prea familiar ; mie nu-mi place familiaritatea. E un donjuan iscusit.

— Știi ce, spuse doamna Almond, tu ai marele avantaj că tranșezi totul cu atîta ușurință.

— Nu tranșez totul cu ușurință. Ceea ce îți spun e rezultatul unor observații de treizeci de ani și, ca să fiu în stare să-mi formez o opinie într-o singură seară, a fost nevoie să-mi dedic întreaga viață studiului.

— E foarte posibil să ai dreptate. Dar important e cum vede lucrurile Catherine.

— Am să-i fac cadou o pereche de ochelari ! promise doctorul.

CHIAȚ DACĂ ERA CU ADEVĂȚAT îndrăgostită, Catherine nu dădea nici un semn de tulburare ; dar doctorul era bineînțeles pregătit să admită că liniștea aceasta e plină de înțeles. Ea îl asigurase pe Morris Townsend că nu o să aducă vorba despre el în fața tatălui ei și nu vedea nici un motiv să-și ia înapoi această făgăduială de discreție. Era, fără îndoială, cît se poate de potrivit și de politicoș din partea lui Morris ca, după ce luase masa în Piața Washington, să le facă o nouă vizită, și a fost cît se poate de normal ca, fiind primit cu simpatie și de această dată, să continue să se înfățișeze. De timp liber nu ducea nicidecum lipsă și, în New Yorkul de acum treizeci de ani, un tînăr fără ocupație avea toate motivele să le fie recunoscător celor care îl ajutau să uite de necazuri. Catherine nu-i spuse nimic tatălui ei despre aceste vizite, deși foarte curînd ele deveniră cel mai însemnat și mai captivant eveniment din viața ei. Era foarte fericită. Nu știa ce o să urmeze, dar prezentul devenise dintr-odată măreț și solemn. Ar fi fost foarte mirată dacă l s-ar fi spus că e îndrăgostită, fiindcă pentru ea dragostea însemna o pasiune aprinsă, istovitoare, în timp ce, în aceste momente, sufletul ei era plin de dorința de a sta în umbră și de a se sacrifica. De îndată ce Morris Townsend ieșea din casă, toată imaginația ei se concentra asupra momentului cînd avea să-l revadă ; dar dacă cineva i-ar fi spus atunci că el nu se va întoarce decît peste un an, sau că nu se va mai întoarce niciodată, nu s-ar fi plîns și nu s-ar fi revoltat, ci ar fi primit sentința cu supunere căutînd mîngîiere în amintirea clipelor cînd îl văzuse, a cuvintelor pe care el le rostise, a timbrului vocii, a felului cum pîșea, a expresiei chipului. Dragostea își cere anumite drepturi, dar Catherine nu avea simțul propriilor ei pri-

vilegii, ci doar conștiința unor daruri ale soartei, uriașe și neașteptate. Își înăbușea pînă și sentimentele de recunoștință ; i se părea că ar fi oarecum lipsit de obraz să facă din secretul ei o sărbătoare. Doctorul bănuia că Morris Townsend o vizitează și observă rezerva fetei. Catherine avea aerul că își cere scuze ; îl privea, mereu tăcută, părăind a spune că nu scoate nici un cuvînt ca să nu îl supere. Dar elocvența mută a biete fete îl irita mai mult decît orice altceva, și doctorul se surprinse nu o dată căindu-se în sinea lui că singura sa copilă e atît de nătîngă. Însă aceste gînduri rămineau neauzite și, un timp, el nu mărturisi nimănui nimic. Ar fi vrut să știe mai exact cît de des venea tînărul Townsend, dar își pusese în gînd să nu o întrebe nimic pe fiică-sa — să nu-i spună nici un cuvînt care să arate că o urmărește. I se părea foarte important să se poarte corect și generos : voia să-i lase ei toată libertatea și să se amestece numai cînd pericolul va fi dovedit. Nu-i stătea în obicei să obțină informații pe căi ocolite și nu se gîndise niciodată să le pună întrebări servitorilor. Cît despre Lavinia, doctorului nu-i plăcea cîtuși de puțin să discute cu ea acest subiect : îl irita romanticismul ei afectat. Dar a trebuit să o facă și pe asta. Convingerile doamnei Penniman privitoare la legăturile dintre nepoata ei și acel vizitator tînăr și inteligent, care salva aparențele venind să le vadă, chipurile, pe amîndouă — convingerile doamnei Penniman intraseră într-o fază mai coaptă și mai bogată. Nu trebuia să dea dovadă de pripeală în această privință ; devenise la fel de puțin comunicativă ca și Catherine. Gusta din dulceața tainei : adoptase politica misterului. „Ar fi foarte mulțumită dacă ar putea dovedi că e persecutată“, își spunea doctorul și cînd, în cele din urmă, îi adresă o întrebare, era sigur că din cuvintele lui ea va reuși să extragă un pretext în sprijinul acestei credințe.

— Fii așa de bună și spune-mi și mie ce se petrece în casa asta, începu el, pe un ton care, într-o astfel de situație, era după părerea lui destul de amabil.

— Ce se petrece, Austin ? exclamă doamna Penniman. De unde să știu ? Mi se pare că aseară a născut pisica gri.

— La vîrsta ei ? se miră doctorul. Ce idee nemaipomenită — e aproape scandalos. Fii așa de bună și ai grijă să fie înecați toți. Dar ce altceva s-a mai întîmplat ?

— Vai, sărmanii pisicuți ! strigă doamna Penniman. N-aș lăsa să-i înece pentru nimic în lume !

Fratele ei pufăi cîtva timp din țigara de foi în tăcere.

— Simpatia ta pentru pisici, Lavinia, continuă el apoi, își are originea în elementul felin din firea ta.

— Pisicile sînt foarte grațioase și foarte curate, surîse doamna Penniman.

— Și umblă pe furiș. Tu întruchipezi și grația, și curățenia ; dar îți lipsește sinceritatea.

— Ție în orice caz nu-ți lipsește, dragul meu frate.

— Nu pretind că sînt plin de grație, dar îmi place curățenia. De ce nu mi-ai spus că domnul Morris Townsend vine pe aici de patru ori pe săptămînă ?

Doamna Penniman ridică din sprîncene.

— De patru ori pe săptămînă !

— De trei ori atunci, sau de cinci ori, dacă preferi. Eu sînt plecat toată ziua și nu văd nimic. Dar cînd se întîmplă ceva, ar trebui să-mi spui și mie.

Doamna Penniman, cu sprîncenele încă ridicate, chibzula cu mintea încordată.

— Dragă Austin, rosti ea în cele din urmă, nu-mi stă în putință să trădez un secret. Mai bine sufăr oricît de mult.

— Nu-ți fie teamă : n-ai să suferi. La al cui secret faci aluzie ? Te-a pus Catherine să juri că ai să păstrezi o taină veșnică ?

— Absolut deloc. Catherine nu mi-a spus tot ce ar fi putut să-mi spună. Nu mi-a acordat prea multă încredere.

— Atunci înseamnă că tânărul acela te-a făcut confidenta lui. Dă-mi voie să-ți spun că e un gest foarte nescotit din partea ta să faci alianțe cu bărbați tineri ; nu știi unde te pot duce.

— Nu știu ce înțelegi prin „alianțe“, răspunse doamna Penniman. Domnul Townsend mă interesează foarte mult ; nu o ascund. Dar asta-i tot.

— În împrejurările de față, asta-i de ajuns. Care este originea interesului tău față de domnul Townsend ?

— Hm, făcu doamna Penniman, reflectînd puțin, și apoi spuse, cu zîmbetul ei obișnuit : Faptul că e' atît de interesant !

Doctorul simți că are nevoie de întreaga lui răbdare.

— Și ce îl face interesant ? Înfațișarea lui plăcută ?

— Necazurile lui, Austin.

— O, a avut necazuri ? Asta e, bineînțeles, întotdeauna interesant. Îți este permis să-mi spui și mie cîteva din ele ?

— Nu cred că asta i-ar face plăcere, răspunse doamna Penniman. Mi-a povestit multe despre el — de fapt, mi-a povestit toată viața lui. Dar nu cred că s-ar cuveni să repet acele lucruri. Ți le-ar povesti el însuși, sînt sigură, dacă ar vedea că-l ascuți cu bunăvoință. Cu bunăvoință poți să faci orice cu el.

Doctorul izbucni în rîs.

— Atunci am să-l rog, plin de bunăvoință, să o lase în pace pe Catherine.

— O, făcu doamna Penniman, și-l amenință pe fratele ei cu degetul arătător, ținînd degetul mic întins : Catherine, probabil, i-a spus niște lucruri mai amabile !

— I-a mărturisit că-l iubește ? Asta vrei să spui ?

Doamna Penniman își aținti privirile în jos.

— Ți-am spus, Austin, că nu se încrede în mine.

— Cred totuși că ți-ai făcut o părere. Vreau s-o știu și eu, deși nu-ți ascund că pentru mine nu va fi hotărîtoare.

Doamna Penniman își odihnea în continuare privirea pe covor, dar în cele din urmă și-o ridică ; fratele ei recunoscu în sinea lui că e o privire foarte expresivă.

— Catherine este foarte fericită, cred. Asta-i tot ce pot spune.

— Townsend vrea deci să o ia de nevastă, nu-i așa ?

— E foarte legat de ea.

— O găsește cumva atît de atrăgătoare ?

— Catherine are o fire minunată, Austin, îl asigură doamna Penniman, iar domnul Townsend a avut inteligența de a remarca acest lucru.

— Cu puțin ajutor din partea ta, bănuiesc. Draga mea Lavinia, exclamă doctorul, ești o mătușă admirabilă !

— Așa spune și domnul Townsend, observă Lavinia, zîmbind.

— Și crezi că e sincer ? se interesă fratele ei.

— Cînd spune asta ?

— Nu ; aici e sincer, sigur. Dar în sentimentele lui față de Catherine ?

— E cît se poate de sincer. Mi-a vorbit în chipul cel mai frumos, cel mai încîntător despre ea. Ți-ar spune și ție aceleași lucruri, dacă ar fi sigur că îl asculți... cu simpatie.

— Mă îndoiesc că mi-aș putea lua acest angajament. Omul ăsta pare să aibă nevoie de o mare cantitate de simpatie.

— Este o fire foarte delicată și sensibilă, răpunse doamna Penniman.

Fratele ei pufăi din nou de cîteva ori, în tăcere, din gura de foi.

— Și aceste frumoase calități au răzbit prin toate vicisitudinile, nu-i așa ? Dar pînă acum nu mi-ai spus nimic despre necazurile lui.

— E o poveste lungă, începu doamna Penniman, și pentru mine ea reprezintă o taină sacră. Cred însă că nu fac nici un rău dacă spun că a fost cam haimana — o mărturisește el însuși. Dar a plătit pentru asta.

— De aceea a sărăcit, nu-i așa ?

— Nu numai în ce privește averea. Se simte foarte singur pe lume.

— Adică s-a purtat atît de rău încît prietenii l-au părăsit ?

— A avut prieteni fățarnici, care l-au mințit și l-au trădat.

— Se pare însă că există și oameni buni în jurul lui. Are o soră care-l iubește și vreo cinci-șase nepoți și nepoate.

Doamna Penniman nu răspunse cîteva clipe.

— Nepoții și nepoatele sînt niște copii, iar sora lui nu e o femeie prea drăguță.

— Sper că nu ți-a vorbit-o de rău, interveni doctorul, fiindcă am auzit că trăiește de pe urma ei.

— De pe urma ei ?

— Trăiește în aceeași casă și nu lucrează nimic : e cam același lucru.

— Face tot ce poate ca să-și găsească o slujbă, îl informă doamna Penniman. E plin de speranțe în fiecare zi.

— Exact. Își caută slujba aici — în salonul acela din față. Profesia de soț al unei femei bogate și slabe de minte i s-ar potrivi de minune.

Doamna Penniman era plină de intenții bune, dar acum dădea semne de mînie. Se ridică în picioare cu o mișcare energică și-i spuse fratelui ei, ațintindu-l cu privirea :

— Dragul meu Austin, dacă pentru tine Catherine este o femeie slabă de minte, te înșeli amarnic ! Și cu asta, părăsi majestuoasă încăperea.

CAPITOLUL 9

ÎN FAMILIA DIN PIAȚA WASHINGTON exista obiceiul ca duminică seara să meargă cu toții în vizită la doamna Almond. Nici în duminica următoare dialogului pe care l-am reprodus mai înainte obișnuința nu a fost uitată ; cu această ocazie, pe la mijlocul serii, doctorul Sloper a găsit de cuviință să se retragă în bibliotecă împreună cu cumnatul lui, pentru o discuție de afaceri. A lipsit vreo douăzeci de minute și când s-a reîntors în mijlocul celorlalți, unde atmosfera era animată de prezența câtorva prieteni de-ai familiei, a observat că venise și Morris Townsend, care nu pierduse deloc timpul, așezându-se de îndată pe o canapea mică, alături de Catherine. În salonul încăpător se formaseră câteva grupuri și, cum zumzetul vocilor și al râsetelor răsuna destul de tare, cei doi tineri puteau să flecărească, după expresia pe care doctorul o folosi în sinea lui, fără să atragă atenția. Își dădu totuși seama într-o clipă că fiica lui i-a zărit privirea și că era foarte tulburată. Stătea țeapănă, cu ochii în jos, uitându-se fix la evantaiul deschis, era roșie ca focul și se făcuse mică, parcă pentru a micșora necuviința de care se făcea vinovată.

Doctorul aproape că o compătimea. Biata Catherine nu era o luptătoare : nu știa de loc să braveze. Simțind că luică-său urmărea fără pic de simpatie curtea pe care i-o făcea însoțitorul ei, era copleșită de rușine la gândul că, fie el accidental, părea să îl sfideze. Doctorului i se făcu atât

de milă de ea, încît se întoarce, ca să nu-i mai dea impresia că o urmărește ; era un om destul de inteligent pentru ca, în mintea lui, să-i recunoască fiică-sii un fel de justete poetică.

— Drace, trebuie să fie o senzație nemaipomenită pentru o fată urîță și molîie ca ea să vadă că un bărbat tînăr și frumos vine și se așază lîngă dînsa și să-l audă șoptindu-i la ureche că e sclavul ei — dacă asta-i șoptește. Nu-i de mirare că-i place și că mă crede un tiran, desigur așa gîndește, deși îi e teamă — nu are destulă energie — să o recunoască. Sărmana Catherine, își spunea doctorul. Sînt absolut sigur că ar fi în stare să mă apere cînd Morris Townsend o să mă ocărască !

Gîndul acesta îi stăruia cîteva clipe atît de puternic în minte încît, dîndu-și seama de prăpastia dintre punctul său de vedere și acela al unei copile îndrăgostite, își spuse că poate lua el lucrurile în tragic, zicînd „au“ înainte să-l doară. Nu trebuia să-l condamne pe Morris Townsend pînă nu îl asculta. Avea oroare de cei care iau totul în tragic : era convins că aici își aveau originea jumătate din neplăcerile vicîii și multe din dezamăgirile ei ; se întrebă chiar dacă nu cumva îi păruse el însuși ridicol acestui tînăr inteligent, care, după cum bănuia el, avea un simț ascuțit al incongruităților. După vreun sfert de oră, Catherine reușise să rămîină singură, iar Townsend stătea de vorbă lîngă șemineu cu doamna Almond.

— Să-l mai încercăm o dată, își spuse doctorul. Traversă camera și se opri lîngă el, făcîndu-i semn surorii lui să-l lase singur cu Townsend. Ea se execută de îndată, în timp ce Morris îl privea zîmbind, fără ca în privirea lui afabilă să se vadă vreo urmă de șovăială.

„Uimitor, cît e de plin de sine !“ gîndi doctorul și apoi rosti, cu glas tare :

— Mi s-a spus că îți cauți o slujbă.

— Ah, o slujbă, n-aș îndrăzni să o numesc astfel, răspunse Morris Townsend. Sună prea frumos. Aș vrea să găsesc un loc, modest, să pot să câștig un ban cinstit.

— Cam ce ai prefera, de exemplu ?

— Vreți să spuncți pentru ce aș fi potrivit ? Mi-e teamă că nu sînt bun pentru prea multe lucruri. Nu am nimic în afara acestor brațe voinice, cum se spune la teatru.

— Ești prea modest, observă doctorul. Pe lângă brațele astea voinice mai ai și o minte ascuțită. Nu știu nimic altceva despre dumneata decît ce văd ; dar văd, după fizionomia dumitale, că ești un om foarte inteligent.

— O, murmură Townsend, nu știu ce v-aș putea răspunde. Mă sfătuiți deci să nu disper ?

Iar privirea lui Morris părea să spună că întrebarea ar putea avea două înțelesuri. Doctorului nu-i scăpă aceea privire ; chibzui puțin înainte de a răspunde.

— Mi-ar părea rău dacă ar trebui să recunosc că un tînăr robust și bine intenționat poate să dispere vreodată. Dacă nu reușește într-o direcție, n-are decît să încerce în alta. Numai că, aș adăuga, trebuie să-și aleagă ținta cu multă chibzuință.

— Da, cu chibzuință, repetă Morris Townsend, plin de înțelegere. Într-adevăr, am fost nechibzuit mai demult, dar cred că perioada aceea a trecut. Acum sînt mai înțelept. Tăcu cîteva clipe, privindu-și pantofii eleganți : apoi, în cele din urmă : Doreați cumva să-mi faceți vreo propunere, pentru a-mi veni în ajutor ? îl întrebă pe doctor, uitîndu-se la el cu același surîs.

„Obraznic afurisit !“ exclamă doctorul în sinca lui. Apoi însă se gîndi că el însuși a atins acest subiect delicat, iar vorbele lui ar fi putut fi interpretate ca o ofertă de ajutor.

— Nu am o propunere anume, răspunse el, doar m-am gîndit să-ți spun că te am în vedere. Uneori se mai ivește cîte un prilej. De exemplu, ai fi de acord să pleci din New York, la o distanță oarecare ?

— Mi-e teamă că n-am să pot. Trebuie să-mi caut norocul aici, numai aici. Știți, adăugă Morris Townsend, aici am legături, răspunderi. Am o soră, care e văduvă și de care am fost despărțit mult timp ; eu sînt aproape totul pentru ea. N-aș vrea să-i spun că trebuie să plec — sînt sprijinul ei.

— Asta-i foarte frumos, sentimentele de familie sînt foarte lăudabile. Mi-am spus adeseori că în acest oraș se simte lipsa lor. Mi se pare că am auzit de sora dumitale.

— S-ar putea, deși mă îndoiesc ; trăiește foarte retrasă.

— Adică atît de retrasă, observă doctorul, rîzînd scurt, cît poate trăi o femeie cu mulți copii.

— Ah, nepoței și nepoțelele mele, ei sînt de fapt lucrul cel mai important, proclamă Morris Townsend. O ajut să-i crească. Sînt un fel de dascăl amator : fac lecții cu ei.

— E foarte frumos, am mai spus ; dar asta nu e o carieră.

— Din lecții n-o să fac avere, recunosc tînrul Townsend.

— Nu trebuie să te gîndești numai la bani, remarcă doctorul. Dar te asigur că te am în vedere ; n-o să uit de dumneata.

— Dacă ajung într-o situație disperată, poate că am să-mi îngădui să vă reamintesc de mine, replică Morris, ridicînd ușor glasul și zîmbind larg, în timp ce interlocutorul său se întoarse să plece.

Înainte de a ieși pe ușă, doctorul mai schimbă cîteva cuvinte cu doamna Almond.

— Aș vrea s-o cunosc pe sora lui, o anunță el. Cum o cheamă, doamna Montgomery ? Vreau să stau puțin de vorbă cu ea.

— Am să încerc să aranjez, răspunse doamna Almond. O invit cu prima ocazie care se ivește și atunci vii și tu să o cunoști, bineînțeles dacă nu cumva, adăugă doamna Almond, se hotărăște ea mai înainte să se îmbolnăvească și să te cheme la ea.

— A, nu, asta nu ; probabil că are și așa destule ne-
cazuri. Deși ar fi un avantaj, fiindcă atunci aș putea vedea copiii. Aș vrea foarte mult să-i văd.

— Ești foarte meticulos. Vrei să-i interoghezi în legă-
tură cu unchiul lor ?

— Exact. Unchiul lor mi-a spus că și-a luat sarcina să-i educe și că o scutește pe sora lui de cheltuielile cu taxele școlare. Aș vrea să le pun câteva întrebări la materiile principale.

— E clar că nu are deloc aerul unui învățător, își spuse doamna Almond puțin mai târziu, văzându-l pe Morris Townsend într-un colț, aplecat spre nepoata ei, care stătea pe scaun.

Dealtfel nici cuvintele pe care le rostea el în acel moment nu aveau vreun iz pedagogic.

— Ai vrea să ne întâlnim undeva mâine sau poimâine ? o întreabă în șoaptă pe Catherine.

— Să ne întâlnim ? se cutremură fata, ridicându-și pri-
virea speriată.

— Vreau să-ți spun ceva deosebit, foarte deosebit.

— Nu poți să vii acasă ? Să-mi spui acolo ?

Townsend clătină din cap, posomorît.

— Nu mai pot să intru în casa ta niciodată.

— Vai, domnule Townsend ! murmură Catherine. Tre-
mura gândindu-se la ce s-ar fi putut întâmpla — dacă
tatăl ei i-a interzis să mai vină ?

— Nu pot, din respect față de mine însumi, explică tînărul. Tatăl tău m-a jignit.

— Te-a jignit ?

— M-a luat peste picior pentru că sînt sărac.

— O, te înșeli, ai interpretat greșit ! rosti Catherine cu tărie, ridicîndu-se de pe scaun.

— Poate că sînt prea orgolios, prea sensibil. Ai vrea să fiu altfel ? o întrebă el cu o voce mîngîietoare.

— În ce-l privește pe tata, nu e bine să fii atît de sigur. E un om plin de bunătate, îl apără Catherine.

— A rîs de mine că nu am nici o slujbă. I-am răspuns calm, dar numai fiindcă e tatăl tău.

— Nu știu, mărturisi Catherine. Nu știu ce gîndește. Sînt sigură că vrea să fie bun. Iar tu nu trebuie să fii prea orgolios.

— Sînt orgolios numai în legătură cu tine, o încredință Morris. Vrei să ne întîlnim în Piața Washington după amiază ?

Răspunsul Catherinei la declarația pe care am menționat-o mai sus fu că se înroși puternic. Își întoarse capul, fără să-i ia în seamă întrebarea.

— Vrei să ne întîlnim ? insistă el. E un loc foarte liniștit — nimeni nu ne vede — cînd se întunecă.

— Tu ești răutăcios, tu vorbești în zeflema cînd îmi spui astfel de lucruri.

— Draga mea ! șopti tînărul.

— Știi bine că nu prea ai de ce să fii mîndru de mine. Sînt urîță și proastă.

Morris întîmpină cuvintele acestea cu o șoaptă fierbinte, în care ea nu recunoscuse nimic articulat, ci doar asigurarea că îi e mai scumpă decît orice pe lume.

Dar Catherine continuă : Nu sînt nici — nu sînt nici — Și se opri o clipă.

— Ce nu ești ?

— Nu sînt nici măcar îndrăzneală.

— A, și atunci, dacă ți-e teamă, ce o să facem ?

Catherine șovăi puțin și în cele din urmă spuse :

— Trebuie să vii la mine acasă. De asta nu mi-e teamă.

— Aș prefera în scuar, insistă Morris. Știi ce gol e uneori. N-o să ne vadă nimeni.

— Nu-mi pasă cine ne vede. Dar acum lasă-mă.

Morris plecă resemnat ; asta dorea, asta avea. Din fericire, el n-a mai aflat că, peste vreo jumătate de oră, în drum spre casă, sărmana fată a început să tremure din nou, simțindu-l pe tatăl ei aproape, în ciuda acelei neașteptate declarații de curaj. Doctorul tăcea ; dar ei i se părea că ochii lui sînt ațintiți asupra-i prin întuneric. Nici doamna Penniman nu spunea nimic ; aflase de la Morris Townsend că nepoata ei prefera o întrevvedere prozaică în salonul tapisat cu creton în locul unei întâlniri sentimentale, lîngă o fîntînă îmbrăcată în frunze moarte ; auzind de această alegere ciudată, ba chiar perversă, doamna Penniman amuțise de uimire.

CAPITOLUL 10

CATHERINE L-A PRIMIT PE TOWNSEND în ziua următoare pe terenul ales de ea, înconjurată de tapiseria castă a salonului new-yorkez, mobilat după moda de acum cincizeci de ani. Morris își călcase mîndria în picioare și făcuse efortul de a trece pragul casei părintelui ei zeffemist — un gest de generozitate care nu putea decît să-l facă și mai interesant.

— Trebuie să ne hotărîm într-un fel, să găsim o cale, declară el, trecîndu-și mîna prin păr și aruncînd o privire

către oglinda îngustă și lungă, care împodobește spațiul dintre două ferestre și se sprijinea pe o consolă mică, poleită ; pe aceasta se afla o placă subțire de marmură albă, ce susținea la rîndul ei o mapă de table îndoită în forma unei coperte duble ce învelea două volume in-folio lucitoare, pe care scria, cu litere verzui-aurite, *Istoria Angliei*. Lui Morris îi plăcea să-l descrie pe stăpînul casei drept un zeflemist fără suflet, și asta din pricină că îl considera exagerat de vigilent ; îi venea astfel mai la îndemînă să-și exprime propria dezamăgire — o dezamăgire pe care se străduia să i-o ascundă doctorului. Probabil însă că cititorul nu va socoti că veghea doctorului era excesivă, ci că, dimpotrivă, cei doi tineri aveau cîmp liber de acțiune. Erau dealtfel foarte intimi acum, și s-ar părea că, pentru o fată retrasă și reținută, eroina noastră se dovedise destul de liberală. În cîteva zile tînărul Townsend a făcut-o să asculte lucruri pentru care n-ai fi crezut că e pregătită ; presimțind foarte exact dificultățile ce-i așteptau, Morris se străduia să cîștige cît mai mult teren în prezent. Își amintea că soarta îi ajută pe cei îndrăzneți, și chiar dacă ar fi uitat, și-ar fi adus aminte pentru el doamna Penniman. Pe doamna Penniman o desfătau toate etapele unei drame, iar acum era fermecată la gîndul piesei ce avea să fie jucată. Împletind zelul sufleurului cu nerăbdarea spectatoarei, făcea încă demult tot ce-i sta în putință ca să ridice cortina. Se aștepta să participe și ea la reprezentație — să fie confidenta, sau corul, sau să rostească epilogul. Se poate spune chiar că uneori o pierdea complet din vedere pe modesta eroină a piesei, închipuindu-și marile scene ai căror protagoniști erau, firește, eroul principal și ea însăși.

Morris nu i-a spus Catherinei altceva, în cele din urmă, decît pur și simplu că o iubește, mai exact că o adoră. De fapt, el îi dăduse a înțelege acest lucru încă dinainte,

vizitele lui fiind o serie de înștiințări elocvente în acest sens. Acum însă el le întărea prin jurămintele îndrăgostitului și, ca un semn memorabil, și-a petrecut brațul pe după mijlocul fetei și i-a dat o sărutare. Această fericită certitudine venise mai repede decît se aștepta Catherine și ea o socotea, firește, o comoară neprețuită. Ne putem întreba chiar dacă fata fusese vreodată sigură că va intra în stăpînirea ei : nu o așteptase și nu se gîndise că la un moment dat o va avea. Cum am mai încercat să arăt, Catherine nu era nici nerăbdătoare, nici mofturoasă ; se mulțumea cu ce îi oferea fiecare zi și, dacă această rînduală minunată a vizitelor iubitului ei, ce o răsplăteau cu o fericire în care se împleteau curios încrederea și sfiiciunea, ar fi dispărut pe neașteptate, nu numai că nu s-ar fi plîns că a fost abandonată, dar nici măcar n-ar fi simțit o adevărată dezamăgire. După ce Morris a sărutat-o, ultima dată cînd au fost împreună, ca o cheazășie deplină a devotamentului său, ea l-a implorat să plece, să o lase singură, să-i dea voie să se gîndească. Morris a plecat, nu înainte de a o mai săruta o dată. Dar reflecțiilor Catherinei le lipsea o anumită coerență. Îi simți sărutările pe buze și pe obraz încă mult timp după aceea, iar senzația aceasta era mai degrabă o stavilă în calea gîndurilor, decît un ajutor. Ar fi dorit să vadă clar întreaga situație, să se hotărască ce să facă dacă, așa cum se temea, tatăl ei îi va spune că nu-i place Morris Townsend. Dar singurul lucru pe care-l vedea cu oarecare limpezime era că ar fi de neînțeles cum ar putea cineva să aibă o părere proastă despre Morris ; că, oricum, trebuia să fie o greșeală, o taină, care în scurt timp va fi lămurită. Catherine amîna orice hotărîre sau alegere ; în fața imaginii unei ciocniri cu tatăl ei își pleca ochii și nu se clintea, ținîndu-și răsuflarea și așteptînd. Inima îi bătea dureros de tare. Îi bătuse inima și atunci cînd a sărutat-o Morris și i-a spus cuvin-

tele acelea, dar acum se simțea rău și era speriată. Și totuși, astăzi, cînd el i-a vorbit de o hotărîre și de găsirea unei căi, ea și-a dat seama că Morris are dreptate și i-a răspuns foarte simplu și fără să șovăie :

— Trebuie să ne facem datoria. Trebuie să vorbim cu tata. Vorbesc eu diseară, iar tu mîine.

— E foarte bine că faci tu primul pas, o asigură Morris. În general un tînăr îndrăgostit face el asta. Acum însă, cum vrei tu.

Catherine era bucuroasă la gîndul că, de dragul lui, o să fie vitează, și, de mulțumire, chiar zîmbi ușor.

— Femeile au mai mult tact, afirmă ea. Ele trebuie să înceapă. Sînt mai împăciuitoare, știu mai bine cum să convingă un om.

— O să ai nevoie de toată puterea ta de convingere. Dar, la urma urmei, adăugă Morris, ție nu ți se poate împotrivi nimeni.

— Te rog, nu mai vorbi așa. Și făgăduiește-mi un lucru : mîine, cînd discuți cu tata, ai să fii foarte supus și respectuos.

— Cît o să-mi stea în putință, promise Morris. N-o să-mi fie de mare folos, dar o să încerc. Bineînțeles că aș prefera să fii a mea fără dificultăți, fără să lupt pentru asta.

— Nu vorbi de luptă ; nu o să luptăm.

— O, trebuie să fim pregătiți, ripostă Morris, și mai ales tu, fiindcă tu ai să primești lovitura. Știi care o să fie primul lucru pe care ai să-l auzi de la tatăl tău ?

— Nu, Morris, spune-mi, te rog.

— O să mă acuze de mercantilism.

— Mercantilism !

— E o vorbă mare, dar are un înțeles meschin. Înseamnă că eu îți vînez zestrea.

— Oh, murmură Catherine foarte slab.

Era atîta dezaprobare și emoție în exclamația aceasta, încît Morris se avîntă în altă mică demonstrație de tandrețe.

— Dar sînt sigur că așa va spune, adăugă el.

— E ușor să pregătim un răspuns, îl asigură Catherine. Îi spun pur și simplu că se înșeală, că alții or fi așa, dar tu nu.

— O să trebuiască să stăruiești mult în privința asta, fiindcă și el va stărui la fel de mult.

După ce se uită la el o clipă, Catherine îi spuse :

— Îl voi convinge. Dar sînt fericită că o să fim bogați.

Morris se întoarse în altă parte, studiindu-și calota pălăriei.

— Nu, asta e o pacoste, se pronunță el în cele din urmă. De aici au să vină toate necazurile.

— Mă rog, dacă asta-i cea mai mare pacoste, atunci nu sîntem chiar atît de nefericiți. Alții ar gîndi că nu e o nenorocire așa de mare. Am să-l conving și pe urmă o să fim bucuroși că avem bani.

Morris Townsend ascultă acest raționament solid în tăcere.

— Las apărarea mea în seama ta ; cînd ești acuzat de un astfel de lucru, trebuie să te aperi, deși e umilitor.

De data asta Catherine nu răspunse nimic cîtva timp ; îl privi lung, în timp ce el stătea cu ochii pironiți afară, pe fereastră.

— Morris, i se adresă ea deodată, ești sigur că mă iubești ?

El se întoarse și peste o clipă era înclinat asupra ei :

— Dragostea mea, cum poți să mai ai vreo îndoială ?

— Sînt numai cinci zile de cînd mi-ai spus, explică fata, dar acum îmi pare că nu aș putea trăi nici o clipă fără acest gînd.

— N-ai să îi pusă în situația să mă încerci. Morris rîse încet, încurajator. Apoi adăugă : Vreau să-mi spui și tu ceva, acum. Catherine își închisese ochii după ce rostise ultimele cuvinte și îi ținea încă închiși ; acum dădu din cap, fără să-i deschidă. Trebuie să-mi promiți, adăugă el, că dacă tatăl tău rămîne neclintit împotriva mea, dacă ne interzice categoric să ne căsătorim, tot ai să-mi rămii credincioasă.

Catherine își deschise ochii, îmbrățișîndu-l cu privirea ; nu i-ar fi putut oferi o făgăduială mai adîncă decît ce se citea în ei.

— N-ai să te lepezi de mine ? stăruî Morris. Știi că ești propria ta stăpîină acum — ai devenit majoră.

— Vai, Morris, șopti ea, în loc de orice alt răspuns : ba nu chiar în loc de oricare altul, căci își puse mîna în mîna lui. Morris i-o păstră cîtva timp și apoi o îmbrățișă din nou. Cam asta e tot ce merită a fi amintit din conversația lor, iar dacă doamna Penniman ar fi fost de față, nu ar mai fi regretat, probabil, că întîlnirea nu avusese loc lîngă fîntîna din Piața Washington.

CAPITOLUL 11

CATHERINE A STAT ÎN SEARA aceea cu urechca ciulită să-l audă pe tatăl ei cînd se întoarce. După ce el a intrat în birou, ea a rămas liniștită aproape o jumătate de oră, deși inima îi bătea foarte tare ; apoi a ciocănit la ușa lui — formalitate fără de care nu îi trecea niciodată pragul. Cînd intră, îl văzu stînd în fotoliul lui lîngă foc, desfătîndu-se cu o țigară de foi și cu ziarul de seară.

— Vreau să-ți spun ceva, începu ea pe un ton foarte delicat și se așeză pe primul scaun care-i era la îndemână.

— Sînt bucuros să te ascult, draga mea, răspunse doctorul, apoi așteptă — așteptă, privind-o — în timp ce ea stătea cu ochii ațintiți către flăcările căminului, într-o lungă tăcere. Era curios și nerăbdător, fiind încredințat că fata voia să-i vorbească despre Morris Townsend, dar o lăsă să se liniștească, fiindcă se hotărîse să se poarte cu multă blîndețe.

— M-am logodit, anunță Catherine în cele din urmă, nedezipindu-și privirea de la cămin.

Doctorul fu luat prin surprindere ; nu se aștepta la un fapt împlinit, dar nu-și trădă uimirea.

— E bine că mi-ai spus, declară el, simplu. **Și cine e** fericitul muritor pe care l-ai onorat **cu alegerea ta ?**

— Domnul Morris Townsend. **Și în timp ce pronunța** numele iubitului ei, Catherine își ridică **privirea** către taică-său. Nu văzu decît niște ochi cenușii și nemișcați și zîmbetul lui ferm, bine conturat. După ce contemplă această imagine cîteva momente, își întoarse iar privirea către foc : într-acolo era mult mai multă căldură.

— Cînd ați făcut acest aranjament ? se interesă doctorul.

— Azi după amiază — acum două ore.

— A fost domnul Townsend aici ?

— Da, tată, în salonul din față. Catherine simțea o mare mulțumire că nu era nevoită să-i spună că ceremonia logodnei lor a avut loc afară în stradă, sub cenușarii aceia desfrunziți.

— E ceva serios ? o întrebă doctorul.

— Foarte serios, tată.

Cîteva clipe părintele ei nu spuse nimic.

— Domnul Townsend ar fi trebuit să mă anunțe și pe mine.

— Vrea să-ți spună mîine.

— După ce am aflat de la tine ? Ar fi trebuit să-mi spună dinainte. Crede oare că nu-mi pasă ce faci, dacă ți-am lăsat atîta libertate ?

— Ah, nu, îl apără Catherine, știe că îți pasă. Iar noi îți sîntem foarte îndatorați pentru — pentru libertatea aceasta.

Doctorul rîse scurt : ai fi putut să o folosești mai bine.

— Te rog nu spune asta, tată ! îl imploră fata, cu o voce stinsă, îndreptîndu-și spre el privirea opacă și blîndă.

Doctorul pufăi un timp din țigara lui, pe gînduri.

— Ați avansat foarte repede, observă el în cele din urmă.

— Da, încuviință Catherine, simplu. Într-adevăr, foarte repede.

Tatăl ei îi aruncă o privire scurtă, întorcîndu-și ochii dinspre foc.

— Nu mă miră că domnul Townsend te place : ești atît de neprefăcută și de bună la suflet.

— Nu știu de ce ; dar că mă place, sînt sigură.

— Și tu îl iubești pe domnul Townsend ?

— Țin la el foarte mult, desigur, altfel n-aș accepta să mă mărit cu el.

— Dar îl cunoști de foarte puțin timp, draga mea.

— Oh, rosti Catherine cu înflăcărare, nu-ți trebuie mult timp ca să te îndrăgostești de cineva, odată ce ai început.

— Probabil că ai început foarte repede. Încă de prima dată cînd l-ai văzut, în seara aceea, la petrecerea mătușă-tii, nu-i așa ?

— Nu știu, tată, mărturisi Catherine. Nu-ți pot spune.

— Bineînțeles ; e afacerea ta personală. Ai observat probabil că m-am condus după acest principiu. Nu m-am

amestecat ; ți-am lăsat toată libertatea, mi-am amintit că nu mai ești o fetiță — că ai ajuns la maturitate.

— Mă simt foarte bătrână — și foarte înțeleaptă, glumi Catherine, zîbind ușor.

— Mă tem că în curînd ai să te simți încă mai bătrână și mai înțeleaptă. Nu-mi place această logodnă.

— Ah ! exclamă fata ușor, ridicîndu-se de pe scaun.

— Da, draga mea. Îmi pare rău că trebuie să te rănesc, dar nu-mi place. Ar fi trebuit să mă consulți înainte de a lua hotărîrea. Am fost prea îngăduitor cu tine și am sentimentul că ai profitat de indulgența mea. Hotărît lucru, trebuia să vorbești cu mine mai întîi.

După ce șovăi un moment, Catherine mărturisi :

— Mi-era teamă că nu are să-ți placă.

— Aha, iată deci ! Aveai ceva pe conștiință.

— Nu, n-aveam nimic pe conștiință, tată ! ripostă fata cu tărie. Nu mă acuza de un lucru atît de îngrozitor ! Cuvintele acestea însemnau într-adevăr pentru ea ceva îngrozitor, ceva josnic și crud, legat de lumea răufăcătorilor și a pușcăriașilor. Mi-era doar teamă — mi-era teamă, continuă ea.

— Ți-era teamă pentru că n-ai avut minte.

— Mi-era teamă că nu-ți place domnul Townsend.

— Ai perfectă dreptate : nu-mi place.

— Tată dragă, nu-l cunoști, îndrăzni Catherine, pe un ton de pledoarie timidă, care ar fi putut să-l înduioșeze.

— Perfect adevărat, nu-l cunosc îndeaproape. Dar îl cunosc de ajuns ; mi-am format o părere despre el. Nici tu nu-l cunoști.

Catherine stătea în picioare lîngă cămin, cu mîinile împreunate în față, iar tatăl ei, rezemat în fotoliu și privind-o de jos, făcu această remarcă pe un ton placid, care ar fi putut să o enerveze.

Mă indoiesc însă că ea se enervase, deși izbucni, protestînd vehement :

— Eu să nu-l cunosc ? Dar îl cunosc mai bine decît pe oricare altul.

— Cunoști o parte din el, aceea pe care ți-a înfățișat-o. Dar nu cunoști restul.

— Restul ? Cum e restul ?

— Oricum ar fi, e din belșug.

— Știu ce vrei să spui, afirmă Catherine, amintindu-și de avertismentul lui Morris. Îl acuzi de mercantilism.

Tatăl ei nu o slăbea cu privirea lui rece, pătrunzătoare și calmă.

— Dacă am ceva de spus, draga mea, să știi că o spun. Dar vreau să mă feresc de o greșeală : aceea de a-l face mai interesant în ochii tăi, folosind cuvinte tari la adresa lui.

— Nu le voi socoti prea tari dacă sînt adevărate, declară Catherine.

— În cazul ăsta vei dovedi că ești o fată foarte chibzuită.

— Oricum, ai motivele dumitale și probabil că vrei să le cunosc și eu.

Doctorul surîse :

— Perfect adevărat. Ai tot dreptul să mi le ceri. Pufăi apoi din țigară cîteva clipe. Foarte bine ; deci, fără să-l acuz pe domnul Townsend că e îndrăgostit doar de venitul tău — și de venitul la care ești îndreptățită să te aștepți —, îți voi spune că sînt toate motivele să presupunem că în calculele lui lucrurile astea au cîntărit mai mult decît ar cere-o grija tandră pentru fericirea ta. Nu e bineînțeles deloc imposibil ca un tînăr inteligent să nutrească pentru tine o afecțiune dezinteresată. Ești o fată cinstită și bună și unui om inteligent nu i-ar fi greu

să-și dea seama de asta. Dar lucrul de căpetenie pe care-l știm despre acest tânăr — care este într-adevăr foarte inteligent — ne obligă să presupunem că, oricât de mult ar prețui el meritele tale personale, îți prețuiește mai mult banii. Lucrul de căpetenie este că a dus o viață desfrînată și că astfel și-a tocat toată averea. Asta-i de ajuns pentru mine, draga mea. Vreau să te măriți cu un bărbat cu alte antecedente, cu un tânăr care să prezinte niște garanții. Dacă Morris Townsend și-a cheltuit propria-i avere pe petreceri, avem toate motivele să credem că nu o va cruța nici pe a ta.

Doctorul rosti aceste observații domol, fără grabă, cu pauze și prelungiri de ton ce nu prea erau dătătoare de speranță pentru sărmana Catherine, în așteptarea plină de suspens a concluziei. În cele din urmă, ea se așeză, cu capul plecat, dar cu privirea ațintită tot spre el ; și, lucru ciudat — nici nu prea știu cum să mă exprim —, chiar dîndu-și seama că vorbele lui o loveau atît de crunt, le urmărea plină de admirație pentru eleganța și noblețea expresiei. Era descurajator și penibil să aibă o discuție cu tatăl ei, dar și ea, pe de altă parte, trebuia să încerce să fie limpede. El era atît de liniștit ; nu părea deloc minios ; trebuia și ea să fie liniștită. Dar chiar efortul de a fi liniștită o făcea să tremure.

— Asta nu-i lucrul cel mai important pe care-l știm despre el, îl apără ea, cu o urmă de tremur în voce. Mai sînt și alte lucruri, multe alte lucruri. Este atît de înzestrat, dorește din tot sufletul să facă ceva. E bun, e generos și sincer, continuă biata Catherine, care nu-și bănuise pînă acum resursele de elocință. Și apoi averea — averea pe care a cheltuit-o — era foarte mică.

— Un motiv mai mult să n-o fi cheltuit, rîse doctorul, ridicîndu-se în picioare. Apoi, în timp ce Catherine, care se ridicase și ea din nou, rămase pe loc, cu figura ei con-

centrată și cam colțuroasă, ce se frământa atît de mult și exprima atît de puțin, doctorul o trase ușor spre el și o sărută.

— N-ai să mă socotești un om crud, nu-i așa ? spuse el, ținînd-o încă o clipă.

Întrebarea lui nu era încurajatoare ; dimpotrivă, Catherine își dădu seama că ea ar putea ascunde intenții care o făceau să se cutremure. Răspunse, totuși, destul de coerent :

— Nu, dragă tată, fiindcă dacă ai ști ce simt — și trebuie să știi, tu știi totul — ai fi bun și blînd.

— Da, cred că știu ce simți, încuviință doctorul. Am să fiu bun, fii sigură. Și am să vorbesc mîine cu domnul Townsend. Deocamdată, pînă atunci, fii așa de drăguță și nu spune nimănui că te-ai logodit.

CAPITOLUL 12

A DOUA ZI DUPĂ AMIAZĂ DOCTORUL a stat acasă, așteptînd vizita lui Morris Townsend, gest prin care găsea (poate pe drept cuvînt, căci era un om foarte ocupat) că îi face o mare onoare pretendentului la mîna Catherinei și că le dă amîndorura cu atît mai puține motive să se plîngă. Morris și-a făcut apariția cu o figură destul de senină — părea că uitase „insulta“ pentru care făcuse apel la simpatia Catherinei cu două seri mai înainte —, iar doctorul Sloper nu a întîrziat să-l informeze că era pregătit pentru acea vizită.

— Catherine mi-a spus ieri ce ați hotărît împreună, începu el. Să-mi dai voie să-ți spun că ar fi fost mai potrivit din partea dumitale să mă încunoștințezi despre intențiile voastre înainte de a ajunge atît de departe.

— Așa aș fi făcut, răspunse Morris, dacă nu aș fi avut impresia că îi lăsați fiicei dumneavoastră toată libertatea. Am socotit că este propria ei stăpină.

— Legal, așa este. Dar din punct de vedere moral nu s-a emancipat chiar atât de mult, sînt încredințat, încît să-și aleagă bărbatul fără să mă consulte și pe mine. I-am lăsat toată libertatea, dar nu am fost cîtuși de puțin nepăsător. Adevărul e că mica voastră idilă a evoluat cu o repeziciune care m-a luat prin surprindere. Catherine le-a cunoscut mai ieri, alaltăieri.

— Într-adevăr, nu e mult de atunci, admise Morris pe un ton grav. Recunosc că nu am întîrziat să... să ajungem la o hotărîre. Dar asta-i firesc, din moment ce sîntem siguri de noi înșine și unul de altul. Sentimentele mele pentru domnișoara Sloper s-au trezit din prima clipă în care am văzut-o.

— Nu cumva au precedat prima voastră întîlnire ? se informă doctorul.

Morris îi aruncă o privire scurtă, răspunzîndu-i :

— Bincînteles că auzisem deja că e o fată încîntătoare.

— O fată încîntătoare — așa o socotești ?

— Evident. Altfel nu m-aș afla aici.

Doctorul reflectă un moment, apoi spuse : Dragă tinere, probabil că ești un om foarte sensibil. Ca tată, cred că o prețuiesc pe Catherine pe bună dreptate și cu toată dragostea pentru multele ei merite ; dar nu mă feresc să-ți spun că nu am socotit-o niciodată, și nici nu m-am așteptat ca alții să o socotească, o fată încîntătoare.

Morris Townsend ascultă această declarație cu un zîmbet pe față care nu era lipsit de deferență.

— Nu știu ce aș crede despre ea dacă i-aș fi tată. Nu mă pot închipui în această poziție. Vorbesc din punctul meu de vedere.

— Vorbești foarte bine, remarcă doctorul, dar asta nu e tot ce trebuie. I-am spus ieri Catherinei că nu sînt de acord cu logodna.

— Am aflat și mi-a părut foarte rău. Sînt foarte dezamăgit. Și Morris rămase tăcut un timp, cu privirea ațintită în jos.

— Te așteptai într-adevăr să-i spun că sînt entuziasmat și să-mi arunc fiica în brațele dumitale ?

— A, nu, bănuiam că nu vă sînt pe plac.

— Ce ți-a dat de bănuit ?

— Faptul că sînt sărac.

— Deși sună destul de aspru, recunosc doctorul, acesta-i adevărul, discutînd despre dumneata doar în calitate de ginere. Din cauza lipsei mijloacelor de trai, a unei profesii, a unor resurse sau perspective sigure, faci parte dintr-o categorie din care ar fi imprudent să aleg pe soțul fiicei mele, o fată neajutorată, dar cu o avere frumoasă. Sînt pregătit să te simpatizez în orice altă calitate. Ca ginere însă, te detest.

Morris Townsend îl ascultă plin de respect.

— Nu cred că domnișoara Sloper e o fată neajutorată, observă el apoi.

— Bineînțeles că trebuie să o aperi — e lucrul cel mai la îndemînă. Dar eu îmi cunosc copila de douăzeci de ani, iar dumneata o cunoști de șase săptămîni. Totuși, chiar dacă ea nu ar fi neajutorată, dumneata ai rămîne tot un ins fără o lețcaie.

— O, da, sînt și eu neajutorat în felul meu. De aceea, vrei să spunei, sînt mînat de interes, nu urmăresc decît banii fiicei dumneavoastră.

— Nu spun asta. Nu sînt obligat s-o spun ; și a spune așa ceva, în afară de cazul cînd ești constrîns, ar dovedi o gravă lipsă de bun simț. Afirm doar că nu faci parte din categoria potrivită.

— Dar fiica dumneavoastră nu se mărită cu o categorie, insistă Morris, cu zîmbetul lui fermecător. Se mărită cu un om, un om pe care are amabilitatea să spună că îl iubește.

— Un om care-i oferă atît de puţin în schimb.

— E oare posibil să-i oferi mai mult decît cea mai tandră afecţiune şi un devotament de o viaţă ? întrebă tînărul.

— Depinde din ce punct de vedere. E posibil să mai oferi şi alte lucruri pe lingă asta, şi nu numai că e posibil, dar aşa se şi obişnuieşte. Devotamentul de o viaţă se măsoară la urmă şi pînă atunci există obiceiul să se mai dea şi cîteva garanţii materiale. Ce garanţii prezinţi dumneata ? Un chip şi o înfăţişare foarte atrăgătoare, şi maniere foarte elegante. În sine toate astea sînt excelente, dar nu sînt de ajuns.

— Mai e un lucru pe care trebuie să-l adăugaţi. preciză Morris, cuvîntul unui gentleman.

— Cuvîntul unui gentleman că o vei iubi mereu pe Catherine ? Trebuie să fii un gentleman cu totul deosebit ca să poţi avea această certitudine.

— Cuvîntul unui gentleman că nu banii ei mă interesează ; că dragostea mea pentru domnişoara Sloper este dintre cele mai pure şi dezinteresate sentimente care au sălăsluit vreodată în sufletul unui om. Nu mă interesează averea ei nici cît cenuşa de pe grătarul acela.

— Am reţinut, am reţinut, răspunse doctorul. Dar, după asta, mă întorc din nou la categoria dumitale. Chiar cu acest jurămint solemn pe buze, tot din ea faci parte. Nu e nimic altceva împotriva dumitale decît un accident, dacă vrei ; dar, în cei treizeci de ani de practică medicală, mi-am dat seama că accidentele pot avea urmări foarte serioase.

Morris își netezea pălăria, ce avea dealtfel un luciu deosebit, continuînd să dea dovadă de o stăpînire de sine care, cum fu și doctorul obligat să recunoască, merita toată admirația. Era însă, evident, profund dezamăgit.

— Oare nu pot face nimic ca să vă cîștig încrederea ?

— Chiar dacă aș ști vreo soluție, nu mi-ar plăcea să o discut, fiindcă — n-ai observat ? — nu vreau să am încredere în dumneata, zîmbi doctorul.

— Aș merge și să sap la cîmp.

— Ar fi o prostie.

— Am să accept prima slujbă care mi se ivește mîine în cale.

— Fă asta neapărat, dar pentru dumneata, nu pentru mine.

— Înțeleg, mă socotiți un pierde-vară, exclamă Morris, cu aerul — cam exagerat — că făcuse o descoperire. Însă își dădu imediat seama de eroare și se coloră la față.

— Nu are importanță ce te socotesc eu, din moment ce ți-am spus că nu mă gîndesc la dumneata ca ginere.

Dar Morris insistă :

— Credeți că i-aș cheltui banii ?

Doctorul zîmbi :

— Nu are importanță, cum ți-am spus : dar imi recunosc această vină.

— Asta fiindcă i-am cheltuit pe ai mei, bănuiesc, se pronunță Morris. Mărturisesc că așa este. Am fost ușuratic, am fost nesocotit. O să vă povestesc toate nebuniile pe care le-am făcut, dacă vreți. Printre ele au fost și cîteva boroboațe mai mari — n-am ascuns-o niciodată. Dar apoi nu mi-am mai făcut de cap. Nu e și un proverb despre destrăbălatul pocăit ? N-am fost un destrăbălat, dar acum sînt mai înțelept, vă asigur. E de preferat un om care a petrecut un timp și apoi s-a potolit. Catherine n-ar fi deloc atrasă de un papă-lapte și mi-aș per-

mite să spun că nici dumneavoastră. În plus, n-o mare diferență între banii mei și banii ei. I-am cheltuit pe ai mei, și i-am cheltuit totemai fiindcă erau ai mei. Și n-am făcut datorii ; cînd s-au terminat, m-am oprit. Nu datorez nici o para nimănui.

— Dă-mi voie să te întreb din ce trăiești acum, deși recunosc, adăugă doctorul, că nu sînt consecvent, punîndu-ți această întrebare.

— Trăiesc din resturile averii mele, preciză Morris Townsend.

— Mulțumesc, rosti doctorul cu o voce gravă.

Într-adevăr, stăpînirea de sine a lui Morris era de laudat.

— Chiar admițînd că acord o importanță exagerată banilor domnișoarei Sloper, continuă el, n-ar fi oare acest lucru o dovadă că mă voi îngriji de ei cum se cuvine ?

— Ar fi la fel de rău dacă te-ai îngriji de ei prea mult ca și dacă te-ai îngriji prea puțin. Catherine ar putea avea de suferit tot atît de mult din cauza zgîrceniei ca și din cauza extravagantei dumitale.

— Cred că sînteți foarte nedrept ! Tînărul făcu această afirmație pe un ton decent, politicos, fără nici o violență.

— Ai desigur dreptul să crezi asta și îmi las toată reputația în mîinile dumitale. Nu mă amăgesc, bineînțeles, că te fac fericit.

— Dar pe fiica dumneavoastră nu doriți să o vedeți fericită ? Vă mulțumește gîndul că o faceți să sufere ?

— Privesc cu resemnare posibilitatea ca ea să mă necrotească un tiran timp de vreun an de zile.

— Un an de zile ! exclamă Morris, izbucnind în rîs.

— Toată viața, atunci. Poate la fel de bine să fie nefericită în acest fel, ca și în celălalt.

Aici, în fine, Morris își ieși din fire :

— O, dar sînteți nepoliticos, domnule ! strigă el.

— Mă obligi să fiu astfel : te tîrguiești prea mult.

— E în joc un lucru important pentru mine.

— Mă rog, însă oricare ar fi acesta, afirmă doctorul, l-ai pierdut.

— Sînteți sigur ? ripostă Morris. Sînteți sigur că fiica dumneavoastră are să mă părăsească ?

— Vreau să spun, bineînțeles, că ai pierdut din punctul meu de vedere. În ce o privește pe Catherine, dacă ea are să te părăsească — nu, de asta nu sînt sigur. Dar fiindcă eu o voi îndemna cu tărie, fiindcă în sufletul fiicei mele există un fond de respect și afecțiune pe care mă pot bizui și fiindcă are un sentiment al datoriei extrem de dezvoltat, cred că este foarte posibil să mă asculte.

Morris Townsend începu să-și netezească din nou pălăria.

— Există un fond de afecțiune și pentru mine, pe care mă pot bizui, observă el în cele din urmă.

În acest moment doctorul dădu primele semne de iritare :

— Ai de gînd să mă înfrunți ?

— Spuneți-i cum vreți, domnule. Am de gînd să nu renunț la fiica dumneavoastră.

Doctorul clătină din cap :

— Nu mi-e teamă cîtuși de puțin că ai să te prăpădești de dor. Ești făcut ca să te bucuri de viață.

Morris începu să rîdă :

— În acest caz sînteți cu atît mai crud împotrivindu-vă căsătoriei noastre. Intenționați să-i interziceți fiicei dumneavoastră să mă mai vadă ?

— Catherine a trecut de vîrsta interdicțiilor, iar eu nu sînt un părinte ca în romanele de pe vremuri. Dar am s-o îndemn hotărît să rupă legăturile cu dumneata.

— Nu cred că are să vă asculte, insistă Morris Townsend.

— Poate că ai dreptate, oricum, eu îmi voi fi făcut datoria.

— A ajuns prea departe, continuă Morris.

— Ca să dea înapoi ? Atunci las-o să se oprească unde a ajuns.

— Prea departe ca să se oprească, vreau să spun. Doctorul îl privi o clipă ; Morris pusese mîna pe clanță.

— Cuvintele dumitale sînt pline de impertinență.

— Nu voi mai spune nici un cuvînt, domnule, răspunse Morris și, cu o ușoară plecăciune, ieși din cameră.

CAPITOLUL 13

S-AR FI PUTUT CREDE CĂ DOCTORUL era prea categoric ; doamna Almond i-a dat să înțeleagă acest lucru. Dar, după cum răspunse el, își formase o impresie, care i se părea suficientă și pe care nu dorea să o mai schimbe. Își petrecuse toată viața cîntărindu-și semenii (asta făcea parte din profesia de medic) și avea dreptate în nouăsprezece din douăzeci de cazuri.

— Poate că domnul Townsend e al douăzecilea caz, interveni doamna Almond.

— S-ar putea, deși nu pare deloc să fie așa. Totuși o să-i acord privilegiul îndoielii și, ca să mă încredințez, am să merg să vorbesc cu doamna Montgomery. Sînt aproape sigur că o să-mi spună că n-am greșit ; dar e posibil și să-mi arate că am făcut cea mai mare eroare din viața mea. Dacă-mi dovedește asta, o să-i cer scuze domnului Townsend. Nu e nevoie să o inviți aici ca s-o

întîlesc, cum ai propus ; îi voi scrie o scrisoare, cu sinceritate, arătîndu-i cum stau lucrurile şi cerîndu-i permisiunea să merg eu la ea.

— Mi-e teamă că sinceritatea îţi va aparţine numai ţie. Sărmana femeie îl va sprijini pe fratele ei, oricum ar fi el.

— Oricum ar fi el ! Mă îndoiesc. Fraţii nu se iubesc totdeauna atît de mult.

— O, făcu doamna Almond, cînd e vorba ca în familie să apară treizeci de mii pe an în plus...

— Dacă îl sprijină din cauza banilor, înseamnă că e o şarlatancă. Dacă e o şarlatancă, o să-mi dau şi eu seama. Dacă-mi dau seama, n-am să-mi pierd vremea cu ea.

— Nu e o şarlatancă ; e o doamnă exemplară. Dar nu s-ar gîndi să-i joace o festă fratelui ei numai fiindcă e un egoist.

— Dacă merită să stai de vorbă cu ea, înseamnă că mai degrabă i-ar juca lui o festă decît Catherinei. Apropo, a văzut-o pe Catherine, o cunoaşte ?

— După cîte ştiu eu, nu. Domnul Townsend n-ar fi avut nici un interes să le așeze față-n față.

— Dacă e o femeie exemplară, desigur că nu. Trebuie să văd în ce măsură seamănă cu cea descrisă de tine.

— Aş fi curioasă să o aud pe ea descriindu-te pe tine, rîse doamna Almond. Dar Catherine ce zice ?

— Nimic deosebit, ia lucrurile așa cum sînt.

— Nu face gălăgie ? N-a făcut nici o scenă ?

— Catherine nu e teatrală.

— Aş fi zis că o fată nefericită în dragoste e întotdeauna teatrală.

— Mai degrabă e teatrală o văduvă ridicolă. Lavinia mi-a ținut o cuvîntare : mă socotește complet arbitrar.

— Are talentul de a vedea lucrurile pe dos, afirmă doamna Almond. Dar, oricum, îmi pare foarte rău de Catherine.

— Și mie. O să treacă însă de acest hop.

— Crezi că are să renunțe la Morris ?

— Sînt sigur. Îl prețuiește prea mult pe tatăl ei.

— Ah, asta o știm foarte bine. Dar de aceea o compătimesc și mai mult. E cu atît mai dureroasă dilema în care se află, iar efortul de a alege între tine și iubitul ei devine aproape imposibil.

— Dacă nu poate să aleagă, cu atît mai bine.

— Da, dar el va fi lîngă ea, implorînd-o, iar Lavinia o va împinge în aceeași direcție.

— Sînt bucuros că nu e de partea mea ; e capabilă să compromită cea mai bună dintre cauze. În momentul în care Lavinia pune piciorul în barcă, o și răstoarnă. Dar ar fi bine să umble cu băgare de seamă, remarcă doctorul. N-am să permit trădarea în propria mea casă.

— Bănuiesc că are să fie prudentă, fiindcă în fundul sufletului îi e foarte frică de tine.

— Amîndurora le e frică de mine, deși nu fac nici un rău, răspunse doctorul. Și pe asta îmi clădesc planurile — pe teroarea salutară pe care o inspir.

CAPITOLUL 14

DOCTORUL I-A TRIMIS ACEA SCRISOARE sinceră doamnei Montgomery, care i-a răspuns imediat, precizînd ora la care putea să vină la ea, în Second Avenue. Doamna Montgomery locuia într-o căsuță modestă dar cochetă, din cărămidă aparentă ce fusese vopsită de curînd, marginile cărămizilor fiind marcate cu

alb strălucitor. Acum casa aceea nu mai există, ca de altfel nici cele din jur, fiindcă au făcut loc unor construcții mai impunătoare. La ferestre avea obloane verzi, nu din șipci, dar cu multe orificii mici, aranjate în grupuri ; iar în fața casei era o „curte“ miniaturală, ornamentată cu tufe de o natură misterioasă și împrejmuită cu un gard scund, de pari, vopsit în verde ca și obloanele. Ai fi zis că e o casă de copii la scară mărită ; puteai parcă să o iei cu mîna de pe raftul unui magazin de jucării. Cînd ajunse acolo, doctorul Sloper își spuse, privind la cele enumerate mai sus, că doamna Montgomery trebuie să fie o femeie strîngătoare și demnă, mică de statură — după cum lăsau să se întrevadă proporțiile modeste ale locuinței — și că pentru ea curățenia era o virtute și o satisfacție ; dacă nu putea fi strălucitoare, măcar să fie imaculată, așa părea să gîndească. Îl primi pe doctor într-un salonaș, exact tipul de încăpere la care el se aștepta : o odaie mică, nu împetrișată, dar împodobită ici și colo cu frunze din hîrtie de mătase și cu ciorchini de sticlă, în care — pentru a completa analogia — temperatura anotimpului frunzelor era asigurată cu ajutorul unei sobe de tuci, unde ardea o flacără albastruie, uscată, împrăștiind în cameră un miros pătrunzător de lac. Pereții erau împodobiți cu gravuri încadrate în voal roz, iar pe măsuțe tronau cîteva volume de poezii alese, majoritatea legate în pînză neagră, pe care erau imprimate înflorituri poleite. Doctorul a avut timp destul să ia cunoștință de toate amănuntele, deoarece doamna Montgomery, a cărei comportare i s-a părut, în situația respectivă, de neiertat, l-a lăsat să aștepte vreo zece minute. În cele din urmă a apărut, foșnindu-și și netezindu-și rochia scrobită, de poplin ; frumoșii ei obraji rotunzi erau ușor îmbujorați de teamă.

Era o femeie scundă, durdulie, cu păr bălai. cu ochii limpezi și luminoși, și un aer de mare curătenie și vioiciune. Însă aceste calități se împleteau vădit cu o modestie neafectată, așa că doctorul, de cum o văzu, își dădu seama că e o persoană vrednică de respect. O femeie vitează, vioaie la minte și totuși lipsită de încredere în aptitudinile ei mondene — dar nu și în cele practice —, acesta fu rezumatul mental al înfățișării doamnei Montgomery ; care, după cum observă doctorul, era măgulită de ceea ce considera a fi cinstea ce i se făcea prin această vizită. Pentru doamna Montgomery, în mica ei căsuță roșie de pe Second Avenue, doctorul Sloper era unul din oamenii cei mai importanți — unul din cei mai distinși gentlemen din New York ; uitându-se la el cu o privire neliniștită și ținându-și mâinile înmănușate strânse în poala rochiei lucioase, părea să spună că acest domn arăta exact cum își închipuise ea că trebuie să arate un oaspete distins. Își ceru scuze pentru întârziere, dar el o întrerupse :

— Nu face nimic, fiindcă stînd aici am avut timp să mă gîndesc la ce trebuie să vă spun și să mă hotărăsc cum să încep.

— Ah, vă rog, începeți ! murmură doamna Montgomery.

— Nu e atît de ușor, zîmbi doctorul. Probabil că v-ați dat seama din scrisoarea mea că aș vrea să vă pun cîteva întrebări și s-ar putea să nu vi se pară un lucru plăcut.

— Mi-am dat seama, și m-am gîndit ce ar trebui să vă răspund. Nu e foarte ușor.

— Trebuie însă să înțelegeți în ce situație sînt, ce gîndesc. Fratele dumneavoastră dorește să se însoare cu fiica mea, iar eu vreau să mă lămuresc ce fel de om este. Mi s-a părut că e o soluție bună să vin și să vă întreb pe dumneavoastră, ceea ce am și făcut.

Era vădit că doamna Montgomery lua lucrurile foarte în serios ; se afla într-o stare de concentrare morală extremă. Își ținea ațintită către chipul lui ochii ei frumoși, ce păreau iluminați de o modestie strălucitoare și desigur asculta cu cea mai mare luare aminte fiecare cuvânt pe care-l spunea el. Se putea vedea pe fața ei că ideea lui de a veni să vorbească cu ea i se părea foarte nobilă, dar că de fapt îi era frică să aibă opinii în privința unor subiecte mai aparte.

— Sînt deosebit de încîntată să vă cunosc, declară ea, pe un ton ce părea să spună, în același timp, că asta nu avea nimic de a face cu întrebarea.

Doctorul profită de acest ton :

-- Nu am venit să vă aduc vreo bucurie ; am venit ca să vă fac să spuneți lucruri dezagreabile, și asta nu poate să vă facă plăcere. Ce fel de om este fratele dumneavoastră ?

Privirea luminoasă a doamnei Montgomery se tulbură și se feri într-o parte. Zîmbi ușor și nu răspunse nimic un timp, așa că în cele din urmă doctorul își pierdu răbdarea. Iar cînd veni, răspunsul se dovedi nesatisfăcător :

— E greu să vorbești despre propriul tău frate.

— Cînd ții la el și cînd ai multe lucruri bune de spus, nu e greu.

— Ba da, chiar și atunci, cînd e în joc un lucru important, replică doamna Montgomery.

— În ce vă privește, nu e nimic în joc.

— Mă gîndeam la... la... șovăi ea.

— La fratele dumneavoastră. Înțeleg.

— Nu, la domnișoara Sloper, preciză doamna Montgomery.

Doctorului îi plăcu această remarcă : purta amprenta sincerității.

— Într-adevăr, acesta e lucrul cel mai important. Dacă sărmana fiică-mea s-ar mărita cu fratele dumneavoastră, totul — în ce privește fericirea ei — ar depinde de caracterul lui. Ea este cea mai cumsecade fată de pe lume și nu i-ar putea face niciodată nici cel mai mic rău. El însă, dacă nu e așa cum am vrea noi să fie, ar putea să o facă foarte nefericită. De aceea aș dori să aflu de la dumneavoastră cîte ceva despre firea lui, înțelegeți. Desigur, nu sînteți obligată să fiți de acord. Fata mea, pe care nu ați văzut-o niciodată, nu înseamnă nimic pentru dumneavoastră, iar eu poate vă par un bătrîn indiscret și insolent. Aveți tot dreptul să-mi spuneți că vizita mea e de prost gust și că mai bine mi-aș vedea de drum. Dar nu cred că o să faceți asta, fiindcă bănuiesc că nu vă sîntem indiferenți — biata mea fiică și cu mine. Sînt sigur că dacă ar fi s-o cunoașteți pe Catherine, v-ar interesa foarte mult. Nu fiindcă este interesantă, în sensul obișnuit al cuvîntului, ci fiindcă v-ar fi milă de ea. E atît de blajină, atît de naivă, ar fi o victimă sigură ! Unui soț rău nu i-ar fi deloc greu s-o facă să sufere, fiindcă ei i-ar lipsi și inteligența și hotărîrea de a se impune, ba chiar și-ar dovedi capacitatea de a suferi în exces. Văd, adăugă doctorul cu un rîs profesional, insinuant, că sînteți deja interesată.

— Am fost interesată din momentul în care fratele meu mi-a spus că s-a logodit, afirmă doamna Montgomery.

— A, deci așa spune, vorbește de logodnă ?

— Oh, mi-a spus că nu sînteți de acord.

— V-a spus că nu sînt de acord cu el ?

— Da, mi-a spus și asta, și i-am răspuns că n-am ce face, adăugă doamna Montgomery.

— Bineînțeles că nu aveți ce face. Puteți totuși să-mi confirmați că am dreptate — să-mi dați un atestat, ca

să zic așa. Și doctorul însoți această observație de un alt surîs profesional.

Doamna Montgomery, însă, nu zîmbea ; era limpede că nu putea să guste umorul din rugămintea lui.

— Îmi cereți foarte mult, observă ea în cele din urmă.

— Aveți perfectă dreptate ; de aceea, trebuie, negreșit, să vă reamintesc avantajele de care s-ar bucura tînărul care ar deveni soțul fiicei mele. Ea are de drept un venit de zece mii de dolari, moștenit de la mamă-sa ; dacă se căsătorește avînd consimțămîntul meu, o să aibă aproape de două ori pe atît la moartea mea.

Doamna Montgomery ascultă plină de interes această expunere a splendidei situații financiare ; nu auzise niciodată pe cineva vorbind atît de firesc de mii de dolari. Se făcuse roșie la față de tulburare.

— Fiica dumneavoastră o să fie extraordinar de bogată, spuse ea, încet.

— Exact — ăsta-i necazul.

— Și dacă Morris s-ar însura cu ea, ar... ar..., începu ea, pe un ton timid și șovăitor.

— Ar intra în stăpînirea întregii sume ? În nici un caz. Ar intra în stăpînirea celor zece mii pe an pe care Catherine îi are de la mama ei ; dar eu mi-aș lăsa toată averea, pînă la ultimul dolar cîștigat din truda mea de medic, nepoților și nepoatei mele.

La aceste cuvinte, doamna Montgomery își plecă ochii în jos, privind un timp numai către rogojinile care acopereau dușumeaua.

— Bănuiesc că gîndiți, spuse doctorul, rîzînd, că procedînd astfel îi fac fratelui dumneavoastră o figură foarte urîță.

— Nicidecum. Sînt prea mulți bani ca să-i capeți așa de ușor, prin căsătorie. Nu cred că ar fi drept.

— E drept să capeți atât cât ești în stare. Dar în acest caz, fratele dumneavoastră nu va fi în stare. Dacă fiica mea se căsătorește fără consimțământul meu, n-are să capete nici o centimă de la mine din buzunar.

— E un lucru sigur ? îl întreabă doamna Montgomery, ridicându-și privirea.

— Tot atât de sigur ca și faptul că mă aflu aici.

— Chiar dacă ea s-ar ofili de dor ?

— Chiar dacă ar ajunge o umbră, ceea ce nu pare probabil.

— Și Morris știe asta ?

— Am să fiu încântat să-l anunț, exclamă doctorul.

Doamna Montgomery căzu din nou pe gânduri, iar oaspetele, care era pregătit ca lucrurile să dureze, se întreabă dacă nu cumva, în ciuda aerului cinstit, ea îi făcea jocul fratelui ei. În același timp, se simțea pe jumătate rușinat de încercarea la care o supunea și era mișcat de delicatetea cu care o suportă. „Dacă ar fi o șarlatancă, își spuse el, și-ar ieși din fire, afară de cazul că e foarte inteligentă. Cred însă că nu e chiar atât de șireată”.

— Ce vă face să aveți o asemenea antipatie față de Morris ? se interesă ea deodată, trezindu-se din gânduri.

— Nu am nici un fel de antipatie față de el ca prieten, ca om de lume. Pare un tânăr foarte plăcut și cred că e un bun tovarăș de petrecere. Îmi displace numai și numai ca ginere. Dacă singura îndatorire a unui ginere ar fi de a lua dejunul în casa părintească, aş pune mult preț pe fratele dumneavoastră : dejunează excelent. Dar asta e numai o părțică din obligațiile lui, care, în general, constau în a o proteja și ocroti pe fiica mea, o fată deosebit de nepregătită să-și poarte singură de grijă. În privința asta el nu mă mulțumește. Mărturisesc că nu mă bazez decât pe propriile mele impresii : dar de obicei am

credere în ele. Design, aveți libertatea de a mă contrazice întru totul. Îl socotesc un om egoist și neserios.

Doamna Montgomery îăcu ochii mari și doctorului i se păru că vede în ei o rază de admirație.

— Mă întreb cum ați descoperit că e egoist, exclamă ea.

— Credeți că se ascunde atît de bine ?

— Foarte bine, afirmă doamna Montgomery. Și mai cred că sîntem cu toții egoiști, adăugă ea, repede.

— E adevărat, dar am văzut oameni care se ascund mai bine ca el. Vedeți, mă ajută un obicei al meu de a împărți oamenii pe clase, pe tipuri. Pot ușor să mă înșel în legătură cu fratele dumneavoastră ca individ, dar nu și ca tip : acesta îi e scris pe frunte.

— Morris e foarte atrăgător, observă doamna Montgomery.

Doctorul o privi scurt :

— Voi, femeile, sînteți toate la fel ! Dar tipul căruia îi aparține dumnealui a fost creat spre nimicirea voastră, iar voi ați fost create ca să-i fiți slujnice și victime. Semnul distinctiv al acestui tip este hotărîrea — înspăimîntătoare cîteodată în calma ei intensitate — de a nu accepta nimic în viață decît plăcerea, de a și-o asigura mai ales cu ajutorul sexului vostru preasupus. Tinerii din această categorie nu fac niciodată ei înșiși un lucru pe care-l pot obține de la alții și ceea ce le permite să prospere este orbirea, devotamentul și superstiția celorlalți. Iar acești ceilalți, în nouăzeci și nouă de cazuri din o sută, sînt femei. Tinerii noștri insistă mai ales ca cineva să sufere pentru dînsii, iar femeile, după cum știți, sînt foarte bune în acest rol.

Doctorul se opri o clipă, apoi adăugă, brusc :

— Ați suferit foarte mult din pricina fratelui dumneavoastră.

Remarca venise brusc, după cum am spus, dar fusese perfect calculată. Doctorul era cam dezamăgit că mica sa gazdă, îndesată și pașnică, nu se arătase vizibil copleșită de dezastrul imoralității lui Morris Townsend, dar se gândi că motivul nu era că tânărul își crușase sora, ci că ea izbutise să-și oblojească rănile. Ele se aflau încă dureroase, acolo, în spatele sobei lăcuite, al gravurilor împodobite cu ghirlande, în pieptul ei acoperit de poplinul curat ; și dacă el reușea doar să atingă acel punct sensibil, ea va face o mișcare care să o trădeze. Cuvintele pe care le-am amintit adineaori fuseseră o încercare de a pune degetul pe rană dintr-o dată, și ele nu se dovediră complet lipsite de succes. Din ochii doamnei Montgomery izbucniră lacrimi, în timp ce clătina din cap cu un rest de mândrie.

— Nu înțeleg cum ați aflat, exclamă ea.

— Printr-un truc filozofic — prin ceea ce se cheamă inducție. Știți că aveți oricând posibilitatea să mă contradiceți. Dar vă rog să-mi răspundeți la o întrebare : Nu-i așa că îi dați bani fratelui dumneavoastră ? Cred că întrebarea merită un răspuns.

— Da, i-am dat bani, mărturisi doamna Montgomery.

— Și nu prea aveți de unde să-i dați, nu-i așa ?

Ea tăcu cîteva clipe.

— Dacă-mi cereți să mărturisesc că duc un trai greu, nu mi-e rușine s-o spun : sînt foarte împovărată.

— După frumoasa dumneavoastră locuință, e greu să-ți dai seama, observă doctorul. Am aflat de la sora mea că aveți un venit modest și o familie numeroasă.

— Am cinci copii, spuse doamna Montgomery, dar sînt fericită să spun că îi pot crește cum se cuvine.

— Fără îndoială că puteți, fiindcă sînteți o mamă devotată, desăvîrșită. Dar cred că i-a numărat și fratele dumneavoastră, nu-i așa ?

— Cum să-i numere ?

— Vreau să spun că știe că sînt cinci. Mie mi-a spus că el îi crește.

O clipă doamna Montgomery făcu ochii mari, apoi spuse repede :

— A, da, îi învață... spaniola.

Doctorul izbucni în rîs : Probabil că asta vă ușurează foarte mult ! Fratele dumneavoastră mai știe desigur și că aveți foarte puțini bani ?

— I-am spus-o de atîtea ori, exclamă doamna Montgomery, pe un ton mai puțin reținut ca pînă acum. Părea că găsește alinare în clarviziunea doctorului.

— Asta înseamnă că vă dă adesea ocazia să i-o spuneți și că vă tapează de bani. Iertați-mi cuvintele nedelicate : nu fac decît să exprim niște fapte. Nu vă întreb cîți bani v-a luat, nu e treaba mea. M-am convins că e așa cum bănuisem — așa cum doream să fie.

Și doctorul se ridică, netezindu-și ușor pălăria.

— Domnul Townsend trăiește pe spinarea dumneavoastră, afirmă el, sculîndu-se în picioare.

Doamna Montgomery se ridică repede de pe scaun, urmărind mișcările oaspetelui ei cu un aer fascinat. Dar apoi rosti, oarecum fără legătură :

— Nu m-am plîns niciodată de el.

— Nu e nevoie să protestați — nu l-ați trădat. Dar vă sfătuiesc să nu-i mai dați bani.

— Nu vă dați seama că e în interesul meu ca el să se însoare cu o fată bogată ? zise ea. Dacă, așa cum spuneți, trăiește pe spinarea mea, nu pot decît să doresc să scap de el ; punînd piedici în calea căsătoriei lui, îmi sporesc greutățile.

— Aș dori foarte mult să apelați la mine în legătură cu greutățile dumneavoastră, spuse doctorul. E limpede că dacă vi-l arunc înapoi în brațe, măcar atît pot face —

să vă ajut să purtați povara. Dacă-mi permiteți să mă exprim astfel, o să-mi iau libertatea de a vă pune la dispoziție, pentru moment, un mic fond pentru a-l putea susține pe fratele dumneavoastră.

Doamna Montgomery îl privi cu ochii mari ; era limpede că i se părea o glumă, dar își dădu seama de îndată că nu era așa și se simți dureros de încurcată.

— Cred că ar trebui să mă consider foarte jignită, murmură ea.

— Fiindcă v-am oferit bani ? Asta e o prejudecată, afirmă doctorul. Vă rog să-mi permiteți să vin altădată și să vorbim despre aceste lucruri. Sînt și fete printre copiii dumneavoastră, nu-i așa ?

— Am două fete, răspunse doamna Montgomery.

— Cînd au să crească și au să înceapă să se gîndească la măritiş, o să vedeți cît de preocupată veți fi de caracterul moral al viitorilor soți. Atunci veți înțelege și vizita pe care v-am făcut-o.

— Vai, dar nu trebuie să credeți că Morris are un caracter urît !

Doctorul o privi cîteva clipe, cu brațele încrucișate :

— Un lucru aş dori foarte mult, ca o satisfacție morală. Aş vrea să vă aud zicînd : „Este înfiorător de egoist“.

Cuvintele, rostite de vocea lui distinctă și gravă, părură să creeze o clipă, în viziunea tulburată a doamnei Montgomery, o imagine materială. Îl privi un moment, apoi se întoarse cu spatele, exclamînd :

— Mă chinuiți, domnule ! La urma urmei, e fratele meu și calitățile lui... calitățile lui...

Rostind aceste cuvinte, vocea începú să-i tremure și, înainte de a-și da seama, izbucni în lacrimi.

— Are calități remarcabile, declară doctorul. Trebuie să găsim terenul potrivit pentru ele. O asigură apoi, plin de respect, de părerea lui de rău că îi tulburase liniștea.

— N-am făcut-o decît pentru biata mea Catherine, continuă el. Trebuie să o cunoașteți și atunci veți înțelege.

Doamna Montgomery își șterse lacrimile, roșind acum din cauza lor.

— Aș vrea să o cunosc pe fata dumneavoastră, răspunse ea și apoi, deodată : N-o lăsați să se mărite cu el !

Doctorul Sloper a plecat cu acele cuvinte răsunîndu-i ușor în urechi : „N-o lăsați să se mărite cu el !“ Ele îi dădeau satisfacția morală de care amintise și erau cu atît mai prețioase, cu cît, evident, o făcuseră pe biata doamnă Montgomery să sufere amarnic pentru mîndria familiei.

CAPITOLUL 15

DOCTORUL NU PREA ȘTIA CE SĂ creadă de felul în care se purta Catherine ; atitudinea ei în această criză sentimentală i se părea nefiresc de pasivă. Nu mai vorbise cu el după scena din bibliotecă, dinaintea întrevederii lui cu Morris ; și trecuse o săptămînă fără să apară nici o schimbare în comportarea ei. Nimic din ce făcea ca nu era menit să stîrnească mila și doctorul era chiar puțin dezamăgit că fata nu-i dădea prilejul să-și răscumpere asprimea printr-un gest de libertate care să aibă rolul unei compensații. Îi trecuse prin minte să-i propună să meargă cu el într-o călătorie prin Europa ; dar era hotărît să recurgă la asta numai dacă i s-ar fi părut că vede în atitudinea ei un reproș nerostit. Doctorul avea impresia că ea își va dovedi talentul pentru acest gen de reproșuri și se mira că nu e supus tirului unor asemenea baterii tăcute. Catherine nu spunea nimic, nici prin tăcere, nici prin cuvinte, și cum nu fusese niciodată foarte

vorbăreață, rezerva ei actuală nu avea o elocvență deosebită. Sărmana Catherine nu era ursuză — avea prea puțin talent histrionic pentru un astfel de comportament —, era pur și simplu plină de răbdare. Desigur cugeta la situația ei, dar, în chip evident, făcea acest lucru fără grabă și fără patimă, sperînd să se împace cu soarta.

— O să facă ce i-am poruncit, își spuse doctorul, gîndindu-se apoi că fiică-sa nu era deloc o lăță de curaj.

Nu știu dacă sperase să întîmpine ceva mai multă rezistență pentru ca totul să fie mai amuzant ; dar, își spuse el din nou, în ciuda momentelor de alarmă, paternitatea, oricum, nu e o vocație palpitantă.

Între timp Catherine făcuse o cu totul altă descoperire ; i se părea că e foarte pasionant să încerce să fie o fiică exemplară. O stăpînea un simțămînt nou : l-am putea descrie ca o stare de așteptare, de suspens, în legătură cu propriile ei manifestări. Se studia pe sine ca și cum ar fi studiat pe altcineva și se întreba ce o să facă. Parcă era nouă persoană, pe jumătate ea și pe jumătate alta, ar fi apărut pe lume dintr-o dată, insuflîndu-i o curiozitate furcască în privința unor funcții încă neverificate.

— Mă bucur că am o fiică atît de cuminte, îi spuse tatăl ei, sărutînd-o, după ce trecuseră cîteva zile.

— Încerc să fiu cuminte, replică ea, întorcîndu-și capul, cu conștiința oarecum tulburată.

— Dacă vrei să-mi spui ceva, știi bine că nu trebuie să povăi. Nu e cazul să te simți obligată să fii atît de tăcută. Nu că mi-ar place să vorbim tot timpul despre domnul Townsend, dar cînd ai ceva deosebit să-mi spui despre el sînt bucuros să te ascult.

— Îți mulțumesc, rosti Catherine, acum nu am nimic deosebit să-ți spun.

Nu o întreba niciodată dacă îl mai văzuse pe Morris, fiindcă era sigur că avea să-i spună singură. De fapt, nu îl văzuse ; dar îi scrisese o lungă scrisoare. Cel puțin ea așa o socotea și, trebuie adăugat, lui Morris i s-a părut la fel de lungă : erau cinci pagini scrise foarte curat și ordonat. Catherine avea un scris frumos, de care era chiar mândră : îi plăcea mult să copieze și păstra cîteva caiete cu fragmente care dovedeau această înzestrare ; caiete pe care le arătase iubitului ei, într-o zi cînd se simțise nespuns de fericită că el o cinstește cu atenția lui. Îi spunea lui Morris în scrisoare că tatăl ei își exprimase dorința ca ea să nu-l mai vadă și îl implora să nu mai vină la ei acasă „pînă ce nu va lua o hotărîre“. Morris trimise drept răspuns o scrisoare înfocată în care o întreba despre ce hotărîre, pentru numele lui Dumnezeu, era vorba. Nu se hotărîse odată cu două săptămîni înainte, era cu putință să-i treacă prin minte să-l părăsească ? Avea de gînd să cedeze chiar de la începutul drumului lor spinos, după toate jurămintele de credință pe care le făcuse și le promisese ? Continua povestindu-i întrevederea cu tatăl ei — povestire care nu era chiar identică cu aceea pe care află citit-o în aceste pagini. „A fost extrem de brutal“, scria Morris, „dar tu știi cum mă pot eu stăpîni. Am nevoie de toată stăpînirea cînd mă gîndesc că stă în puterea mea să vin să te scap de această crudă captivitate“. Catherine îl trimise, drept răspuns, un bilet cu cîteva rînduri : „Sînt foarte încurcată ; nu te îndoii de dragostea mea, dar lasă-mă să aștept și să mă gîndesc puțin“. Gîndul de a lupta împotriva tatălui ei, de a-și opune voința voinței lui, îl stătea ca o povară pe suflet și o făcea să rămînă liniștită, ca atunci cînd o mare greutate fizică ne ține nemișcați. Nu-i trecuse niciodată prin gînd să-și părăsească iubitul ; dar încercase de la început să creadă că vor găsi o soluție

meinică pentru a ieși din încurcătură. Era însă o convin-
gere vagă, din care lipsea orice fărîmă de certitudine că ta-
tăl ei își va schimba gîndul. Spera doar că dacă o să fie
bună, lucrurile se vor îndrepta într-un fel oarecare, mis-
terios. Ca să fie bună, trebuia să aibă răbdare, să se poarte
cu răbdare, să se abțină de la a-l judeca prea aspru pe tatăl ei
sau de la comiterea oricărui gest de sfidare. Poate că el
avea dreptate, la urma urmei, să gîndească în acest fel ;
Catherine nu voia deloc să spună prin asta că ar fi fost
necorectă păreră lui despre motivele pentru care Mor-
ris voia să se căsătorească cu ea, ci doar că era probabil
corect și potrivit ca părinții conștiincioși să fie bănuitori
și chiar nedrepti. Probabil că erau pe lume și oameni răi,
cum credea tatăl ei că e Morris, și dacă exista cea mai
mică posibilitate ca Morris să fie una din ființele acelea
bune, doctorul avea tot dreptul să o ia în seamă. De-
altmăduri, el nu putea ști ceea ce știa ea — dragostea și cre-
dincia pură ce străluceau în ochii lui Morris —, dar poate
că Domnul va găsi o cale, la timpul cuvenit, să-l facă și
tatăl ei să le vadă. Catherine aștepta nu puține lucruri
de la ceruri, cărora le ceda toată inițiativa, cum spun fran-
cuzii, pentru a-i rezolva dilema. Nu-și închipuia cum ar
fi posibil să mai adauge ea ceva înțelepciunii tatălui ei ;
și înțelegînd în justiție lui îi părea de natură superioară, iar gre-
șelile lui, absolute. Putea însă cel puțin să fie bună ; și
dacă avea să fie îndeajuns de bună, cerurile vor găsi o
cale să le împace pe toate : demnitatea erorilor tatălui și
născușia încrederii ei, îndeplinirea strictă a datoriilor de
mădă și bucuriile iubirii.

Sărmană Catherine ar fi fost bucuroasă să vadă în
doamna Penniman un izvor de lumină, rol pe care această
lumină nu era însă pregătită să-l joace. Ei îi dădeau prea
multă satisfacție umbrele sentimentale ale micii drame ca
să aibă deocamdată vreun interes să le risipească. Doamna

Penniman voia să vadă intriga înnodându-se și sfaturile pe care i le dădea nepoatei erau menite, în închipuirea ei, să ducă la acest rezultat. Erau destul de incoerente și se contraziceau de la o zi la alta ; dar în toate se vedea dorința arzătoare ca fata să facă un gest extraordinar „Trebuie să acționezi, scumpa mea ; în situația ta soluția este să acționezi“, proclamă doamna Penniman, care socotea că nepoata nu e la înălțimea momentului. Speranța ei secretă era că fata se va mărita în taină, iar ea va oficia ca doamnă de onoare, ca o dueña. Vedea ceremonia desfășurându-se într-o capelă subterană — nu erau multe capcelele subterane în New York, dar închipuirea doamnei Penniman nu se lăsa descurajată de fleacuri — vedea perechea vinovată, îi plăcea să-i numească pe biata Catherine și pe drăguțul ei „perechea vinovată“, furisându-se într-o trăsură ce gonea către o cămăruță ascunsă de la periferie, unde ea le făcea (sub un vâl gros) vizite clandestine, unde ei aveau să îndure o perioadă de privațiuni romantice și unde, în cele din urmă, după ce ea se va fi dovedit providența pe acest pământ, mijlocitorul, apărătorul lor și mijlocul de comunicație cu lumea, aveau să se împace cu fratele ei într-o scenă dramatică, în care ea era, într-un fel, personajul principal. Ezita deocamdată să-l recomande Catherinei o asemenea cale, dar a încercat să-l prezinte această imagine atrăgătoare lui Morris Townsend. Era zilnic în legătură cu el, informându-l prin scrisori despre stările de lucruri din Piața Washington. Deoarece fusese izgonit din casă, cum spunea ea, nu l-a mai văzut ; dar în cele din urmă îi scrisese că dorea să aibă o întrevvedere cu el. Aceasta putea avea loc numai pe teren neutru și ea chibzui mult pînă să aleagă un loc de întîlnire. I-a plăcut cimitirul Greenwood, dar renunță, fiind prea departe ; nu putea lipsi de acasă atît de mult, spunea ea, fără să dea naștere la bănuieli. Se gîndi apoi la Battery,

dar era un loc cam rece, bățul de vînt, pe lîngă faptul că acolo ești expus agresiunii imigranților irlandezi, care debarcă în acest punct, plini de lăcomie, în Lumea Nouă ; în fine, se opri la un bar unde se mînceau stridii, ținut de un negru, pe Seventh Avenue, local despre care nu știa nimic deosebit ; îl observase doar, trecînd pe acolo. Îi scria lui Morris să vină în acel loc ; s-a dus la întîlnire pe înserate, ascunsă sub un vâl impenetrabil. Morris a lăsat-o să aștepte vreo jumătate de oră — trebuia să traverseze aproape tot orașul de-a latul —, dar ei nu îi displăcu așteptarea, care, se pare, îi sporea emoțiile. Ceru un ceai, care se dovedi extrem de prost, ceea ce îi dădu sentimentul că suferea pentru o cauză romantică. După sosirea, în cele din urmă, a lui Morris, se așezară și stătură vreo jumătate de oră în cel mai întunecat colț al salonului din fund ; și nu exagerăm deloc spunînd că acestea au fost cele mai fericite clipe pe care doamna Penniman le trăise de ani de zile. Era într-adevăr palpitant să se afle aici, așa că nu simți nici o notă falsă în faptul că însoțitorul ei ceru o porție de stridii înăbușite și începu să le mănînce în fața ochilor ei. Morris, însă, avea nevoie de toată plăcerea pe care i-o puteau oferi stridiile, deoarece, trebuie să-i spunem cititorului, pentru el doamna Penniman era a cincea roată la căruță. Se afla într-o stare de iritare firească la un gentleman plin de distinse calități, căruia i s-a dat peste nas în încercarea plină de mărinimie de a-i acorda prețuirea lui unei domnișoare mai puțin înzestrate, iar simpatia insinuantă a acestei matroane uscățive nu era un motiv de ușurare. Îi pareea o panglicară, și el îi cunoștea bine pe panglicari. Îi dăduse atenție și îi intrase pe sub piele la început pentru că avea un sprijin în Piața Washington, dar acum îi trebuia toată stăpînirea de sine ca să se poarte amabil și politi-

BINEÎNȚELES, DE LA ÎNCEPUT AU vorbit despre Catherine.

— Mi-a trimis vreo vorbă, sau... sau altceva ? s-a interesat Morris. Părea să spună că i-ar fi putut trimite un suvenir, o buclă de păr.

Doamna Penniman se simți încurcată, fiindcă nu-i spusese nepoatei despre proiectata ei expediție.

— Nu ți-a trimis o vorbă anume, rosti ea. Nici nu i-am cerut, dealtfel, fiindcă mi-era frică să... să nu o tulbur.

— Mi-e teamă că nu se tulbură așa ușor, zîmbi Morris, cu o oarecare amărăciune.

— Are calități mai mari : e statornică, e fidelă.

— Credeți deci că o să se țină tare ?

— Pînă la moarte !

— O, sper să nu ajungem pînă acolo, replică Morris.

— Trebuie să fim pregătiți pentru ce e mai rău, și despre asta vreau să-ți vorbesc.

— Cum adică, ce e mai rău ?

— Hm, făcu doamna Penniman, caracterul rațional, de neclintit, al fratelui meu.

— A, la naiba !

— Nu ştie ce-i mila, adăugă doamna Penniman, **ca** explicaţie.

— Adică nu îşi va schimba gândul ?

— N-o să fie niciodată înfrînt de argumente. L-am studiat. Poate fi înfrînt numai de un fapt împlinit.

— De un fapt împlinit ?

— După aceea are să-şi schimbe gândul, rosti doamna Penniman, cu mult subînţeles. Nu îi **pasă** de nimic, **decît** de fapte — trebuie să se ciocnească de fapte.

— Bine, replică Morris, dar tot un fapt este şi intenţia mea de a mă însura cu fiica lui. L-am întîlnit acum cîteva zile, dar n-a fost deloc înfrînt.

Doamna Penniman nu răspunse cîteva clipe, fixîndu-l pe Morris cu un zîmbet încă mai strălucitor şi mai tandru, din umbra pălăriei largi, la marginea căreia vâlul negru era aranjat ca o cortină.

— Căsătoreşte-te cu Catherine mai întîi şi stai **de** vorbă cu el după aceea ! exclamă ea.

— Asta mă sfătuiţi să fac ? se miră tînărul, încrun-
tîndu-şi sprîncenele.

Ea era puţin înspăimîntată, dar continuă cu multă în-
drăzneală :

— Aşa văd eu lucrurile : o căsătorie în taină... o căsă-
torie în taină. Repetă expresia fiindcă îi plăcea.

— Adică să plec cu Catherine ? Cum se spune — să
o răpesc ?

— Nu e un păcat cînd eşti silit să o faci, îl asigură
doamna Penniman. Soţul meu, cum ţi-am mai spus, a fost
un preot cunoscut — unul din cei mai buni oratori din
vremea lui. Odată a cununat doi tineri care fugiseră din
casa tatălui fetei : îl pasiona povestea lor. Nu a avut nici
o şovăială şi totul s-a sfîrşit cu bine. Tatăl s-a împăcat
după aceea şi îşi preţuia ginerele foarte mult. Domnul
Penniman i-a cununat într-o seară, pe la şapte. În biserică

era atît de întuneric, că abia se vedea, iar soțul meu părea foarte agitat — avea un suflet atît de nobil. Nu cred că ar mai fi putut să facă acest lucru a doua oară.

— Din păcate, Catherine și cu mine nu-l avem pe domnul Penniman care să ne cunune.

— Da, dar mă aveți pe mine ! replică doamna Penniman, cu tărie. Nu pot să officiez ceremonia, dar pot să vă ajut, pot să veghez !

„Femeia asta e o imbecilă !“ făcu Morris în sinea lui, dar fu obligat să rostească alte cuvinte, care nu se dovediră de fapt mult mai politicoase :

— De aceea mi-ați cerut să ne întîlnim aici, ca să-mi spuneți aceste lucruri ?

Doamna Penniman fusese conștientă că solia ei era cam vagă și că nu putea să-i ofere nici o răsplată palpabilă pentru drumul străbătut.

— M-am gîndit că poate ai vrea să vezi pe cineva care e atît de aproape de Catherine, preciză ea, plină de demnitate, și că, adăugă apoi, ai fi bucuros să găsești un prilej ca să-i trimiți ceva.

Morris își întinse mîinile goale cu un zîmbet melancolic :

— Vă sînt foarte îndatorat, dar nu am nimic de trimis.

— Nici un *cuvînt* ? insistă însoțitoarea lui, cu zîmbetul ei plin de subînțeles iarăși pe față.

Morris se încruntă din nou :

— Spuneți-i să se țină tare, rosti el, aproape tăios.

— Iată un cuvînt potrivit — un cuvînt nobil : o va face fericită pentru mult timp. Catherine te impresionează cu tăria ei, continuă doamna Penniman, aranjîndu-și pelerina și pregătindu-se de plecare. În timp ce era astfel ocupată avu un moment de inspirație : descoperise fraza pe care o putea oferi, curajos, ca o justificare a gestului ce-l făcuse.

— Dacă te însori cu Catherine în ciuda oricăror riscuri, proclamă ea, o să-i dai fratelui meu o dovadă că ești altfel decît crede el.

— Cum crede el că sînt ?

— Chiar nu știi ? îl întrebă doamna Penniman, pe un ton aproape glumeț.

— Nu mă interesează, afirmă Morris cu emfază.

— E lesne de înțeles că te supără.

— Îmi stîrnește disprețul, declară el.

— A, atunci știi despre ce-i vorba ? rosti doamna Penniman, amenințîndu-l cu degetul. Zice că îți plac... că îți plac banii ei.

Morris ezită o clipă, apoi spuse, cu bună știință :

— Bineînțeles că-mi plac !

— A, da, dar nu... nu așa cum crede el. Doar nu iubești banii mai mult decît pe Catherine ?

Morris se rezemă cu coatele pe masă, îngropîndu-și capul în mîini :

— Mă chinuiți, murmură el. Într-adevăr, cam acesta era efectul interesului prea stăruitor pe care i-l purta biata cucoană.

Dar ea nu se lăsă :

— Dacă te căsătorești cu Catherine împotriva voinței lui, se va convinge că nu aștepti nimic de la el și că ești pregătit să te descurci oricum ; o să vadă atunci că nu ești un om interesat.

Morris își ridicase puțin capul, urmărindu-i judecata :

— Și ce câștig în felul ăsta ?

— Eh, dar o să-și dea scama că s-a înșelat crezînd că voi să pui mîna pe banii lui.

— Și văzînd că eu vreau să se ducă la dracu' cu ei cu tot, o să-i lase unui spital. Asta vreți să spuneți ? o întrebă Morris.

— Nu vreau să spun asta, deși ar fi un gând foarte nobil, zise repede doamna Penniman. Vreau să spun că, după ce a fost atît de nedrept cu dumneata, va socoti că e de datoria lui ca, în cele din urmă, să te despăgubească într-un fel.

Morris clătină din cap, deși trebuie să mărturisim că era surprins de această idee.

— Credeți că e atît de sentimental ?

— Nu e sentimental, replică doamna Penniman, dar, ca să fiu dreaptă față de el, cred că, în felul lui limitat, are un oarecare simț al datoriei.

Prin mintea lui Morris Townsend străfulgeră o întrebare : „Ce folos ar putea trage el, chiar în cazul unor împrejurări neprevăzute, de pe urma acțiunii acestui principiu în cugetul doctorului Sloper ?” Avea însă destul simț al ridicolului, ca să renunțe să afle.

— Fratele dumneavoastră nu are nici o datorie față de mine, preciză el, și nici eu față de el.

— O, dar el are datorii față de Catherine.

— Da, însă, vedeți, conform aceluiași principiu, și Catherine are datorii față de el.

Doamna Penniman se ridică, cu un oftat melancolic și cu aerul că îl socotea foarte lipsit de imaginație.

— Ea s-a achitat întotdeauna de ele plină de credință, dar nu crezi că are datorii și față de *dumneata* ? Doamna Penniman sublinia pronumele personale în orice ocazie, chiar și în conversație.

— E cam brutal spus. Îi sînt foarte recunoscător pentru dragostea ei, observă Morris.

— Am să-i spun asta. Și acum, nu uita că dacă ai nevoie de mine, sînt acolo. Doamna Penniman, care nu știa ce ar mai putea adăuga, arătă vag cu capul în direcția Pieței Washington.

Morris rămase cu ochii pironiți către podeaua de nisip a localului ; părea dispus să mai zăbovească puțin. În sfârșit, ridicându-și brusc privirea, i se adresa :

— Credeți într-adevăr că dacă ea se mărită cu mine are s-o dezmoștenească ?

Doamna Penniman se uită țintă la el, zîmbind :

— Bine, dar ți-am spus ce cred că are să se întîmple — pînă în cele din urmă va fi cel mai bun lucru de făcut.

— Adică, orice-ar face ea, pînă la sfârșit tot are să-și capete banii ?

— Nu depinde de ea, ci de dumneata. Îndrăznește să pari pe atît de dezinteresat pe cît ești, îl îndemnă doamna Penniman, plină de duh.

Morris își plecă din nou ochii spre podeaua de nisip, meditînd, în timp ce ea îi dădea înaintea :

— Domnul Penniman și cu mine n-am avut mai nimic, și eram foarte fericiți. Catherine însă are banii de la mamă-sa, care, pe vremea cînd s-a măritat cumnată-mea, erau socotiți o avere frumușică.

— O, nu mai vorbești despre asta ! protestă Morris ; într-adevăr, era de prisos, căci el studiase chestiunea pe toate părțile.

— Austin s-a căsătorit cu o femeie cu bani — de ce n-ai face-o și dumneata ?

— Dar, dar fratele dumneavoastră era doctor, obiectă Morris.

— Nu toți tinerii pot fi doctori.

— Pentru mine e o meserie absolut dezgustătoare, declară Morris, cu un aer de independență intelectuală ; apoi, după cîteva clipe, continuă, cam fără legătură :

— Credeți că a făcut deja un testament în favoarea Catherinei ?

— Cred că da — și doctorii mor ; poate însă și puțin în favoarea mea, adăugă doamna Penniman, fără ocolișuri.

— Și bănuieți că l-ar schimba negreșit în ce o privește pe Catherine ?

— Da ; și apoi l-ar face iar ca înainte.

— O, dar nu te poți bizui pe asta.

— Vrei cu adevărat să te bizui pe acest lucru ? se întreabă doamna Penniman.

Morris se înroși puțin :

— Vedeți, mi-e foarte teamă ca nu cumva să-i fac un rău Catherinei.

— Ah, nu trebuie să-ți fie teamă. Nu-ți fie teamă de nimic și totul o să meargă bine.

Doamna Penniman plăti apoi pentru ceai, Morris pentru stridiile înăbușite, și ieșiră împreună în bulevardul pustiu și slab luminat. Se lăsase întunericul și felinarele cu gaz erau separate de porțiuni lungi de caldarâm în care găurile și crăpăturile păreau disproporționat de mari. Pe pietrele mișcătoare ale pavajului venea hurducăind un omnibuz, împodobit cu desene ciudate.

— Cu ce mergeți acasă ? se informă Morris, aruncând către vehicul o privire interesată. Doamna Penniman îl luase de braț.

Ea șovăi puțin : — Cred că așa e destul de plăcut, zise, făcându-l să simtă în continuare valoarea sprijinului său.

Astfel că Morris a străbătut cu ea drumurile întortocheate ale părții de apus a orașului și străzile din centru, pline de îmbulzeala de la orele serii, pînă în cartierul liniștit al Pieții Washington. Mai zăboviră cîteva clipe la picioarele scărilor de marmoră albă ale locuinței doctorului Sloper, deasupra cărora o ușă albă, imaculată, cu o plăcuță de argint strălucitoare, ca ornament, părea să închipuie pentru Morris portalul închis al fericirii ; apoi privirea melancolică a însoțitorului doamnei Penniman se opri asupra unei ferestre luminate de la etaj.

— E camera mea — cămăruța mea dragă, preciză doamna Penniman.

Morris tresări :

— Atunci n-aveam de ce să dau ocol pieței ca s-o văd.

— Cum dorești. A Catherinei e în spate : două ferestre superbe la etajul al doilea. Cred că poți să le vezi din strada cealaltă.

— Nu vreau să le văd, madam. Și Morris se întoarce cu spatele către casă.

— Oricum, am să-i spun că ai venit pînă *aici*, îl asigură doamna Penniman, marcînd locul unde se aflau, și o să-i transmit mesajul dumitale — să se țină tare.

— Da, da, sigur. Știți că îi scriu și eu lucrurile astea.

— E cu totul altceva, pare-se, cînd sînt cuvinte rostite. Și nu uita, dacă ai nevoie de mine, sînt *acolo* ; și doamna Penniman aruncă o privire către al treilea cat.

S-au despărțit apoi, iar Morris, rămas singur, nu s-a mișcat și cîteva clipe nu și-a luat ochii de la clădire ; după aceea a pornit, plimbîndu-se posomorît în jurul pieței, pe partea opusă, pe lîngă gardul de lemn. Apoi s-a întors și s-a oprit iar în fața locuinței doctorului Sloper. Și-a plimbat privirile de-a lungul ei, oprindu-și-le chiar și în dreptul ferestrelor roșietice ale apartamentului doamnei Penniman. „O casă al naibii de confortabilă !“ își zise în anca lui.

CAPITOLUL 17

DOAMNA PENNIMAN I-A SPUS Catherinei în seara aceea — cele două femei stăteau de vorbă în salonul din spate — că se întîlnise cu Morris Townsend ; aflînd această știre fata tresări dureros. Simpla

că se înfurie; era furioasă aproape pentru prima dată în viața ei. I se părea mă mătușă-sa își vira nasul în treburile ei și simțea o teamă nedeslușită că îi face mai mult rău.

— Nu înțeleg de ce-a fost nevoie să-l întâlnești. Nu erez că ai făcut bine, o certă ea.

— Îmi părea rău de el — mi-am zis că trebuie să-l întâlnescă cineva.

— Nimeni în afară de mine, replică fata, avînd impresia că rostește cele mai nerușinate cuvinte din viața ei, în timp ce, totuși, instinctul îi spunea că are dreptate.

— Dar tu n-ai vrut, scumpa mea, protestă mătușa Lavinia, și nu știam ce se întîmplă cu el.

— Nu m-am întîlnit cu el fiindcă m-a oprit tata, spuse Catherine, simplu.

Această simplitate o ofensă mult pe doamna Penniman.

— Dacă taică-tău ți-ar interzice să te duci la culcare, bănuiesc că ai sta trează tot timpul ! comentă ea.

Catherine îi aruncă o privire, spunînd :

— Nu te înțeleg. Ești foarte ciudată.

— Ai să mă înțelegi într-o zi, scumpa mea ! Și doamna Penniman își reluă lectura ziarului de seară, pe care-l studia zilnic, de la primul la ultimul rînd. Se învălui în tăcere : era hotărîtă să aștepte pînă cînd Catherine avea să o întrebe despre întîlnirea cu Morris. Dar fata nu spuse nimic mult timp, așa că mătușă-sa aproape că își pierde răbdarea ; era gata să izbucnească și să o acuze de lipsă de inimă, cînd Catherine, în fine, rosti :

— Și el ce a spus ?

— A spus că e gata să se căsătorească cu tine, oricînd în ciuda celor întîmplate.

Catherine nu răspunse și din nou doamna Penniman simți că își pierde răbdarea ; de aceea, în cele din urmă mai adăugă știrea că Morris era tot atît de fermecut, că avea ochii duși în fundul capului.

— Părea trist ? se interesă nepoata.

— Avea cearcăne sub ochi, răspunse doamna Penniman. Era cu totul altfel decît prima dată cînd l-am văzut ; dar poate că m-ar fi impresionat și mai mult atunci, dacă ar fi fost în starea asta. Chiar cînd e nefericit, e atît de distins !

Auzind aceste cuvinte, Catherine văzu în fața ei un portret viu și împotriva propriei voințe, se surprinse contemplîndu-l.

— Unde l-ai întîlnit ? întrebă ea, apoi.

— În... în cartierul Bowery, într-o cofetărie, afirmă doamna Penniman, care socotea că nu trebuie să spună chiar adevărul adevărat.

— Pe unde vine asta ? se interesă Catherine, după altă pauză.

— Vrei să te duci acolo, draga mea ? se miră mătușa ei.

— Ah, nu. Și Catherine se ridică din fotoliu, îndreptîndu-se către cămin, unde rămase cu ochii țintă la cărbunii încinși.

— De ce ești atît de țeapănă, Catherine ? rosti doamna Penniman după un timp.

— Țeapănă ?

— Atît de rece, de indiferentă.

Fata se întoarse brusc :

— A spus el cuvintele astea ?

Doamna Penniman ezită un moment :

— Am să-ți spun adevărul. A zis că-i e teamă numai de un singur lucru : să nu ți se facă frică.

— De ce să mi se facă frică ?

— De tatăl tău.

Catherine se întoarse din nou către foc, și apoi spuse, după cîteva clipe :

— Imi e frică de tata, într-adevăr.

Doamna Penniman se sculă brusc de pe scaun și se apropie de nepoată-sa :

— Deci ai de gând să te desparți de Morris ?

Catherine nu se mișcă ; își ținea ochii ațintiți către foc. După un timp își ridică privirile spre mătușă-sa :

— De ce mă iscodești atît ?

— Nu te iscodesc. Cînd am mai stat de vorbă pînă acum ?

— Cred că am stat de vorbă de mai multe ori.

— Și e necesar să mai vorbim încă, draga mea, rosti doamna Penniman cu multă solemnitate. Mi-e teamă că nu-ți dai seama ce important — se opri o clipă ; Catherine o privea fix —, ce important e să nu-l dezamăgești pe acest tînăr cu suflet mare ! Și doamna Penniman se îndreptă către fotoliul ei de lîngă lampă, luînd de pe masă ziarul de seară, cu un gest brusc.

Catherine rămase pe loc în fața focului, cu mîinile la spate, uitîndu-se la mătușa ei, care nu văzuse niciodată o privire atît de fixă și de întunecată în ochii nepoată-sii.

— Nu cred că mă înțelegi sau că mă cunoști, zise Catherine.

— Nici nu-i de mirare că nu te cunosc ; ai atît de puțină încredere în mine.

Catherine nu a făcut nici o încercare să înlătorească învinuire și un timp a domnit tăcerea. Dar doamna Penniman avea o imaginație neobosită, iar ziarul de seară nu a reușit să i-o zăgăzuiască în această împrejurare.

— Dacă te pleci de teama mîinici părintelui tău, o preveni ea, nu știu ce o să se aleagă de noi.

— Te-a rugat el să-mi transmiți acest lucru ?

— M-a rugat să fac uz de influența mea.

— Cred că greșești, replică fata. El are încredere în mine.

— Sper să nu se căiască de această încredere ! Și doamna Penniman plesni ziarul cu palma. Nu știa ce să mai facă cu nepoată-sa, care devenise deodată atât de aspră și începuse să o contrazică.

Nu trecu mult și impresia îi fu confirmată din plin :

— Ar trebui să nu mai aranjezi nici o întâlnire cu domnul Townsend, preciză Catherine. Nu cred că se cade.

Doamna Penniman se ridică plină de semeție :

— Scumpa mea copilă, doar nu ești geloasă pe mine ? o interpelă ea.

— Vai, tanti ! murmură Catherine, colorându-se la față.

— Nu cred că e treaba ta să mă înveți pe mine ce se cade și ce nu.

În această privință Catherine nu făcea nici o concesie :

— Nu se cade să minți, spuse ea.

— În orice caz pe *tine* nu te-am mințit !

— Da, dar i-am promis tatei...

— Nu mă îndoiesc că i-ai făcut promisiuni tatălui tău. Dar eu nu i-am promis nimic.

Catherine nu putea să nu fie de acord, ceea ce și făcu, prin tăcere.

— Bănuiesc că nici domnului Townsend nu-i place, rosti ea, apoi.

— Nu-i place să se întâlnească cu mine ?

— Pe furie.

— N-a fost pe furie : era plin de oameni acolo.

— Dar era un loc secret — tocmai în Bowery.

Doamna Penniman bătu în retragere :

— Gentlemenilor nu le displac aceste lucruri, observă ea. Îi cunosc eu.

— Tatălui meu nu i-ar plăcea, dacă ar ști.

— Mă rog. ai intenția să-l informezi ? se interesă doamna Penniman.

— Nu, tanti Lavinia. Dar te rog să nu mai faci asta.

— Dar dacă îl mai văd, ai să-l informezi pe taică-tău, nu-i așa ? Eu nu sînt cuprinsă de spaimă, ca tine, în fața fratelui meu ; am știut întotdeauna cum să-mi apăr poziția. Fii sigură, însă, că n-am să mai mișc un deget pentru tine ; te-ai dovedit prea nerecunoscătoare. Știam că nu ești spontană din fire, dar te credeam mai hotărîtă și l-am avertizat pe taică-tău de acest lucru. Acum sînt dezamăgită ; el, însă, nu o să fie.

După aceasta doamna Penniman îi ură scurt nepoată-sii noapte bună și se retrase în odaia ei.

CAPITOLUL 18

CATHERINE NU S-A DEZLIPIT DE lîngă căminul din salon — a rămas acolo mai mult de o oră, adîncită în gînduri. Mătușă-sa îi părea o femeie agresivă și ridicolă ; se simțea foarte matură și responsabilă, acum că vedea lucrurile atît de limpede și trebuia să o judece atît de sever. Nu o jignise și nu o impresionase acuzația de slăbiciune, fiindcă nu se simțea slabă și nu-i păsa de disprețul ei. Îl privea pe taică-tău cu un respect nemărginit și își dădea seama că dacă l-ar supăra, ar suferi ca și cum ar fi profanat un templu măreț ; însă încetul cu încetul țelul i se deslușise și avea acum credința că rugăciunile ei îl purificaseră de orice violență. Se lăsase întunericul și lampa începuse să afume fără ca ea să bage de seamă ; privirile îi erau concentrate asupra teribilului ei plan. Știa că doctorul era în birou — stătuse acolo toată seara ; se aștepta din cînd în cînd să-l audă mișcîndu-se. Se gîndi că poate are să vină, cum făcea uneori, în salon. Pendula băt看 ora unsprezece. Catherine se ri-

dică și se îndreptă spre ușa bibliotecii, unde așteptă cîteva clipe, nemișcată. Ciocăni la ușă și așteptă din nou. Tatăl ei îi răspunsese, dar ea nu avea curajul să apese pe clanță. Cele spuse mătușii erau perfect adevărate : îi era frică de el ; spunînd asta nu avea sentimentul slăbiciunii, căci de ea însăși nu îi era frică. Îl auzi mișcîndu-se înăuntru ; doctorul veni și îi deschise ușa.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă el. Stai aici ca o stafie !

Catherine intră în cameră, dar îi trebui un timp pînă să izbutească să spună ce avea de spus. Tatăl ei, în halat și în papuci, stătuse pînă atunci la masa de scris și după ce o privi puțin, așteptînd să rostească un cuvînt, se apucă să scrie din nou. Stătea cu spatele la ea — Catherine îi auzea scîrțîitul penei pe hîrtie. Ea rămăsese lîngă ușă ; își simțea inima zvîcnind în piept și era bucuroasă că el e întors cu spatele, fiindcă i se părea mai ușor să i se adreseze astfel, decît să-i vadă chipul. Începu în fine, urmărindu-l cu privirea :

— Mi-ai spus că dacă am ceva să-ți comunic în legătură cu domnul Townsend, ai să fii bucuros să mă asculți.

— Așa e, draga mea, încuviință doctorul, fără să se întoarcă, dar oprindu-se din scris.

Catherine ar fi dorit să audă pana mai departe, totuși continuă :

— Trebuie să-ți spun că nu l-am mai văzut de atunci, dar aș vrea să-l văd.

— Să-ți iei rămas bun ? se interesă doctorul.

Fata șovăi :

— Dar nu pleacă nicăieri.

Doctorul se roti încet în scaun, cu un surîs ce părea că o acuză de ironie ; dar extremele se ating și Catherine nu intenționase să fie ironică.

— Deci nu ca să-ți iei rămas bun ? insistă doctorul.

— Nu, tată, nu pentru asta, cel puțin nu pentru totdeauna. Nu l-am mai văzut, dar aș vrea să-l văd, repetă ea.

Doctorul își frecă încet bărbia cu coada penei de scris.

— I-ai trimis vreo scrisoare ?

— Da, patru.

— Înseamnă că nu l-ai îndepărtat. Una ar fi fost de ajuns.

— Da, confirmă Catherine. L-am rugat... l-am rugat să aștepte. Tatăl ei se uită drept la ea și fata se temu că o să izbucnească plin de mînie — avea o privire atît de limpede și rece.

— Ești o fată dulce și ascultătoare, rosti el în cele din urmă. Vino la tatăl tău.

Se ridică, întinzînd brațele spre ea.

Cuvintele lui o surprinseră și o umplură de o imensă fericire. Se duse spre el, iar doctorul o cuprinse cu brațul afectuos și mîngîietor ; apoi o sărută. Pe urmă spuse :

— Vrei să-mi faci o mare bucurie ?

— Aș vrea, dar mi-e teamă că nu pot, fu răspunsul Catherinei.

— Poți dacă vrei. Depinde numai de voința ta.

— Să mă despart de el ? întrebă ea.

— Da, să te desparți de el.

Doctorul o ținea încă lîngă el, cu aceeași căldură, cu privirea îndreptată spre ochii ei ce se fereau. Urmă o tăcere lungă ; Catherine ar fi dorit ca el să-i dea drumul.

— Tu ești mai fericit decît mine, tată, rosti ea în cele din urmă.

— Nu mă îndoiesc că ești nefericită, acum. Dar e mai bine să fii nefericită două-trei luni și să uiți apoi, decît zeci de ani și să nu ai cum uita.

— Da, dacă ar fi așa, spuse Catherine.

— Așa ar fi ; sînt sigur.

Fata nu răspunse și el continuă :

— Nu ai încredere în judecata și în afecțiunea mea, în grija pe care o port viitorului tău ?

— Vai, tată ! murmură Catherine.

— Nu crezi că îi cunosc cât de cât pe oameni — cu viciile, cu nebuniile și falsitățile lor ?

Catherine se desprinsese și se întoarse spre el :

— Morris nu e un vicios, nu e un om fals !

Tatăl ei o privea cu aceeași ochi pătrunzători și limpezi :

— Prin urmare nu iei în considerare părerea mea ?

— Nu pot să cred așa ceva !

— Nu-ți cer să crezi, ci să te încrezi în ea.

Catherine nu putea să aprecieze acest sofism ingenios ; nu șovăi, totuși, să-l întrebe, drept răspuns la apelul lui :

— Ce-a făcut, ce știi despre el ?

— N-a făcut niciodată nimic — este un egoist și un pierde-vară.

— Ah, tată, nu-l jigni astfel ! exclamă ea, pe un ton rugător.

— Nu vreau să-l jignesc : ar fi o mare greșeală. **Faci** cum vrei, adăugă el, întorcându-se.

— Pot să-l văd ?

— Cum vrei.

— O să mă ierți ?

— Cîtuși de puțin.

— N-am să-l văd decît o dată.

— Nu înțeleg ce vrei să spui. Nu poți decît să te des-
prinzi de el sau să-l întâlnești în continuare.

— Vreau să-i explic, să-i spun să aștepte.

— Ce să aștepte ?

— Pînă cînd o să-l cunoști mai bine, pînă o să fii de
acord.

Să nu-i spui prostiile astea. Îl cunosc foarte bine și n-o să fii de acord niciodată.

— Dar putem să așteptăm oricât, spuse sărmana Catherine, pe tonul cel mai umil și mai împăciuitor, care însă îl irită și mai tare pe tatăl ei, insistența fetei părîndu-i lipsită de tact.

Doctorul răspunse, cu o voce destul de potolită, totuși :

— Desigur, puteți aștepta pînă mor, dacă vreți.

Catherine scoase un strigăt de oroare.

— Logodna voastră va avea și o consecință plăcută : o să vă facă să așteptați acest eveniment cu multă nerăbdare.

Catherine îl privea cu ochii holbați, iar doctorul își gusta efectul. Asupra fetei cuvintele lui căzuseră cu forța — ori mai degrabă cu măreția vagă — a unei axiome logice, și nu era de competența ei să o contrazică ; dar, deși era un adevăr științific, simțea că e incapabilă să îl accepte.

— Aș prefera să nu mă mărit, dacă ar fi adevărat ce spui, afirmă ea.

— Dovedește-mi atunci, fiindcă e neîndoios că dacă te logodești cu Morris Townsend înseamnă pur și simplu că îmi aștepți moartea.

Ea se întoarse cu spatele, cu un sentiment de rău și de sfîrșeală, iar doctorul continuă :

— Și dacă tu o aștepți cu nerăbdare, judecă, te rog, cît de înfocat este el.

Catherine întoarse cuvintele tatălui ei pe toate părțile — aveau pentru ea o asemenea autoritate, încît rațiunea o îndemna chiar să-l asculte. Se ascundea în ele ceva îngrozitor de urît, răzbătînd pînă la ea prin filtrul minții ei mai slabe. Deodată, însă, îi veni o idee, simți că e o adevărată inspirație :

— Dacă nu mă mărit înainte ca tu să mori, n-o să mă mărit nici după aceea, rosti ea.

Trebuie să spunem că pentru tatăl ei afirmația aceasta nu a fost altceva decît o simplă vorbă de duh ; și cum

încăpăținare, în mințile nedesăvârșite, nu alege de obicei un asemenea mod de exprimare, doctorul era cu atât mai surprins de acest joc gratuit al unei idei fixe.

— Ții neapărat să fii impertinentă ? rosti el și în timp ce îi punea întrebarea își dădu seama de grosolănia ei.

— Impertinentă ? Ah, tată, ce lucruri groaznice poți să spui !

— Dacă nu-mi aștepti moartea, poți la fel de bine să te măriți imediat ; nu ai ce altceva să aștepti.

Catherine nu răspunse de îndată ; apoi, însă, mărturisii :

— Sper că Morris... cu încetul... are să te convingă.

— N-am să mai stau de vorbă cu el. Îmi este prea antipatic.

Catherine scoase un oftat lung și abia auzit : încercă să-l înăbușe, fiindcă socotea că nu se cuvine să facă paradă de supărarea ei și să încerce să-și impresioneze tatăl prin scene ieftine. De fapt, i se părea că nu se cuvine să încerce să-l impresioneze în nici un fel — ar fi fost lipsit de înțelepciune ; rolul ei era să schimbe, cu încetul și cu blîndețe, imaginea intelectuală pe care doctorul și-o formase despre caracterul bietului Morris. Dar modul în care urma să provoace această schimbare îi apărea deocamdată învăluit în mister, așa că se simțea cît se poate de neajutorată și de nefericită. Își istovise toate argumentele, toate replicile. Poate că tatălui ei îi era milă de ea, dar el era sigur că are dreptate.

— Poți să-i spui domnului Townsend cînd îl vezi, o înștiință doctorul, că dacă te măriți fără consimțămîntul meu, nu-ți las nici o centimă din banii mei. Asta are să-l intereseze mai mult decît orice altceva.

— Așa ar fi drept, răspunse Catherine. În acest caz, n-ar trebui să capăt nici o centimă din banii dumitale.

— Dragă copilă, rîse doctorul, simplitatea ta e mișcătoare. Să faci aceeași remarcă, pe același ton și cu aceeași expresie pe chip, către domnul Townsend și să-i observi replica. Nu va fi politicoasă — îi va trăda iritarea, și o să mă bucur, fiindcă astfel vei vedea că am dreptate ; bineînțeles, dacă n-o să-ți placă de el cu atît mai mult — și acest lucru e posibil — cu cît e mai bătăran cu tine.

— N-o să fie niciodată bătăran cu mine, spuse fata cu voce blajină.

— Comunică-i ce ți-am spus, totuși.

Catherine ridică privirea spre el și ochii ei liniștiți se umplură de lacrimi.

— Cred că am să mă întîlnesc cu el, atunci, murmură, cu glasul ei timid.

— Faci cum vrei.

Doctorul se duse la ușă și i-o deschise ; Catherine avu sentimentul dureros că e dată afară din cameră.

— N-am să-l văd decît o dată, adăugă ea, întîrziind o clipă.

— Faci cum vrei, repetă doctorul, stînd cu mîna pe clanță. Ți-am spus ce gîndesc. Dacă te întîlnești cu el, ai să te porți ca o fiică rea și nerecunoscătoare și ai să-i pricinuiesti bătrînului tău tată cea mai mare durere din viața lui.

Era mai mult decît putea să îndure biata fată : izbucni în lacrimi și se repezi spre părintele ei neîndurător și inflexibil, scoțînd un strigăt jalnic. Își ridicase mîinile în chip de rugămintă, dar el se feri, neînduplecat, din calea ei. În loc s-o lase să suspine de durere pe umărul lui, o luă pur și simplu de braț și o conduse dincolo de prag, închizînd ușa în urma ei, încet dar hotărît. După aceea rămase pe loc, ascultînd. Mult timp nu se auzi nici un sunet ; știa că ea stă în fața ușii. Îi părea rău de ea, cum

am mai spus, dar era absolut sigur că are dreptate. Apoi c
auzi plecînd și pașii ei scîrțîură ușor pe scară.

Doctorul se plimbă cîtva timp prin cameră, cu mîinile
în buzunare, și cu o scînteie, poate de mînie, sau poate
de umor, lucind în ochi. „Pe legea mea, își spuse el, mi-e
teamă că n-o să se dea bătută, zău așa !” Ideea asta, că
„fata lui n-o să se dea bătută”, părea să aibă și o latură
comică, oferindu-i astfel un prilej de amuzament. Doc-
torul era decis, cum își spuse în sinea lui, să-l guste pînă
la capăt

CAPITOLUL 19

PENTRU MOTIVE LEGATE DE
această hotărîre, a doua zi doctorul a căutat să aibă
o conversație între patru ochi cu doamna Penniman. A
chemat-o în bibliotecă și i-a atras atenția să aibă grijă
cum se poartă în ce o privește pe Catherine.

— Nu înțeleg ce vrei să spui, a replicat soră-sa. Parecă
ai vorbi cu un copil.

— Într-adevăr, mai ai multe de învățat, își permise
doctorul să observe.

— M-ai chemat aici ca să mă insulti ? îl chestionă
doamna Penniman.

— Cîtuși de puțin. Numai ca să-ți dau un sfat. L-ai
luat sub protecția ta pe tînărul Townsend : te privește.
Nu mă interesează sentimentele, fanteziile, plăcerile sau
iluziile tale ; ceea ce îți cer e să le păstrezi pentru tine.
I-am explicat poziția mea și Catherinei ; o cunoaște foarte
bine, așa că dacă mai face un singur pas, încurajînd aten-
țiunile domnului Townsend, îmi va nesocoti vrerea cu bună
știință. În ce te privește, dacă mai faci un singur pas ca

să o ajuți sau să o consolezi, îl voi considera — dacă-mi dai voie — o dovadă evidentă de trădare. Știi că înalta trădare e o crimă capitală : ia aminte la pedeapsa ce urmează. Doamna Penniman își dădu capul pe spate, ridicându-și sprâncenele cum obișnuia uneori :

— Îmi face impresia că vorbești ca un autocrat.

— Vorbesc ca tatăl fiicei mele.

— Dar nu și ca fratele surorii tale.

— Draga mea Lavinia, replică doctorul, câteodată mă întreb dacă sînt cu adevărat fratele tău : sîntem atît de deosebiți. În ciuda acestor diferențe, putem totuși, la nevoie, să ne înțelegem, și acum acesta e esențialul. Nu umbla cu ascunzișuri în ce-l privește pe domnul Townsend ; asta-i tot ce-ți cer. Foarte probabil ai corespondat cu el în ultimele trei săptămîni — poate l-ai și întîlnit —, nu e nevoie să-mi spui.

Avea convingerea că ea o să fabrice pe loc o minciună și i-ar fi fost lehamite să o asculte.

— Orice ai făcut pînă acum, nu mai face de acum încolo ; asta-i tot ce doresc.

— Nu dorești cumva și să-ți omori fiica ? îi ceru socoteală doamna Pennimann.

— Dimpotrivă, vreau să o ajut să trăiască și să fie fericită.

— Ai s-o omori, a petrecut o noapte îngrozitoare.

— N-o să moară după o noapte îngrozitoare, nici măcar după douăzeci. Nu uita că sînt un medic reputat.

Doamna Penniman șovăi puțin, apoi riscă o replică :

— Faptul că ești un medic reputat nu te-a împiedicat să-ți pierzi pînă acum doi membri ai familiei.

Riscase, dar fratele ei îi aruncă o privire atît de crîncenă și de incisivă — ca o lanțetă de chirurg — încît se înspăimîntă de propriul ei curaj. Și doctorul îi răspunse, pe un ton ce se potrivea perfect cu privirea :

— S-ar putea să nu mă împiedice nici să pierd societatea celui de-al treilea.

Doamna Penniman părăsi camera cu atât cît găsi la îndemînă din aerul unei persoane căreia nu i se prețuiesc meritele și se întoarce în odaia Catherinei, unde se închisese biata fată. Știa că a petrecut o noapte îngrozitoare, fiindcă cu o seară înainte se întîlniseră din nou, după ce Catherine plecase de la tatăl ei. Doamna Penniman se afla pe palierul etajului al doilea cînd nepoată-sa urca sus ; nu era nimic extraordinar în faptul că o persoană atât de subtilă a descoperit că fata stătuse de vorbă cu doctorul în birou. Încă și mai puțin extraordinare erau curiozitatea ei de a afla rezultatul acelei întrevederi și faptul că acest sentiment, împletit cu marea ei bunăvoință și generozitate, o îndemna să-i pară rău de cuvintele grele pe care și le spusese una alteia. Cînd nefericita fată a apărut pe coridorul întunecos, Doamna Penniman i-a făcut o vie demonstrație de afecțiune. Și inima, gata să se sfarme, a Catherinei, era la fel de dornică de uitare ; ea nu a știut decît că mătușă-sa o luase în brațe. Doamna Penniman a purtat-o pînă în camera fetei și cele două au stat acolo împreună pînă spre dimineață, tînăra cu capul în poala celeilalte, suspinînd — la început înăbușit, fără zgomot, și apoi, în fine, mai liniștit. Doamna Penniman era încîntată de faptul că, datorită acestei scene, era virtual înlăturată opreliștea pe care Catherine o pusese în calea legăturilor viitoare ale mătușă-sii cu Morris Townsend. Dar nu a mai fost la fel de încîntată cînd, intrînd în camera nepoatei înainte de micul dejun, a găsit-o pe Catherine în picioare, pregătindu-se să coboare la masă.

N-ar trebui să vii, remarcă ea. Nu te simți prea bine, după noaptea asta îngrozitoare.

Ba da, mă simt foarte bine și mi-e teamă doar să mă întîrzii.

— Nu pot să te înțeleg, strigă doamna Penniman. Ar trebui să stai trei zile în pat.

— N-aș putea face asta, afirmă Catherine, căreia ideea nu-i surîdea defel.

Doamna Penniman fu cuprinsă de disperare : mai observă, cu cea mai mare nemulțumire, că de pe fața Catherinei dispăruse orice urmă a lacrimilor de azi-noapte ; se bucura de o sănătate de nezduncinat.

— Ce impresie vrei să faci asupra lui taică-tău, se miră doamna Penniman, dacă apari bocănind pe scări fără vreun semn de tulburare, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat ?

— Nu i-ar face nici o plăcere să zac în pat, răspunse Catherine, simplu.

— Cu atît mai mult trebuie să procedezi în felul ăsta. Cum altfel crezi că o să-l impresionezi ?

Catherine stătu puțin pe gînduri : Nu știu cum, dar nu așa. Vreau să mă port ca de obicei.

Sfîrși cu îmbrăcatul și — după expresia mătușă-sii — coborî bocănind pe scări și ajunse în fața tatălui ei. Catherine era într-adevăr prea modestă pentru a fi patetică cu consecvență.

Și totuși era perfect adevărat că petrecuse o noapte îngrozitoare. Nu adormise nici după plecarea doamnei Penniman. ci stătuse cu privirea pironită înspre tavanul întunecat și neprietenos, re trăind scena cînd fusese dată afară de tatăl ei și auzind în gînd cuvintele care o acuzau că e o fiică lipsită de inimă. Inima era gata să i se spargă : avea destulă pentru asta. Cîteodată i se părea că el are dreptate, fiindcă numai o fiică cu adevărat nerecunoscătoare putea face ce făcea ea. Era nerecunoscătoare, desigur, dar nu se putea altfel. O să încerce să pară bună,

chiar dacă sufletul îi era corupt ; mai spera că o să poată obține ceva cu ajutorul unor concesiî ingenioase făcute formeî, deși avea să țină la Morris în continuare. Ingeniozitatea Catherineî era destul de vagă și nu sîntem noi chemați să-i dăm în vileag imperfecțiunile. O dovadă, însă, că nu-i lipsea cu totul era aceea prospețime a chipului care a descurajat-o atît de mult pe doamna Penniman, uluită că o tînă ră care o noapte întreagă tremurase sub povara blestemului patern, nu arăta defel suptă la față. Biata Catherine era conștientă de această prospețime ; asta îi sporea oarecum povara pe care o purta pe suflet, gîndindu-se la viitor. I se părea o dovadă că e o ființă puternică, solidă și greoaie, care va trăi pînă la adînci bătrîneți — mai mult decît poate fi în general convenabil ; și gîndul acesta o obseda, pîrîndu-i o ambiție în plus, cu atît mai stînjenitoare cu cît, în acest moment, cultivarea oricărei ambiții nu se potrivea cu intenția ei de a se purta cum se cuvine. I-a scris în aceea zi lui Morris Townsend, rugîndu-l să vină la ea a doua zi : erau doar câteva cuvinte, fără nici o explicație. Îi va explica totul cînd vor fi față în față.

CAPITOLUL 20

A DOUA ZI DUPĂ AMIAZĂ, CATHERINE i-a auzit vocea la ușă și apoi pașii în hol. L-a primit în salonul mare și luminos din față și i-a dat ordin valetoului ca, dacă vine cineva, să spună că e foarte ocupată. Nu-i era teamă că s-ar putea întoarce tatăl ei, fiindcă la ora aceea umbla întotdeauna cu trăsura prin oraș. Cînd l-a văzut pe Morris în fața ochilor, primul gînd a fost că e încă și mai frumos decît și-l zugrăvisese, plină de dor, în

amintire : apoi a simțit că o luase și o strîngea în brațe. I se părea, după ce fu din nou liberă, că de acum se aruncase deja în vîltoarea luptei și chiar crezu o clipă că e căsătorită cu el.

Morris o certă că fusese atît de crudă și că-l făcuse atît de nefericit, iar Catherine simți cu strîngere de inimă ce dușmănoasă îi era soarta, care o silea să provoace amărăciune în direcții atît de diferite. Ea dorea însă, ca, în locul reproșurilor, oricît de tandre, să primească ajutor : el era desigur destul de înțelept și de iscusit ca să găsească o soluție și să iasă din impas. Fata își exprimă această credință, iar Morris îi primi asigurările cu un aer foarte natural ; dar începu prin a-i pune întrebări — ceea ce era, de asemenea, natural — în loc să se aventureze să croiască vreun plan.

— N-ar fi trebuit să mă lași să aștept atît, o dojeni el. Nici nu știu cum am putut răbda : fiecare minut îmi părea o veșnicie. Ar fi trebuit să te hotărâști mai repede.

— Să mă hotărâsc ? rosti Catherine.

— Să te hotărâști dacă rămînem împreună sau te desparți de mine.

— Ah, Morris, strigă ea, murmurînd apoi, tandru : nici nu mi-a trecut prin minte să mă despart de tine !

— Bine, dar atunci ce-ai așteptat să se întîmple ?

Tînărul Townsend era de o logică arzătoare.

— Mă gîndeam că poate tata... tata... Vocea fetei povăi.

— Are să vadă cît ești de nefericită ?

— Ah, nu. Dar o să-și schimbe părerea.

— Și acum m-ai chemat să-mi spui că în fine și-a schimbat-o. Nu-i așa ?

Acest optimism ipotetic era o adevărată tortură pentru biata fată.

— Nu, Morris, rosti ea solemn, își păstrează încă aceeași părere.

— Atunci de ce m-ai chemat ?

— Fiindcă mi-era dor să te văd, strigă fata, pe un ton jalnic.

— E un motiv frumos, bineînțeles. Dar nu vrei decât să te uiți la mine ? N-ai nimic să-mi spui ?

Ochii lui frumoși și persuasivi erau ațintiți către chipul ei și fata se întrebă ce răspuns ar fi îndeajuns de ales pentru o astfel de privire. O sorbi o clipă, apoi rosti blînd :

— Doream mult să mă uit la tine.

Dar după aceste cuvinte, cu destulă inconsecvență, își ascunse fața.

Morris o privi atent :

— Vrei să te măriți mîine cu mine ? o întrebă brusc.

— Mîine ?

— Sau săptămîna viitoare — mă rog, într-o lună.

— Nu e mai bine să așteptăm ? ezită Catherine.

— Ce să așteptăm ?

Nu știa nici ea prea bine, dar acest pas uriaș o înspăimînta.

— Să ne mai gîndim puțin.

Morris clătină din cap cu reproș, plin de tristețe :

— Credeam că te-ai gîndit destul în astea trei săptămîni. Vrei să meditezi încă cinci ani ? Mi-ai dat mai mult timp decât era nevoie. Biata mea fetiță, adăugă el după cîteva clipe, nu ești sinceră.

Catherine se roși pînă în vîrful urechilor și ochii i se umplură ochii de lacrimi.

— O, cum poți spune asta ? șopti ea.

— Dar trebuie ori să fii a mea, ori să mă părăsești, insistă Morris, foarte logic. Nu poți să-l mulțumești deodată și pe tatăl tău și pe mine, trebuie să alegi între noi.

— Te-am ales pe tine, declară ea, înflăcărată.

— Atunci hai să ne căsătorim săptămîna viitoare !
Catherine îl privea cu ochii mari :

— Nu e nici o altă cale ?

— Nu știu nici o altă cale care să ducă la același rezultat. Dacă tu știi vreuna, aș fi bucuros să o aud.

Catherine nu avea nici o idee, iar strălucirea ochilor lui Morris îi părea aproape necruțătoare. Singura-i nădejde era că poate tatăl ei o să ajungă, într-o zi, la gînduri mai bune.

Și Catherine dădu glas dorinței ca acest miracol să se petreacă aievea, plină de un simțămînt stînjenitor de neputință.

— Crezi cît de cît că e posibil lucrul ăsta ? se interesa Morris.

— Ar putea fi, dacă te-ar cunoaște mai bine.

— Poate să mă cunoască, dacă vrea. Ce îl împiedică ?

— Părerile lui, argumentele lui, răspunse Catherine. Sînt atît de... atît de puternice. Tremura și acum la amintirea lor.

— Puternice ! strigă Morris. Aș prefera să le socotești subrede.

— Oh, nimic din ce spune tata nu e subred, replică fata.

Morris se întoarse și se îndreptă spre fereastră, uitîndu-se afară.

— Îți e tare teamă de el, spuse în sfîrșit.

Catherine nu simți dorința să tăgăduiască, fiindcă nu avea de ce să-i fie rușine : dacă teama aceea nu era un motiv de mîndrie pentru ea, era cel puțin pentru tatăl ei.

— Cred că e normal, rosti ea, simplu.

— Atunci nu ții la mine așa cum țin eu la tine. Dacă frica de tatăl tău e mai mare decît dragostea pentru mine, nu mă iubești așa cum speram.

— Ah, dragul meu ! exclamă ea, îndreptându-se spre el.

— Mă tem eu de ceva ? întrebă Morris, întorcându-se brusc către ea. Ce n-aş face eu de dragul tău ?

— Tu ai un suflet generos, eşti plin de curaj ! rosti Catherine, înţepenind la o distanţă ce părea aproape respectuoasă.

— Nu-mi foloseşte aproape la nimic, dacă tu eşti atât de timidă.

— Cred că nu sînt atât de timidă în realitate, replică fata.

— Nu înţeleg ce înseamnă „în realitate“. Faptele sînt destul de reale ca să ne facă nefericiţi.

— Aş fi îndeajuns de tare ca să aştept — să aştept oricît.

— Şi să presupunem că după aceea taică-tău o să mă urască şi mai tare ?

— N-o să fie aşa, nu se poate.

— Ar fi impresionat de statornicia mea, asta vrei să spui ? Dacă poate fi atât de uşor impresionat, de ce ţi-ar fi teamă de el ?

Era mult adevăr în ce spunea Morris şi asta o impresionă pe Catherine.

— Am să încerc să nu-mi mai fie, promise ea, stînd în faţa lui, supusă, ca o întruchipare anticipată a soţiei ascultătoare şi fidele. Această imagine promiţătoare nu putea să-i scape lui Morris Townsend, care îi dădu în continuare şi alte dovezi ale marii preţuiri ce o avea pentru ea. Desigur, numai în urma imboldului pe care i-l da un astfel de sentiment, Morris îi aduse apoi la cunoştinţă că soluţia recomandată de doamna Penniman era o căsătorie imediată, indiferent de urmări.

Da, mătuşii Lavinia i-ar plăcea aşa ceva, comentă Catherine, pe un ton simplu, dar nu şi lipsit de o oare-

care maliție. Probabil însă că din pură simplitate și nu mînată de vreun impuls sarcastic, Catherine continuă după aceea înștiințîndu-l pe Morris că doctorul îi trimitea un mesaj. Pentru ea era o problemă de conștiință să i-l comunice, și chiar dacă această sarcină ar fi fost de zece ori mai neplăcută, ar fi dus-o la capăt cu aceeași hotărîre.

— Mi-a spus să-ți comunic — cît se poate de clar și ca venind din partea sa — că dacă mă mărit fără ca el să-și dea consimțămîntul, n-o să moștenesc nici o centimă din averea lui. A insistat foarte mult asupra acestui lucru. Era sigur că... că...

Lui Morris i se sui sîngele în obraji, așa cum i s-ar fi întîmplat oricărui tînăr serios care e acuzat de un lucru josnic.

— Era sigur că ?

— Că asta o să schimbe lucrurile.

— Dar o să le schimbe într-adevăr — în multe privințe. O să fim mai săraci cu cîteva mii de dolari — și asta e o schimbare. Dar n-o să-mi schimbe sentimentele.

— N-o să avem nevoie de bani, îl asigură Catherine, căci știi că eu am destui.

— Da, iubito, știu că ai. Și de ei nu se poate atinge.

— Nu s-ar atinge, încuviință Catherine. Mi i-a lăsat mama.

Un timp Morris nu scoase nici un cuvînt. Apoi o întrebă :

— Era foarte sigur, nu-i așa ? Credea că vestea o să mă întorcă pe dos și o să mă facă să-mi arunc masca, eh ?

— Nu știu ce credea, rosti Catherine cu voce trisă.

— Te rog să-i spui că-mi pasă de amenințarea lui uitate atît ! — și Morris pocni puternic din degete.

— Nu cred că pot să-i spun așa ceva.

— Știi că uneori mă dezamăgești, spuse Morris.

— Știu. Îi dezamăgesc pe toți — și pe tata și pe mătușa Penniman.

— Da, numai că pentru mine n-are importanță, fiindcă eu țin la tine mai mult ca ei.

— Da, Morris, rosti fata, în timp ce închipuirea ei — cîtă avea — se lăsă legănată de frumoasele cuvinte, ce nu puteau, la urma urmei, să supere pe nimeni.

— Ești sigură că n-o să se dea bătut niciodată și că o să te dezmoștenească ? Ești sigură că niciodată cruzimea lui n-o să fie domolită de bunătatea și răbdarea ta ?

— Nenorocirea e că dacă mă mărit cu tine n-o să mă creadă că sînt o fiică bună. Pentru el asta va fi o dovadă.

— A, atunci n-o să te ierte niciodată !

Acest gînd, exprimat acum atît de clar de gura frumos desenată a lui Morris, îi reapăru fetei, a cărei biată conștiință se simțise pentru moment împăcată, în toată oroarea lui.

— Oh, trebuie să mă iubești mult, mult ! strigă ea.

— Să nu ai nici o îndoială, draga mea, replică iubitul ei. Nu-ți place cuvîntul „dezmoștenire“, adăugă el apoi.

— Nu-i vorba de bani, ci de ce... de ce simte el.

— Ți se pare că ești lovită de un blestem, am impresia, comentă Morris. Trebuie să fie groaznic pentru tine. Dar nu crezi, continuă el, după aceea, că dacă ți-ai ascuți puțin mintea și ai găsi calea cea mai potrivită, ai putea în cele din urmă să dezlegi vraja ? Nu crezi, merse el și mai departe cu speculațiile lui pline de bunăvoință, că o femeie cu adevărat inteligentă, în locul tău, ar putea să-l aducă în cele din urmă la gînduri mai bune ? Nu crezi...

Aici Morris fu întrerupt brusc : presupunerile lui ingenioase nu ajunseseră la urechea Catherinei. Cuvîntul îngrozitor „dezmoștenire“, conținînd o atît de teribilă condamnare morală, îi răsuna încă în minte, ba chiar părea

să crească în intensitate pe măsură ce secunde treceau. Inima-i de copilă era străbătută de fiori de gheață și, gîndindu-se unde ajunsese, o copleși însingurarea și un sentiment de primejdie. Dar refugiul era acolo, aproape, și ea își întinse mîinile să-l atingă.

— Ah, Morris, rosti ea, tremurînd, mă mărit cu tine cînd vrei, cît de repede ! și cu un gest de abandonare totală, își rezemă capul pe umărul lui.

— Fetița mea dragă ! exclamă el, privindu-și trofeul. Apoi, cu gura întredeschisă și fruntea încrêțită, își ridică privirea — o privire cam tulbure.

CAPITOLUL 21

FOARTE CURÎND DOCTORUL SLOPER i-a împărtășit convingerea sa doamnei Almond în aceeași termenii în care și-o anunțase lui însuși :

— N-o să se dea bătută, pe legea mea !

— Vrei să spui că o se mărite cu el ? se informă doamna Almond.

— Nu știu ; dar, oricum, n-o să cedeze. Are de gînd să prelungească logodna, în speranța că mă înduplecă.

— Și n-ai să te lași înduplecat ?

— Poate o teoremă geometrică să se lase înduplecată ? Nu sînt atît de superficial.

— Dar nu cumva geometria studiază suprafețele ? replică zîbind doamna Almond, pe care o cunoaștem ca o femeie de spirit.

— Da, dar le cercetează în adîncime. Catherine și drăguțul ei sînt suprafețele mele : le-am luat măsura.

— Am impresia că ești surprins.

— Sînt grozav de surprins, și am ce observa.

— Ești de un singe rece uluitor ! comentă doamna Almond.

— E nevoie să fiu astfel, în ciuda singelui meu fierbinte. Tînărul Townsend, da, e un tip rece ; trebuie să-i recunosc acest merit.

— Nu mă pot pronunța în privința lui, spuse doamna Almond, dar nu sînt deloc surprinsă în ce o privește pe Catherine.

— Eu sînt ; probabil că a fost într-o dilemă al naibii de supărătoare.

— Spune mai bine că te amuză la culme. Nu văd ce e de rîs în faptul că fiică-ta te adoră.

— Găsesc că e interesant de stabilit unde se oprește adorația.

— Se oprește unde începe celălalt sentiment.

— Nu-i deloc așa ; ar fi prea simplu. Cele două impulsuri sînt foarte amestecate, și combinația e foarte curioasă. Are să rezulte din ea un al treilea element și aștept să-l văd și pe acesta. Aștept cu un sentiment de suspens, cu o mare nerăbdare, și n-aș fi crezut niciodată că fata mea o să fie în stare să-mi procure astfel de senzații. Ii sînt într-adevăr foarte îndatorat.

— Are să-i rămînă credincioasă, afirmă doamna Almond. Asta-i sigur.

— Da, cum am spus, nu se dă bătută.

— Mai bine zis, are să-i rămînă credincioasă. E caracteristica firilor lipsite de complicații și nu cred să existe cineva cu o fire mai simplă decît a Catherinei. Ea nu receptează decît puține impresii, dar pe acelea le reține. Seamănă cu un vas de aramă pe care se crestează un semn : poți să lustruiești vasul, dar semnul nu se va șterge.

— Trebuie să încercăm să o lustruim pe Catherine, remarcă doctorul. Am s-o iau cu mine în Europa !

— N-o să-l uite nici acolo.

— Are s-o uite el atunci.

Doamna Almond căpătă o figură serioasă :

— Chiar ți-ar plăcea să se întâmple așa ?

— Enorm, o asigură doctorul.

Doamna Penniman, între timp, nu a zăbovit prea mult pînă să intre din nou în contact cu Morris Townsend. I-a solicitat favoarea unei alte întrevederi, dar de data asta n-a ales drept scenă un bar cu stridii. I-a propus să se întâlnească la ușa unei anumite biserici, după slujbă, într-o duminică după-amiază ; și a avut grijă să nu fie lăcașul de închinare pe care-l vizita ea obișnuit, și unde, după expresia ei, enoriașii ar fi putut trage cu ochiul. Se gîndise la un cartier mai puțin elegant ; cînd ieși pe sub portal la ora fixată, îl văzu pe tînărul ei așteptînd într-o parte. Se prefăcu a nu-l cunoaște, iar el o urmă la o mică distanță. Acolo ea îi spuse zîmbind :

— Iartă-mă pentru aparenta lipsă de cordialitate. Știu că mă înțelegi. Prudența înainte de orice.

Morris o întrebă atunci în ce direcție dorea să meargă și ea murmură :

— Unde sîntem mai puțin observați.

Tînărul nu era însă în cea mai bună dispoziție, așa că replica lui nu se dovedi prea galantă :

— Nu vă faceți griji — nu sîntem chiar atît de observați, aici sau în altă parte.

Apoi se îndreptă, plin de nesocotință, către centrul orașului.

— Sper că ați venit să mă anunțați că doctorul a lăsat-o mai moale. continuă el.

— Mi-e teamă că n-am venit cu o solie chiar atît de plăcută, și totuși, într-o măsură, este o solie de pace. M-am gîndit mult, domnule Townsend, continuă doamna Penniman.

— Vă gîndiți prea mult.

— Este adevărat, dar așa sînt eu, am o minte foarte activă. Cînd mă consacru unui lucru, nu mai știu de altceva. Plătesc în schimb cu migrena, celebra mea migrenă — o durere ca un inel. Dar îl port cum își poartă o regină coroana. Mă crezi că îl simt și acum ? Oricum, n-aș fi lipsit de la acest rendez-vous pentru nimic în lume. Am să-ți spun ceva important.

— S-auzim, făcu Morris.

— Cred că am fost cam pripită acum cîteva zile cînd te-am sfătuit să te căsătorești imediat. M-am gîndit neîncetat la asta și acum văd lucrurile cu totul altfel.

— Se pare că puteți vedea același lucru într-o mulțime de feluri.

— Într-o infinitate de feluri ! preciză doamna Penniman, pe un ton ce părea să sugereze că acest talent binecuvîntat era una din calitățile ei cele mai strălucitoare.

— Vă recomand să vă stabiliți la unul singur ! replică Morris.

— Ah, dar nu e ușor de ales. Imaginația mea e nepotolită. N-o poți satisface oricum. Poate că din cauza ei sînt un rău sfătuitor, dar și un prieten de nădejde.

— Un prieten de nădejde care îți dă sfaturi proaste ! se miră Morris.

— Dar fără intenție, și care se grăbește, în ciuda oricărui risc, să-și ceară scuze plin de umilință.

— Și acum ce sfat îmi dați ?

— Să ai multă răbdare ; să veghezi și să aștepti.

— Asta e un sfat bun sau rău ?

— Nu eu trebuie să-l judec, replică doamna Penniman, cu un aer demn. Eu nu susțin decît că e sincer.

— Și săptămîna viitoare o să veniți să-mi dați alt sfat la fel de sincer ?

— S-ar putea să vin săptămîna viitoare și să-ți spun că am ajuns în stradă.

— În stradă ?

— A fost o scenă îngrozitoare între mine și fratele meu : m-a amenințat că dacă se întîmplă ceva, mă dă afară din casă. Știi doar că sint o femeie săracă.

Morris bănuia că ea are o mică avere, dar, bineînțeles, nu făcu nici o aluzie.

— Mi-ar părea foarte rău să fiți supusă unui martiriu din pricina mea, mărturisi el. Dar văd că îl socotiți pe fratele dumneavoastră un adevărat satrap.

Doamna Penniman ezită o clipă :

— Poți să fii sigur că nu-l consider un creștin smerit ?

— Și eu trebuie să aștept pînă ce o să se convertească !

— Așteaptă în orice caz pînă o să fie mai puțin violent. Mai rabdă încă, domnule Townsend : nu uita că miza e mare.

Morris merse un timp alături de ea în tăcere, izbind cu bastonul în garduri și în stîlpii de la porți. .

— Pe legea mea, tare inconsecventă mai sînteți ! izbucni în cele din urmă. Abia am convins-o pe Catherine că trebuie să ne căsătorim în secret.

Doamna Penniman era într-adevăr inconsecventă. fiindcă la auzul aceslei știri mai că sări în sus de bucurie

— Oh, unde și cînd ? strigă ea. Apoi se opri brusc.

Morris răspunse cam imprecis.

— N-am hotărît încă, dar e de acord. E foarte greu acum să mai dau înapoi, fir-ar să fie !

Doamna Penniman, cum spuneam, se oprise brusc ; și privea cu ochi strălucitori pe însoțitorul ei.

— Domnule Townsend, i se adresă ea, să-ți spun ceva : Catherine te iubește atît de mult, că poți face orice vrei

Declarația era cam echivocă și Morris făcu ochii mari.

— Îmi pare bine să aud asta. Dar ce înseamnă „orice vreau“ ?

— Poți să-ți iei un răgaz — sau să te răzgîndești ; ea nu o să-și schimbe impresia despre dumneata.

Morris rămase pe loc, cu sprîncenele ridicate ; apoi rosti un „Ah !“ simplu și cam fără chef. O avertiză pe doamna Penniman că dacă merge atît de încet o să atragă atenția și reuși, într-un fel, să o facă să iuțească pasul către domiciliul ei ce devenise atît de nesigur.

CAPITOLUL 22

MORRIS DENATURASE PUȚIN ADEVĂRUL spunînd că logodnica lui a consimțit să facă pasul cel mare. Am lăsat-o mai adineaori declarîndu-i că e hotărîtă să ardă toate punțile în urma ei, dar el, după ce i-a smuls această promisiune, a găsit motive întemeiate să nu se folosească de ea. S-a ferit, cu destulă grație, să fixeze o zi, deși îi lăsase Catherinei impresia că se gîndea la una anume. Desigur, ea avea destule probleme, dar și acelea ale prudentului ei admirator meritau să fie luate în seamă. Răsplata era mare, ce e drept, dar nu o putea căpăta decît găsind fericita cale de mijloc dintre pripeală și circumspecție. Poate că nu e rău să-ți faci vînt și să te arunci în brațele providenței ; dar providența ține mai ales cu cei sprinteni la minte, iar aceștia, se știe, nu sînt dispuși să-și riște pielea.

Răsplata finală a căsătoriei cu o fată care nu era nici frumoasă, nici bogată trebuia legată cu un lanț foarte sigur de dezavantajele imediate. Lui Morris nu-i putea fi la

îndemînă să aleagă între teama de a o pierde pe Catherine, cu ipotetica ei avere cu tot, și teama de a o lua prea curînd și de a descoperi că această avere ipotetică e la fel de lipsită de conținut ca o colecție de sticle goale, și acest lucru trebuie avut în vedere de către cititorii ce sînt dispuși să-l judece aspru pe un tînăr care poate i-a uimit cu felul în care își irosește, pentru un succes mediocru, remarcabilele lui însușiri înnăscute. El nu uitase că, oricum, Catherine avea cei zece mii de dolari pe an ; îi dedicase acestui fapt multe ore de meditație. Dar, cunoscîndu-și însușirile deosebite, se cota la o valoare ridicată, pe care știa să o aprecieze foarte exact și care îi părea că nu se potrivește cu suma amintită mai înainte. În același timp, își reamintea că acea sumă nu e de neglijat, că totul e relativ și că dacă cu un venit e mai rău decît cu unul ridicat, absența oricărui cîștig modest nu este nicăieri socotită un avantaj. Aceste reflecții îi ocupau mai tot timpul și simțea că trebuie să conducă barca foarte atent. Cantitatea necunoscută și problema pe care o avea de rezolvat era împotrivirea doctorului Sloper. Cea mai firească rezolvare ar fi fost să se căsătorească cu Catherine : dar în matematică există multe artificii de calcul iar Morris nu pierduse speranța că o să descopere și el unul. După ce Catherine i-a urmat îndemnul și a consimțit să renunțe la încercarea de a-l domoli pe tatăl ei, Morris a bătut în retragere cu destulă dibăcie, cum am mai spus, lăsînd deschisă chestiunea alegerii unei zile pentru cununie. Încrederea fetei în sinceritatea lui era așa de totală, încît nu ar fi putut bănuî că el o joacă pe degete, necazurile ei erau de altă natură. Sărmana fată avea un admirabil simț al onoarei și din momentul cînd luase hotărîrea de a încălca voința tatălui ei, i se părea că și-a

pierdut dreptul de a se bucura de protecția sa. Conștiința îi spunea că nu trebuie să trăiască sub același acoperiș cu el decât atât timp cât se conformează poveștelor lui. Un asemenea privilegiu ar fi fost pentru ea un titlu de glorie, dar biata Catherine simțea că nu mai are acest drept. Își legase soarta de un bărbat de care tatăl ei o avertizase solemn să se ferească și nesocotise contractul prin care el îi asigura un cămin confortabil. Nu putea să-și părăsească iubitul, așa că trebuia să plece din acel cămin ; și nu cât omul pe care-l adora avea să-i ofere mai repede un altul, cu atât mai curînd ar fi scăpat de aceste complicații stînjenitoare. Raționamentul era impecabil, dar se împletea cu un sentiment de infinită penitență, pur instinctivă. Au fost zile foarte întunecate pentru Catherine ; uneori se simțea la capătul puterilor.

Tatăl ei nu îi arunca nici o privire, nu îi adresa nici un cuvînt. Doctorul știa foarte bine ce are de făcut, totul decurgea conform planului său. Ea îndrăznea să-l privească uneori (fiindcă îi era teamă să nu pară că i se oferă drept țintă de observație) și îl compătimea pentru durerea pe care i-o pricinuisese. Își ținea capul sus, căuta să aibă mereu mîinile ocupate și își vedea de treburile zilnice ; iar cînd atmosfera din Piața Washington devenea insuportabilă, își închidea ochii și se lăsa în voia unei viziuni intelectuale a bărbatului de dragul căruia călcase o lege sacră.

Dintre cele trei persoane din casă, doamna Penniman semăna cel mai mult cu cineva care trece printr-o mare criză. Catherine era liniștită, însăși liniștea sa era plină de liniște, dacă mă pot exprima astfel, iar momentele ei de patetism, pe care nu avea cine să le observe, nu erau deloc gîndite și studiate. Doctorul era rigid și țepos, și prezența celorlalți părea să-i fie absolut indiferentă ; se

purta cu atîta seninătate și eleganță, încît ar fi trebuit să-l cunoști foarte bine ca să-ți dai seama că, în mare, îi făcea chiar plăcere că trebuie să fie atît de uricios. Dar doamna Penniman își calcula rezerva și tăcea plină de tîlc ; se mărginea la cîteva gesturi reținute ce erau însoțite acum de un foșnet mai pronunțat și cînd scotea cîte o vorbă, în legătură cu vreun subiect fără însemnătate, avea aerul că în cuvintele ei se ascunde un înțeles mult mai adînc. Între Catherine și tatăl ei nu se mai petrecuse nimic din seara întrevederii din birou. Fata avea ceva să-i spună — simțea că trebuie să facă asta —, dar se abținea de teamă să nu-l supere. Și el avea ceva să-i spună, dar era hotărît să nu vorbească primul. Îl interesa să vadă, precum știm, în ce fel, nu se va da ea bătută dacă era lăsată în voia ei. În sfîrșit, într-o zi, ea îi spuse că se întîlnise din nou cu Morris Townsend și că legăturile dintre ei erau neschimbate.

— Cred că o să ne căsătorim nu peste mult timp. Probabil că pînă atunci o să-l văd destul de des ; cam o dată pe săptămînă, nu mai mult.

Doctorul o privi rece din cap pînă-n picioare, ca pe o străină. Ochii lui se opriseră asupra ei pentru prima dată după o săptămînă și era mai bine așa, dacă aveau în ei acea expresie.

— De ce nu de trei ori pe zi ? se miră el. Ce vă împiedică să vă vedeți de cîte ori vă pofteste inima ?

Catherine se întoarse cu spatele : avea ochii în lacrimi. Apoi spuse :

— E mai bine o dată pe săptămînă.

— Nu vād de ce e mai bine. E cît se poate de rău. Dacă îți faci iluzii crezînd că mă mulțumesc asemenea mici amănunte, greșești foarte mult. E la fel de urît din

partea ta să-l vezi o dată pe săptămână sau să stai toată ziua cu el. În orice caz, pentru mine e același lucru.

Catherine încercă să-i urmărească cuvintele, dar ele păreau să te ducă cu gândul către un lucru oribil, nelămurit, din fața căruia se dădu înapoi cu spaimă.

— Cred că o să ne căsătorim în curînd, repetă ea, în sfîrșit.

Taică-său îi aruncă iarăși privirea aceea înspăimîntătoare, de parcă n-ar fi fost fiica lui.

— De ce-mi spui asta ? Nu mă privește.

— Ah, tată, izbucni fata, chiar nu te privește, măcar că gîndești așa ?

— Cîtuși de puțin. Odată ce te măriți cu el, mi-e egal cînd, unde, sau de ce o faci, și dacă crezi că-ți poți răscumpăra prostia pornind astfel la alac, ai putea să nu te mai obosești.

După aceste cuvinte se întoarse și plecă. Dar a doua zi i s-a adresat din proprie inițiativă și pe un ton oarecum diferit, întrebînd-o :

— Ai să te căsătorești în următoarele patru-cinci luni ?

— Nu știu încă, tată, răspunse Catherine. Nu e ușor să ne hotărîm.

— Mai amîină atunci cu șase luni și între timp am să te iau cu mine în Europa. Aș dori foarte mult să mergi.

Catherine se simți atît de fericită, după cele întîmplate cu o zi înainte, să-l audă spunînd că „ar dori“ ca ea să facă astfel, și că îi mai păstra încă în suflet o fărîmă de afecțiune, încît scoase un strigăt de bucurie. Dar apoi își dădu seama că Morris nu era inclus în plan și că — în privința călătoriei propriu-zise — ar fi mult mai mulțumită să rămîna acasă împreună cu logodnicul ei. Oricum, se coloră la față mult mai ușurată decît pînă acum.

— Ar fi foarte plăcut să merg în Europa, observă ea, simțind că ideea nu e prea originală și că vocea ei nu spunea chiar totul.

— Perfect, atunci o să mergem. Fă-ți bagajele.

— Ar trebui să-i spun și domnului Townsend, replică fata.

Tatăl ei o fixă cu privirea lui rece :

— Dacă asta înseamnă că trebuie să-i ceri permisiunea, nu-mi rămîne decît să sper că ți-o va da.

Tonul patetic din glasul doctorului o tulbură adînc pe Catherine ; era cea mai calculată și mai dramatică propoziție pe care o rostise el vreodată. Ea își dădu seama ce ocazie minunată avea acum, în asemenea împrejurări, să-i arate respectul ce i-l purta ; dar mai simți și altceva și nu întîrzie să-i dea glas :

— Mă gîndesc cîteodată că dacă fac un lucru care te supără atît de mult, nu se cuvine să mai stau în casa asta.

— Cum adică ?

— Dacă stau aici, trebuie să-ți dau ascultare.

— Iar dacă asta e teoria ta, fii sigură că e și a mea, replică doctorul, cu un rîs sec.

— Dar dacă nu te ascult, nu se cuvine să stau aici — să mă bucur de bunătatea și protecția dumitale.

Această argumentare uimitoare îl obligă pe doctor să-și spună că își subestimase fiica : replica părea atît de remarcabilă pentru o fată care nu dovedise altă înșușire în afara unei încăpățînări blajine. Altminteri însă nu-i plăcu, nu-i plăcu deloc și nu-și ascunse iritarea :

— E o idee de prost gust. Ai împrumutat-o de la domnul Townsend ?

— Ah, nu, e a mea, tăgădui Catherine cu tărie.

— Atunci ține-o pentru tine, o sfătui tatăl ei, mai hotărît ca oricînd să o ia în Europa.

DACĂ MORRIS TOWNSEND NU ERA inclus în planul călătoriei, de doamna Penniman nici nu se pomenise ; ea ar fi fost recunoscătoare să primească o invitație, dar (ca să-i dăm ce i se cuvine) și-a suportat dezamăgirea ca o adevărată doamnă.

— Mi-ar plăcea să văd operele lui Rafael și ruinele — ruinele Panteonului, i-a mărturisit doamnei Almond, dar, pe de altă parte, nu-mi pare rău să rămân aici singură, în liniște, pentru un timp. Am nevoie de odihnă, am trecut prin atâtea de patru luni încoace.

Doamnei Almond i se părea destul de neomenos din partea fratelui ei să nu o ia și pe biata Lavinia în străinătate, dar își dădea seama cu ușurință și că, dacă scopul expediției era să o facă pe Catherine să-și uite iubitul, nu avea nici un rost să-i ofere drept însoțitoare pe cea mai bună prietenă a acestuia.

— Dacă Lavinia n-ar fi fost atât de nesocotită, ar fi putut să viziteze ruinele Panteonului, și-a spus doamna Almond în sinea ei ; și a continuat să-i regrete nesăbuiința, deși sora ei a asigurat-o că domnul Penniman îi vorbise adesea, în chip neîntrecut, despre aceste vestigii. Doamna Penniman își dădea perfect de bine seama că fratele ei voia să întreprindă o călătorie în străinătate pentru a îndrepta o cursă statorniciei Catherinei și i-a împărtășit nepută-sii această convingere cu toată sinceritatea.

— Crede că o să te facă să-l uiți pe Morris, afirmă ea (îi zicea acum lui Morris pe nume). Ochiți care nu se văd, se uită, știi proverbul. Speră că priveliștile de acolo nu ți-l izgonească din minte.

Catherine părea foarte speriată :

— Dacă crede asta, ar trebui să-l avertizez de acum. Doamna Penniman clătină din cap :

— Spune-i după aceea, scumpa mea, după ce-și dă osteneala și cheltuie atât. Așa merită să-i faci.

Și adăugă apoi, coborînd vocea, că trebuie să fie încântător să te gindești la cei ce te iubesc, în mijlocul ruinelor Panteonului.

Supărarea tatălui îi pricinuia fetei, precum știm, o nesfârșită și adîncă amărăciune — o amărăciune pură și generoasă, lipsită de orice urmă de rachiună sau de răutate ; dar, pentru prima dată, după ce atât de scurt și de disprețuitor el i-a respins scuzele că se află încă sub acoperișul lui, în durerea ei a licărit o scînteie de minie. Îi simțise disprețul, care o rănise adînc ; cuvintele acelea despre lipsa ei de gust o făcuseră să-i ardă urechile cîteva zile. Nu mai avea de ce să fie atât de prevenitoare ; își dădea seama — oarecum nelămurit, dar cu un sentiment de ușurare după jignirea îndurată — că acum era izbăvită de pedeapsă și că putea să facă orice dorește. S-a gîndit să-i scrie lui Morris Townsend să o aștepte în seuar și să meargă să se plimbe prin oraș. Dacă avea să plece în Europa din respect pentru tatăl ei, putea să-și ofere măcar această plăcere. Se simțea acum într-adevăr mai liberă și mai sigură de sine ; era în ea o forță ce o împingea înainte. Pasiunea pusese în fine stăpînire pe ea, întru totul, fără rezerve.

Morris a așteptat-o și s-au plimbat mult timp împreună. Catherine i-a spus de îndată ce se petrecuse : cum tatăl ei voia să o ia cu el — pentru vreo șase luni — în Europa, cum ea avea de gînd să facă ce va socoti Morris că e mai bine. Nutrea speranța secretă că el o va îndemna să rămînă acasă. Dar Morris nu se grăbi să răspundă, ci îi puse, pe drum, o mulțime de întrebări. Una din ele, în special, o miră foarte tare ; părea atât de deplasată :
; — Vrei să vezi monumentele acelea celebre ?

— Vai, nu, Morris ! protestă Catherine.

„Dumnezeule, ce toantă !“ exclamă el în sinea lui.

— Tata crede că am să te uit, îi mărturisi Catherine, că priveliștile de acolo mi te vor izgoni din minte.

— Mai știi, draga mea ?

— Nu spune asta, îl rugă Catherine, cu o voce șoptită. Săracul tata va fi dezamăgit.

Morris rîse ușor :

— Ba bine că nu, cred și eu că are să fie dezamăgit. Dar tu ai să vezi Europa, adăugă el, glumind. Ce păcăleală !

— Nu țin să văd Europa, spuse fata.

— Ar trebui să ții, draga mea, și poate că asta o să-l domolească pe tatăl tău.

Catherine, cunoscîndu-și propria încăpăținare, nu avea asemenea speranțe și nu putea scăpa de gîndul că mergînd în străinătate și totuși rămînînd pe poziție avea să-i joace o festă tatălui ei.

— Nu crezi că ar fi o dovadă de viclenie ? întrebă ea.

— Dar el nu e viclean cu tine ? strigă Morris. Are să-și capete răsplata. Sînt sigur că trebuie să te duci.

— Și să nu ne căsătorim decît atît de tîrziu ?

— Ne căsătorim cînd te întorci. Poți să-ți cumperi rochia de mireasă de la Paris.

Morris îi explică apoi ce crede el, cu cea mai caldă voce din lume. E foarte bine dacă se duce, asta are să-i pună definitiv într-o lumină bună. O să se vadă că sînt rezonabili, că sînt gata să aștepte — de ce să se teamă ? Dacă era măcar o fărîmă de șansă ca tatăl ei să fie impresionat favorabil de faptul că ea merge cu el, asta rezolva dilema, fiindcă, la urma urmei, Morris nu voia deloc să fie cauza dezmoștenirii Catherinei. Nu pentru el, ci pentru ea și copiii ei. Era hotărît să o aștepte ; deși îi va fi greu, va

izbuti. Și poate că acolo, în fața peisajelor minunate și a monumentelor grandioase, bătrînul domn o să se înmoaie : se spune că asemenea priveliști au o influență umanizatoare. Poate că o să-l impresioneze blîndețea ei, răbdarea și dorința ei de a face orice sacrificiu, cu o singură excepție ; și dacă ea i se va adresa într-o bună zi, într-un loc celebru — să zicem în Italia, seara ; în Veneția, într-o gondolă, sub razele lunii —, dacă o să se poarte iscusit și o să-i atingă o coardă sensibilă poate că el are să o strîngă la piept și are să-i spună că o iartă. Catherine a fost adînc impresionată de această imagine, care îi părea cu adevărat la înălțimea minții strălucitoare a iubitului ei, deși o privea mai pieziș din punctul de vedere al propriilor ei posibilități de execuție. Ideea de a se purta „iscusit“ într-o gondolă, sub razele lunii, părea să conțină multe elemente care ei îi scăpau de sub control. Au căzut totuși de acord ca fata să-i comunice tatălui ei că e gata să-l urmeze, plină de ascultare, oriunde, dar ea a făcut rezerva mentală că îl iubeste pe Morris Townsend mai mult decît oricînd.

Catherine l-a informat pe doctor că e gata de imbarcare, iar el a făcut repede toate pregătirile. Erau mulți de la care fata avea să-și ia rămas bun, dar pe noi ne interesează direct numai doi dintre ei. Doamna Penniman avea o părere împărțită în legătură cu călătoria nepoată-sii. I se părea cît se poate de binevenit faptul că fecioara destinată domnului Townsend voia să-și lustruiască mintea printr-un voiaj în străinătate.

— Îl lași în mîini bune, o asigură ea, lipindu-și buzele de fruntea Catherinei. (Îi plăcea să sărute oamenii pe frunte : era o expresie involuntară de simpatie față de această regiune intelectuală.) Am să-l văd des și am să mă simt ca o vestală de demult care întreține focul sacru.

— Ești foarte amabilă, măcar că nu mergi cu noi, rosti Catherine, neîndrăznind să cerceteze analogia.

— Numai mîndria mă ajută să pot fi astfel, declară doamna Penniman, aranjîndu-și cu palma malacoful, care întotdeauna scotea un fel de clinchet metalic.

Despărțirea Catherinei de iubitul ei a fost scurtă, fără multe cuvinte.

— Am să te gădesc același la întoarcere ? l-a întrebat, deși nu se afla în mintea ei nici o urmă de scepticism.

— Același — ba chiar și mai același, i-a răspuns Morris, zîmbind.

Nu intră în planurile noastre să povestim în amănunt peregrinările doctorului Sloper prin emisfera de răsărit. A făcut „marele turneu“ prin Europa, a călătorit ca un om de vază și (după cum era de așteptat la o persoană așa de cultivată) a descoperit atîtea lucruri care să-l intereseze, din domeniile artelor și antichității, încît a rămas în străinătate nu șase luni, ci douăsprezece. Doamna Penniman, în Piața Washington, a reușit să se acomodeze cu absența lui. Era fericită că e stăpîna necontestată a casei goale și se lăuda în sinea ei că o făcuse mai atrăgătoare pentru prietenii familiei decît cînd fratele ei se afla acolo. Lui Morris Townsend, cel puțin, trebuie să i se fi părut acum deosebit de atrăgătoare. Era în mod cert cel mai obișnuit oaspete, iar doamnei Penniman îi plăcea foarte mult să ia ceaiul cu el. Avea scaunul lui — un scaun foarte comod — lîngă șemineul salonului din fund (cînd erau închise marile uși glisante, din lemn de mahon, cu mînere și balamale de argint, care despărțeau această încăpere de vecina ei mai oficială), și își fuma țigara de foi în biroul doctorului, unde își petrecea adesea cîte o oră cercetînd neobișnuitele colecții ale proprietarului absent. Pentru Morris, doamna Penniman era o gîscă, după cum știm ; el,

în schimb, nu era un găgăuță, și ca oricărui tânăr iubitor de lux dar cu buzunarele goale, o asemenea casă i se părea un palat al desfătărilor. Ea deveni pentru el un club cu un singur vizitator. Doamna Penniman o vedea pe sora ei mult mai rar decît pe vremea cînd doctorul era acasă ; asta fiindcă doamna Almond simțise nevoia să-i spună că îi displăceau legăturile ei cu domnul Townsend. Nu se cuvenea să fie atît de apropiată de un om pe care fratele lor îl disprețuia, și doamna Almond era surprinsă că ea se purta așa de ușuratic, împingînd-o pe Catherine spre o căsătorie deplorabilă.

— Deplorabilă ! a strigat Lavinia. Are să fie un soț minunat pentru ea.

— Nu cred în soții minunați, a replicat doamna Almond. Cred numai în soții buni. Dacă Morris se însoară cu Catherine și ea îi moștenește averea lui Austin, poate că au să o ducă bine. El nu o să facă nimic, o să fie un bărbat amabil, egoist și, fără îndoială, suportabil. Dar dacă fata nu capătă banii, și Morris are să se trezească legat de ea, s-o ferească Dumnezeu, că el o să fie fără milă. Are s-o urască pentru dezamăgirea ce a suferit-o și o să se răzbune cu toată cruzimea de care e în stare. Va fi vai și amar de biata Catherine ! Te slătuiesc să stai puțin de vorbă cu sora lui ; ce păcat că nepoată-mea nu se poate căsători cu ea !

Doamna Penniman nu avea nici un chef să converseze cu doamna Montgomery și nu s-a ostenit să întrețină relații cu ea ; iar efectul acestor prevestiri alarmante privind soarta Catherinei a fost că mătușa Penniman s-a simțit într-adevăr cuprinsă de milă la gîndul că firea generoasă a domnului Townsend ar putea fi astfel înrăită. Plăcerile și strălucirea erau elementul lui natural, și cum oare s-ar fi putut simți mulțumit dacă avea să fie lipsit de orice

plăcere ? Doamna Penniman avea acum ideea fixă că Morris trebuie totuși să se bucure de averea fratelui ei ; era destul de lucidă ca să-și dea seama că pretențiile ei asupra acesteia nu puteau fi prea mari.

— Dacă nu-i lasă averea Catherinei, cu atât mai mult nu mi-o va lăsa mie, își spuse în sine ea.

CAPITOLUL 24

ÎN TIMPUL PRIMELOR ȘASE LUNI petrecute în străinătate, doctorul nu a vorbit niciodată cu fiică-sa despre neînțelegerea lor, în parte din principiu și în parte fiindcă avea multe alte lucruri la care să mediteze. Era de prisos să încerce să-i ghicească evoluția sentimentelor fără să o întrebe direct, fiindcă dacă ea nu se arătase prea expresivă acasă, într-o atmosferă familiară, nici munții Elveției și nici monumentele Italiei nu o puteau face mai exuberantă. Se purta ca o asociată docilă și înțeleaptă a tatălui ei — vizitînd locuri celebre într-o tăcere plină de deferență, fără să se plîngă vreodată de oboseală, totdeauna gata de plecare la ora pe care el o fixase în ajun ; nu făcea nici o remarcă prostească, dar nici nu se lansa în speculații subtile. „E la fel de inteligentă ca și maldărul ăla de eșarfe“, își spuse doctorul, superioritatea ei constînd în aceea că, în timp ce eșarfele se mai pierdeau ori alunecau din calcașcă, Catherine era întotdeauna la post, bine așezată pe locul ei. Dar doctorul se așteptase la aceste manifestări și nu avea de ce să pună mărginirea ei intelectuală ca turistă pe seama unei depresiuni sentimentale ; fata se lepădase de orice aer de victimă și în tot timpul călătoriei nu a auzit-o scoțînd nici măcar un suspin. Doctorul bănuia că poartă corespondență cu Morris Townsend, dar păstra

tăcere în privința asta, fiindcă nu văzuse nici o scrisoare de la el, iar ale Catherinei erau totdeauna înmînate unui comisionar care le dădea la poștă.

Catherine primea vești de la iubitul ei cu regularitate, dar scrisorile lui soseau în plicurile trimise de doamna Penniman ; de cîte ori doctorul îi dădea un pachet pe care adresa era scrisă de mîna surorii lui, devenea instrumentul involuntar al pasiunii pe care o condamna. Catherine făcu această reflecție și, dacă cu șase luni în urmă s-ar fi socotit obligată să-l avertizeze, acum se simțea absolvită. Avea încă în inimă rana lăsată de cuvintele lui, cînd ea îi vorbise împinsă de un sentiment al onoarei ; era hotărîtă să încerce să-i facă voia atît cît îi stătea în putință, dar nu-i va mai vorbi niciodată ca atunci. Scrisorile primite de la iubitul ei le citea în taină.

Într-o zi, către sfîrșitul verii, cei doi călători se aflau într-o vale pustie din Alpi. Traversau o trecătoare și, la un urcuș mai lung, se dăduseră jos din trăsură, luînd-o cu mult înainte. După un timp doctorul zări o potecă ; trecînd printr-o vale alăturată, aceasta avea să-i scoată, după cum se așteptase, într-un punct mai înalt al șoselei. O luară pe cărarea șerpuită, dar o pierdură în curînd ; se aflau într-o vale sălbatică, prăpăstioasă și înaintau mai mult cățărîndu-se. Erau, totuși, bine antrenați, așa că nu-i speria aventura asta ; se opreau din cînd în cînd, pentru ca fata să se odihnească. Catherine se așeză pe o piatră, privind în jur către rocile colțuroase și către cerul aprins. Era aproape de căderea serii, spre sfîrșitul lui august ; noaptea se simțea pe aproape și, cum ajunseseră la mare înălțime, aerul devenise rece și sticlos. Apusul era scăldat într-o lumină roșie și rece, care făcea piscurile din jur și mai ascuțite, și mai întunecate. În timpul unui asemenea popas tatăl ei o lăsă singură, îndreptîndu-se spre o înălțime din

apropiere de unde putea cuprinde toată priveleştea. Catherine nu-l mai zărea ; rămăsese acolo singură, înconjurată de tăcerea ce nu era tulburată decît de susurul îndepărtat şi nedesluşit al unui pîrîu de munte. Gîndul îi zbură spre Morris Townsend ; locul era atît de izolat şi de pustiu încît Morris părea să fie foarte departe. Doctorul întîrzie mult timp şi ea începu să se întrebe ce o fi cu el. Cînd într-un tîrziu îşi făcu apariţia, în lumina clară a amurgului. Catherine se ridică în picioare ca să-şi continue drumul. Dar el nu părea că vrea să plece, ci veni către ea, ca şi cum ar fi avut ceva să-i spună. Se opri în faţa ei, privind-o cu nişte ochi care parcă păstrasera strălucirea culmilor înzăpezite pe care le contemplase cu cîteva clipe mai înainte. Apoi, fără veste, cu o voce joasă, îi adresă o întrebare neaşteptată :

— Ai renunţat la el ?

Întrebarea fusese neaşteptată, dar Catherine nu era decît aparent nepregătită :

— Nu, tată, răspunse ea.

Doctorul o privi din nou cîteva clipe fără să-i spună nimic.

— Îţi scrie ? o întrebă apoi.

— Da, cam de două ori pe lună.

El se uită în susul şi în josul văii, legănîndu-şi bastonul ; apoi îi spuse, cu aceeaşi voce joasă :

— Sînt foarte supărat.

Fata se întrebă ce avea de gînd — voia poate să o înspăimînte ? Dacă era aşa, locul nu putea fi mai bine ales : vîlceaua asta aspră şi posomorîită, părăsită de soarele verii, o făcea să-şi simtă singurătatea. Catherine privi în jur şi inima îi îngheţă ; o clipă fu cuprinsă de spaimă. Nu răsi nimic altceva să spună decît, şoptind uşor :

— Îmi pare rău.

Tatăl ei continuă :

— Îmi pui răbdarea la încercare, și ar trebui să știi ce fel de om sînt. Nu sînt foarte bun din fire. Deși par o persoană liniștită, în fundul sufletului sînt foarte aprins, și te asigur că pot fi extrem de rău.

Catherine nu-și dădea seama de ce îi spune astfel de lucruri. O adusesse aici dinadins, urmărea un plan anume ? Ce plan ? se întrebă ea. Voia să o sperie, obligînd-o să se răzgîndească — să profite de spaima ei ? De ce să fie înspăimîntată ? Peisajul era urît și pustiu, dar nu putea să-i facă nici un rău. Calmul intens al doctorului părea să arate că e un om periculos, dar Catherine nu mergea atît de departe încît să-i treacă prin gînd că planul lui era să-și înfigă degetele — degetele elegante, fine, suple, ale unui medic distins — în gîtul ei. Se retrase, totuși, cu un pas înapoi.

— Poți să fii cum vrei, sînt sigură, rosti ea ; într-adevăr, asta îi era credința.

— Sînt foarte supărat, replică el, mai aspru.

— Ce ți-a venit așa, deodată ?

— Nu mi-a venit deodată. De șase luni încoace fierb de minie, fără să se vadă. Dar ăsta e un loc potrivit ca să izbucnesc. E foarte liniștit și sîntem singuri.

— Da, e foarte liniștit, încuviință Catherine, uitîndu-se cu o privire vagă în jur. Mergem înapoi la trăsură ?

— Imediat. Vrei să spui că în tot acest timp n-ai dat înapoi nici măcar cu un singur pas ?

— Dacă aș putea, așa aș face, tată. Dar nu pot.

Doctorul privi și el în jur.

— Ți-ar plăcea să fii părăsită într-un loc ca ăsta, să mori de foame ?

— Ce vrei să spui ? țipă fata.

— Asta are să-ți fie soarta — așa o să te părăsească el.

Nu avea să se atingă de ea, dar se legase de Morris. Simți cum i se încălzește din nou inima.

— Nu e adevărat, tată, izbucni ea, și n-ar trebui să spui asta. Nu e drept și nu e adevărat.

Doctorul clătină încet din cap :

— Da, nu e drept, fiindcă nu vrei să crezi. Dar e *adevărat*. Hai înapoi la trăsură.

Se întoarse și ea îl urmă ; el mergea mai repede și curînd i-o luă cu mult înainte. Dar din cînd în cînd, fără a-și întoarce capul, se oprea ca să o lase să-l ajungă, iar ea înainta cu greu, și-și simțea inima bătînd tare, amintindu-și că ridicase pentru prima dată vocea la el. Se făcuse aproape întuneric și în cele din urmă Catherine îl pierdu din ochi. Dar o ținu tot înainte și după un timp, cînd valca coti brusc, ajunse în șosca, unde îi aștepta trăsura. Tatăl ei era înăuntru, țcapăn și tăcut ; se așeză și ea, în tăcere, lîngă el.

Cînd, mai tîrziu, își aducea aminte de cele întîmplate, i se părea că zile întregi după aceea nu au mai schimbat nici un cuvînt între ei. Fusesse o scenă ciudată, dar ea nu-i schimbase pentru totdeauna Catherinei sentimentele față de tatăl ei, fiindcă era firesc, la urma urmei, ca el să-i mai facă, din cînd în cînd, cîte o scenă, și, în plus, o lăsase în pace timp de șase luni. Mai ciudată era mărturisirea lui că nu e un om bun : Catherine s-a întrebat mult timp ce voia să însemne asta. Afirmația nu se bucura de crezămînt din partea ei și nici nu îi măgulea vreun eventual sentiment de ranchiună. Chiar și cuprinsă de cea mai mare amărăciune, Catherine nu ar fi fost fericită să-l știe un om imperfect. Cele spuse de el nu erau decît o manifestare a subtilității lui — oamenii inteligenți ca el pot spune orice

și subînțelege orice ; cît despre asprimea lui, la un bărbat ea este în mod sigur o virtute.

Doctorul a lăsat-o în pace încă șase luni, șase luni în care ea s-a împăcat fără nici un gest de protest cu prelungirea călătoriei. I-a vorbit însă din nou la sfîrșitul ei ; era chiar în ultimele ore, cu o seară înainte de a se îmbarca pentru New York, într-un hotel din Liverpool. Luaseră cina într-un salon spațios, întunecat și mucegăit ; abia se strînseseră fețele de masă, iar doctorul se plimba încet înapoi și încolo. Catherine își luă lumînarea ca să se ducă la culcare, dar tatăl ei îi făcu semn să nu plece.

— Ce ai de gînd să faci cînd ajungi acasă ? se interesa el, în timp ce ea stătea pe loc cu lumînarea în mînă.

— Adică în legătură cu domnul Townsend ?

— În legătură cu domnul Townsend.

— Probabil că o să ne căsătorim.

Doctorul mai făcu cîțiva pași, iar ea așteptă.

— Primești vești de la el la fel de des ?

— Da, de două ori pe lună, răspunse Catherine cu promptitudine.

— Și amintește mereu de căsătorie ?

— Oh, da ; adică îmi scrie și alte lucruri, dar cite ceva și despre asta, întotdeauna.

— Sînt încîntat să aud că are subiecte variate ; altminteri scrisorile ar deveni monotone.

— Scrie foarte frumos, îl încredință Catherine, care era foarte bucuroasă că are ocazia să-i spună acest lucru.

— Toți scriu foarte frumos. Totuși, ăsta rămîne un merit. Așadar, de îndată ce ajungi acolo, ai s-o ștergi cu el ?

Expresia era cam vulgară și îi rănea Catherinei un anumit sentiment de demnitate.

— Nu pot să-ți spun pînă nu ajungem, îi răspunse.

— E absolut just, replică el. Asta-i tot ce-ți cer — să-mi spui, să mă înștiințezi și pe mine. Când un om e pe punctul de a-și pierde singurul lui copil, ar vrea măcar să i se dea un semn dinainte.

— O, tată, n-ai să mă pierzi, rosti Catherine, vărsînd pe jos ceara de la luminare.

— Cu trei zile înainte e de ajuns, continuă el, dacă atunci poți fi sigură. Știi, el ar trebui să-mi fie foarte recunoscător. I-am făcut un serviciu enorm ducîndu-te peste hotare : prețul tău e de două ori mai ridicat cu gustul și cu toate cunoștințele pe care le-ai dobîndit. Cu un an în urmă erai poate cam limitată — cam rustică, dar acum, că ai văzut și ai învățat atîtea, vei fi o persoană extrem de interesantă. I-am pus la îngrășat vițelul înainte de tăiere.

Catherine se întoarse cu spatele, uitîndu-se spre ușă cu o privire fixă.

— Mergi și te culcă, îi spuse el. N-o să ne imbarcăm decît pe la prînz, așa că poți să dormi cît vrei. O să fie o călătorie foarte obositoare.

CAPITOLUL 25

CĂLĂTORIA A FOST ÎNTR-ADEVĂR obositoare și Catherine, sosind la New York, n-a avut mulțumirea de „a o șterge“, după expresia tatălui ei, cu Morris Townsend. L-a văzut totuși a doua zi după debarcare, iar pînă atunci Morris a fost, firește, subiectul conversației dintre eroina noastră și mătușă-sa Lavinia, cu care, în seara sosirii, Catherine s-a închis în cameră pentru multe ore. înainte de a se retrage să se odihnească.

— L-am văzut foarte des, a informat-o doamna Penniman. Nu e ușor să-l cunoști. Tu crezi, probabil, că îl înțelegi, dar nu e așa, scumpa mea. Îl vei cunoaște într-o zi, dar numai după ce veți trăi un timp împreună. Eu pot să spun că aproape am trăit împreună cu el, continuă doamna Penniman în timp ce Catherine făcuse ochii mari. Crede că îl cunosc de acum ; am avut atâtea prilejuri rare ! La fel vei avea și tu — ori, mai degrabă, vei avea prilejuri și mai bune, zîmbi mătușa Lavinia. Ai să vezi atunci ce vreau să spun. Are o fire minunată, plină de pasiune, de tărie și de loialitate în același timp.

Catherine o asculta cu un amestec de interes și de rezervă. Devotamentul intens al mătușii Lavinia pentru cauza nepoatei era evident, iar Catherine, în ultimul an, cutreierînd prin galeriile și bisericile din străinătate, și alunecînd cu poștalionul pe șoselele netede, în timp ce gânduri niciodată rostite îi înfloreau în minte, simțise adeseori dorința de a avea alături o persoană inteligentă, de același sex. Să-i spună povestea ei unei femei bune la suflet — uneori i se părea că asta îi va aduce alinare și Catherine fusese nu o dată pe punctul de a-i împărtăși secretele ei gazdei sau tinerei și drăguței croitorese. Dacă ar fi fost o femeie lîngă ea, i-ar fi oferit din cînd în cînd unei asemenea însoțitoare și cîte o criză de plîns, și îi era teamă că, la întoarcerea acasă, aceasta va fi replica ei la prima îmbrățișare a mătușii Lavinia. În realitate însă, cele două doamne se reîntîlniseră, în locuința din Piața Washington, fără nici o lacrimă, și cînd s-au aflat singure, împreună, un sentiment de răceală i-a șters Catherinei orice emoție. O indispunea tot mai mult gîndul că doamna Penniman se bucurase timp de un an de tovărășia iubitului ei și nu-i făcea nici o plăcere să o audă pe mătușă-sa analizîndu-l și explicîndu-l pe Morris, vorbind despre el cu

aerul că nimeni nu-l cunoaște mai bine decât ea. Nu fiindcă fata ar fi fost geloasă, dar i se trezise din nou vechea ei impresie, ce stătuse un timp ascunsă, despre falsitatea inocentă a doamnei Penniman, și era mulțumită că e din nou acasă, în siguranță. Cu toate acestea, i se părea că e o binecuvîntare să poată vorbi despre Morris, să-i poată rosti numele, să se afle lângă cineva care nu îl nedreptățește.

— Ai fost foarte bună cu el, spuse Catherine. Mi-a scris de mai multe ori despre asta. N-am să uit niciodată, tanti Lavinia.

— Am făcut ce-am putut, de fapt foarte puțin. Să-l invit aici, să stăm de vorbă, să-i ofer un ceai, asta-i tot. Mătușă-ta Almond a socotit că și așa a fost prea mult și m-a certat mereu ; dar mi-a făgăduit, cel puțin, să nu mă trădeze.

— Cum să te trădeze ?

— Să nu-i spună lui taică-tău. Morris slătea de obicei în biroul lui, mărturisi doamna Penniman, rîzînd ușor.

Catherine tăcu cîtva timp. Imaginea aceasta nu-i plăcea și ea îi aminti din nou, dureros, de obiceiurile ascunse ale mătușii ei. Morris, îl putem informa pe cititor, avusese destul tact ca să nu-i spună că se lăfăise în biroul doctorului. El o cunoștea doar de un an și ceva, pe cînd mătușă-sa o știa de cincisprezece ani ; și totuși n-ar fi făcut greșeala să creadă că fata va aprecia umorul situației.

— Regret că l-ai dus în biroul tatei, observă ea, după un timp.

— Nu l-am dus eu, s-a dus singur. Îi plăcea să se uite la cărți și la instrumentele alea din vitrină. Le știa foarte bine, se pricepe la toate.

Catherine nu răspunse imediat.

— Aș vrea să-și fi găsit o slujbă, rosti ea, apoi.

— Și-a găsit o slujbă. E o veste minunată și m-a rugat să ți-o împărtășesc imediat ce sosești. S-a asociat cu proprietarul unei case de comision. Totul s-a aranjat, dintr-o dată, acum o săptămână.

Vestea îi păru Catherinei cu adevărat minunată ; totul suna atît de promițător și de distins.

— Oh, îmi pare atît de bine ! exclamă ea ; și acum, pentru o clipă, simți că e dispusă să se arunce de gîtul mătușii Lavinia.

— E mult mai bine decît să fie sub ordinele cuiva ; n-a fost niciodată obișnuit astfel, continuă doamna Penniman. E la fel de bun ca și partenerul lui — sînt absolut egali. Vezi cîtă dreptate a avut să aștepte. Aș vrea să văd ce o să mai spună taică-tău acum ! Au biroul pe strada Duane și niște cărți de vizită mititele ; mi-a adus una să mi-o arate. E la mine în cameră ; ai s-o vezi mîine. Așa mi-a spus ultima dată cînd a fost aici : „Vedeți cîtă dreptate am avut să aștept ?“ Acum el are cîțiva oameni în subordine și nu invers. N-ar putea să fie subalternul nimănui ; i-am spus adesea că nu mi l-aș închipui primind porunci.

Catherine era de acord cu această afirmație și se simți foarte fericită să știe că Morris e propriul lui stăpîn ; dar satisfacția de a se gîndi cum o să-i împărtășească vestea triumfătoare, tatălui ei, îi era refuzată. Lui i-ar păsa la fel de mult dacă Morris ar deveni cineva în lumea afacerilor sau ar fi deportat pe viață. Fuseseră aduse cuferele în cameră și pentru scurt timp numele iubitului ei nu mai fu pomenit ; Catherine le deschidea și se mîndrea în fața mătușii-sii cu trofee turneului ei în străinătate. Erau multe și scumpe, căci Catherine îi adusese fiecăruia câte un dar, fiecăruia cu excepția lui Morris ; lui îi dăruia doar inima ei statornică. Față de doamna Penniman fusese de o mărinimie nestăvilită, așa că mătușa Lavinia a tot des-

păturit și împăturit la loc, scoțind exclamații de mulțumire și de încântare. Se învîrți de cîteva ori prin cameră cu un splendid șal de cașmir pe umeri, pe care i-l aranjase Catherine, rugînd-o să-l primească, și își răsuci capul pe spate să vadă cît de jos îi ajunge.

— Am să-l socotesc doar împrumutat, acceptă ea. O să ți-l las ție la moartea mea, sau, mai degrabă, adăugă apoi, sărutînd-o pe nepoată-sa încă o dată, am să-l las primei tale fete.

Și, împodobită cu șalul, o privi pe Catherine, zîmbind.

— Mai bine așteaptă pînă se va naște, zise Catherine.

— Nu-mi place cum spui asta, replică doamna Penniman după o clipă. Catherine, te-ai schimbat oare ?

— Nu ; sînt la fel.

— N-ai dat cumva înapoi ?

— Sînt exact la fel, repetă Catherine, simțind dorința ca mătușă-sa să-i poarte mai puțin de grijă.

— Așa, îmi pare bine. Și doamna Penniman își examinează cașmirul în oglindă. Apoi întrebă, cu privirea întoarsă spre nepoată-sa :

— Ce mai face taică-tău ? Scrisorile tale erau atît de scurte — nu puteam să-mi dau seama.

— Tata e foarte bine.

— A, dar știi de ce te întreb, rosti doamna Penniman, cu o demnitate pe care cașmirul o făcea și mai impresionantă. E tot așa de neînduplecat ?

— O, da !

— Nu s-a schimbat deloc ?

— Este, dacă se poate spune, mai hotărît.

Doamna Penniman își scoase șalul ei uriaș și îl împături încet.

— Asta-i foarte prost. N-ai avut nici un succes cu micul tău plan ?

— Care plan ?

— Morris mi l-a spus și mie. Să i-o iei tu înainte ; să-l urmărești în Europa, cînd este mai impresionat de vreo priveliște celebră — el pretinde că e plin de simț artistic, știi doar —, și atunci să stăruiești pe lîngă el și să-l faci să cedeze.

— N-am încercat niciodată. A fost ideea lui Morris, dar dacă el ar fi fost cu noi în Europa, ar fi văzut că tata nu se lasă niciodată impresionat în acest chip. Are simț artistic — are enorm de mult ; dar pe măsură ce vizitam acele locuri vestite, care îi stîrneau admirația, îmi dădeam seama că e inutil să stăruiesc. Am impresia că ele îl făceau și mai hotărît — și mai teribil, explică biata Catherine. N-am să-l conving niciodată să cedeze, așa că acum nu mai aștept nimic.

— Hm, făcu doamna Penniman, trebuie să-ți spun că n-aș fi crezut că ai să renunți.

— Am renunțat. Acum nu-mi mai pasă.

— Te-ai făcut foarte vitează, zise doamna Penniman, rîzînd ușor. Eu nu te-am sfătuit să-ți sacrifici averea.

— Da, sînt mai vitează decît înainte. M-ai întrebat dacă m-am schimbat : iată, m-am schimbat în acest fel. Oh, continuă fata, m-am schimbat foarte mult. Și nu e averea mea. Dacă pe el nu-l interesează averea, de ce să-mi pese mie ?

Doamna Penniman șovăi :

— Poate că-l interesează.

— Îl interesează în ce mă privește, fiindcă eu vreau să-mi facă nici un rău. Dar o să afle — știe deja — că de puțină teamă trebuie să-i fie de acest lucru. În plus spuse Catherine, am și eu destui bani. O să fim destul de bogați, iar acum nu are și el un venit ? Sînt încîntată de afacerea asta a lui.

Catherine continuă să vorbească, cu un entuziasm crescînd. Mătuşa ei n-o văzuse niciodată într-o astfel de stare şi, observînd-o, o puse pe seama călătoriei în străinătate, care o făcuse mai sigură, mai matură. Îşi spuse că nepoată-sa arăta acum mai bine : era chiar prezentabilă. Doamna Penniman se întrebă dacă şi Morris are să observe. În timp ce ea se lăsase în voia acestor speculaţii, Catherine izbucni cu oarecare asprime în glas :

— De ce te contrazici atît, tanti Lavinia ? Acum pari să gîndeşti într-un fel şi mîine în altul. Cu un an în urmă, înainte să plecăm, îmi spuneai că nu trebuie să-mi pesc dacă îl supăr pe tata şi acum îmi pare că mă sfătuieşti cu totul altfel. Eşti atît de schimbătoare.

Acest atac era total neprevăzut, fiindcă doamna Penniman nu fusese obişnuită, în discuţie, cu războiul purtat pe propriul ei teren — poate fiindcă, în general, inamicul se îndoia că ar putea găsi acolo vreun mijloc de subsistenţă. Cît îşi dădea ea seama, pajiştile pline de flori ale raţiunii ei nu fuseseră pustiite de forţe ostile. Poate din această cauză, în apărarea lor, se dovedea mai degrabă maiestuoasă decît agilă.

— Nu înţeleg ce acuzaţie îmi aduci, în afară de aceea că sînt prea adînc preocupată de fericirea ta. Mi se spune că sînt capricioasă, pentru prima oară. Defectul acesta nu mi se impută prea des.

— Anul trecut erai nemulţumită fiindcă nu voiam să mă mărit imediat, iar acum îmi spui să-l cîştig pe tata de partea mea. Ai zis că are să-şi capete răsplata dacă mă ia degeabă cu el în Europa. Uite, m-a luat degeaba şi ar trebui să fii mulţumită. Nu s-a schimbat nimic — nimic în afară de sentimentele mele faţă de tata. Nu mă mai sinchisesc chiar atît. Am fost cît am putut de bună, dar lui nu-i pasă. Acum nu-mi mai pasă nici mie. Nu ştiu

dacă m-am făcut rea, poate că m-am făcut. Dar pentru mine nu mai contează. M-am întors ca să mă mărit — asta-i tot ce știu. Ar trebui să fii mulțumită, dacă nu ți-ai schimbat părerile ; ești atît de ciudată. Faci cum vrei, dar te rog să nu mă mai îndemni niciodată să stăruiesc pe lîngă tata. N-am să mai stăruiesc pentru nimic ; totul s-a sfîrșit. El s-a lepădat de mine. Sînt aici ca să mă mărit.

Doamna Penniman nu o mai auzise niciodată pe nepoată-sa vorbind atît de autoritar, așa că era, firește, foarte surprinsă, ba chiar puțin înspăimîntată, iar vigoarea emoției și hotărîrea Catherinei o lăsaseră fără replică. Se speria ușor și căuta întotdeauna să iasă din derută printr-o concesiune, care era adesea însoțită, ca acum, de un mic rîs nervos.

CAPITOLUL 26

DACĂ DOAMNA PENNIMAN C scosese din fire pe Catherine — de aici înainte a început să vorbească foarte mult despre firea aprinsă a nepoată-sii, o noțiune care nu fusese niciodată menționată pînă acum în legătură cu eroina noastră —, a doua zi fata a avut prilejul să-și recapete liniștea. Doamna Penniman îi transmisese un mesaj din partea lui Morris Townsend în sensul că el avea să treacă pe acolo să-i ureze bun-venit a doua zi după sosire. Morris a apărut după-amiază ; dar, după cum ne putem închipui, de data asta nu i s-a mai pus la dispoziție biroul doctorului Sloper. În ultimul an venise și plecase atît de ușor, fără nici o responsabilitate, încît acum se simțea nedreptățit că trebuie să-și limiteze priveliștea

la salonul din față, care era domeniul particular al Catherinei.

— Sînt foarte bucuros că te-ai întors, declară el. E o mare fericire să te văd din nou.

Și o privi, zîmbind, din cap pînă-n picioare, deși nu a dat nici un semn după aceea că ar împărtăși părerea doamnei Penniman (pe care, ca femeie, o interesau amănuntele) și ar socoti-o mai frumoasă.

El însă i-a părut Catherinei strălucitor ; i-a trebuit cîtva timp pînă să se obișnuiască cu gîndul că acest tînăr minunat era proprietatea ei exclusivă. Lunga conversație ce a urmat era tipică pentru doi îndrăgostiți — un schimb șoptit de întrebări și de făgăduințe. În acest domeniu Morris poseda mult rafinament, care făcea să pară pitorească și captivantă chiar și relatarea debutului său în lumea afacerilor — un debut despre care gazda lui l-a interogat cu mare interes. Din cînd în cînd el se ridica de pe canapeaua pe care stăteau amîndoi și se plimba prin cameră ; după aceea se întorcea, zîmbind și trecîndu-și mîna prin păr. Părea frămîntat, lucru firesc pentru un tînăr care abia își revăzuse iubita după o lungă absență, iar Catherine și-a spus că nu-l zărise niciodată atît de tulburat. Era, într-un fel, plăcut impresionată de observația aceasta. Morris i-a pus multe întrebări despre călătorie, dar nu a știut să-i răspundă la toate, fiindcă uitase numele locurilor și itinerarul fixat de tatăl ei. Dar acum se simțea atît de fericită — era parcă într-al nouălea cer gîndindu-se că necazurile au luat sfîrșit — încît a uitat să se mai rușineze de răspunsurile ei modeste. Simțea că acum se poate mărita cu el fără nici o remușcare, fără să mai tremure altfel decît de fericire. Nu a mai așteptat să o întrebe el și i-a spus că tatăl ei se întorsese cu aceleași gînduri — că nu dăduse înapoi nici măcar cu un pas.

— Nu mai trebuie să ne așteptăm la nimic, afirmă ea; trebuie să ne descurcăm și așa.

Morris o privea zîmbind :

— Biana mea fetiță ! exclamă el.

— N-ai de ce să mă compătimești, îl încredință Catherine. Acum nu-mi mai pasă, m-am obișnuit cu gîndul.

Morris continua să zîmbească ; se ridică apoi și începu iar să se plimbe :

— Mai bine lasă-mă să-l încerc și eu.

— Să încerci să-i schimbi părerea ? N-ai putea decît să-l înrăiești și mai mult, afirmă Catherine cu hotărîre.

— Spun asta fiindcă înainte n-am știut cum să procedez. Dar acum i-aș vorbi altfel. Sînt mai înțelept : am avut un an de gîndire la dispoziție. Am mai mult tact.

— La asta te-ai gîndit timp de un an ?

— În mare parte. Știi, gîndul ăsta e pentru mine ca un spin în ochi. Nu-mi plac înfrîngerile.

— Te simți înfrînt dacă o să ne căsătorim ?

— Bineînțeleș că nu sînt înfrînt în chestiunea principală, dar sînt, nu-ți dai seama, în celelalte privințe — în privința reputației, a relațiilor dintre mine și tatăl tău, dintre mine și copiii mei, dacă o să-i avem.

— Vom avea destui bani pentru copiii noștri ; destui bani pentru toate. Nu-i așa că o să ai succes în afaceri ?

— O să am un succes extraordinar și, bineînțeleș, o să ducem o viață plină de înlesnire. Dar nu mă refer la confortul material, ci la cel moral, explică Morris, la satisfacția intelectuală.

— Eu am acum destul confort moral, declară Catherine, cu simplitate.

— Sigur că tu ai. Dar cu mine lucrurile stau altfel. Mi-am pus toată mîndria în joc și vreau să-i dovedesc că

a greșit, și acum, că sînt în fruntea unei afaceri atît de înfloritoare, pot să tratez cu el de la egal la egal. Am o idee excelentă — lasă-mă, te rog, să îl atac !

Morris stătea în fața ei, cu ochii lui strălucitori și cu un aer degajat, ținîndu-și mîinile în buzunare ; Catherine se ridică, privindu-l drept în față :

— Te rog, nu face asta, Morris, te rog, rosti ea și în vocea ei era un fel de fermitate tristă și blîndă pe care Morris o observă pentru prima oară.

— Nu trebuie să-i mai cerem nici o favoare, nu trebuie să-i mai cerem nimic. N-are să se lase înduplecat și nu poate să iasă nimic bun de aici. O știu prea bine, am motive foarte puternice.

— Și, mă rog, ce motive ai ?

Catherine ezită înainte de a i se destăinui, dar pînă la urmă îi spuse :

— Nu ține deloc la mine.

— A, la naiba ! strigă Morris, furios.

— N-aș spune asta dacă n-aș fi sigură. Mi-am dat seama, am simțit totul, în Anglia, chiar înainte de plecare. A vorbit cu mine într-o seară — ultima seară — și atunci m-am lămurit dintr-o dată. Poți să-ți dai seama cînd cineva gîndește astfel. Nu l-aș învinui dacă nu m-ar fi făcut să mă simt atît de prost. Nu-l învinuiesc ; îți spun doar cum stau lucrurile. N-are nici el ce să facă, nu putem să ne controlăm sentimentele. Nici eu nu pot. Așa ar zice și el. Totul e din cauză că a iubit-o atît de mult pe mama, care a murit îndată după nașterea mea. Era frumoasă, era strălucitoare ; se gîndește la ea tot timpul. Nu-i semăn deloc : mi-a spus mătușa Penniman. Bineînțeles că nu e vina mea, dar nu e nici a lui. Vreau să spun că ăsta e adevărul ; și că există un motiv mai puternic ca să nu se lase convins decît pur și simplu faptul că tu nu-i placi.

— „Put și simplu“ ? strigă Morris, rîzînd scurt: Îți sînt foarte îndatorat.

— Nu-mi pasă acum că tu nu-i placi ; de multe lucruri nu-mi mai pasă. Mă simt cu totul altfel ; pare-aș fi despărțită de tata.

— Pe cuvîntul meu, rosti Morris, sînteți o familie ciudată.

— Nu spune asta, nu spune nici o vorbă aspră, îl imploră Catherine. Trebuie să fii foarte bun cu mine acum, fiindcă, Morris, fiindcă — și fata șovăi o clipă —, fiindcă am făcut foarte mult pentru tine.

— O, știu, draga mea.

Catherine vorbise pînă acum fără vehemență și fără să dea vreun semn de tulburare, pe un ton blajin și rezonabil, încercînd doar să explice. Căutase însă în zadar să-și înăbușe emoția, care se făcu simțită în cele din urmă în tremurul vocii.

— E greu să te desparți astfel de tatăl pe care l-ai venerat mai înainte. M-am simțit foarte nefericită ; sau m-aș fi simțit nefericită dacă n-aș ține la tine. Poți să-ți dai seama cînd cineva îți vorbește... îți vorbește...

— Cum ți-a vorbit ?

— Plin de dispreț ! rosti Catherine cu înfocare. Așa a vorbit cu mine în seara dinaintea îmbarcării. Nu mi-a spus multe lucruri, dar mi-a fost de ajuns și m-am gîndit la asta în tot timpul călătoriei. Apoi m-am hotărît. N-o să-l mai rog nimic niciodată și n-o să mai aștept nimic de la el. Ar fi fără sens acum. Trebuie să fim fericiți împreună și să nu-i dăm impresia că nu putem trăi fără iertarea lui. Și tu, Morris, Morris, să nu mă disprețuiești niciodată !

BINEÎNȚELES, DUPĂ ÎNAPOIERE, doctorul a stat mult de vorbă cu surorile lui. Nu și-a dat prea mare osteneală să-i relateze doamnei Penniman ce drumuri străbătuse sau să-i împărtășească impresiile sale despre ținuturile îndepărtate, ci s-a mulțumit să-i dăruiască o amintire a acestei experiențe demne de invidiat, anume o rochie de catifea. A discutat însă mai în amănunt unele chestiuni legate de gospodărie și n-a întârziat să o asigure că era și acum un părinte la fel de inflexibil.

— Nu mă îndoiesc că te-ai văzut mereu cu domnul Townsend și ai făcut tot posibilul ca să-l consolezi pentru absența Catherinei, comentă el. Nu te întreb și nu e nevoie să mă contrazici. Nu ți-aș adresa întrebarea asta pentru nimic în lume, ca să te pun în situația de a... plăsmui un răspuns. Nu te-a dat nimeni de gol și n-a fost nici o iscoadă care să te urmărească. Elizabeth n-a umblat cu vorbe : a avut numai cuvinte de laudă despre înfățișarea și despre felul tău de a fi. Totul nu e decît o concluzie de-a mea — un raționament inductiv, în termeni filozofici. Mi se pare în firea lucrurilor ca tu să-i fi oferit azil unei victime interesante. Domnul Townsend a venit de multe ori aici în casă ; e ceva în aer care-mi spune asta. Știi, noi, doctorii, sfîrșim prin a dezvolta un simț foarte fin al percepției, iar mie îmi este imprimată pe sensorium certitudinea că el s-a lăfăit aici în fotolii și s-a încălzit la focul de acolo. Nu că i-aș refuza acest confort : e sim-

gurul de care o să se bucure vreodată pe cheltuiala mea. E dealtfel probabil că am să pot și eu economisi pe seama lui. Nu știu ce i-ai putut spune pînă acum sau ce poți să-i spui de acum înainte ; dar aș vrea să știi că dacă l-ai încurajat să creadă că o să cîștige ceva ținîndu-se lare pe poziție, sau că eu m-am clintit măcar cu un centimetru de pe poziția mea de acum un an, i-ai jucat o festă pentru care ar putea să-ți prelindă despăgubiri. Nu e imposibil chiar să te dea în judecată. Desigur, ai fost de bună credință ; te-ai amăgit că eu am să obosesc pînă la urmă. Asta-i născocirea cea mai lipsită de substanță care a trecut vreodată prin creierul unui optimist incorrigibil. N-am obosit deloc ; sînt la fel de proaspăt ca și la început ; mai sînt bun încă cincizeci de ani de acum încolo. Se pare că nici Catherine nu s-a clintit măcar cu un pas, și ea e tot atît de proaspătă ; așa că ne aflăm în punctul de unde am pornit. Dar tu cunoști situația la fel de bine. Nu vreau decît să-ți aduc la cunoștință ce gîndesc. Pune lucrurile astea la inimă, dragă Lavinia. Păzește-te de minia îndreptățită a unui vînător de zestre păcălit !

— Nu pot spune că m-am așteptat la așa ceva, replică doamna Penniman. Speram, prosteste, că ai să te întorci acasă fără acest detestabil aer ironic cu care te apropii de subiectele cele mai sacre.

— Nu subestima ironia ; este adesea foarte folositoare. Nu e însă întotdeauna necesară și am să-ți arăt cît de frumos o pot pune deoparte. Aș vrea să aflu ce crezi : domnul Townsend o să se țină tare pe poziție ?

— Îți voi răspunde cu propriile tale arme, declară doamna Penniman. Mai bine așteaptă și ai să vezi.

— Asta numești „propriile mele arme“ ? N-am spus niciodată o astfel de grosolănie.

— Are să se țină tare destul de mult ca să te simți foarte stînjenit, atunci.

— Draga mea Lavinia, exclamă doctorul, asta numești tu ironie ? Eu o numesc pugilat.

Dar doamna Penniman, în ciuda pugilatului, era destul de speriată, așa că a ascultat de sfaturile propriilor ei temeri. Între timp fratele ei a ascultat și el, cu multă prudență, de sfaturile doamnei Almond, față de care nu a fost mai puțin darnic decât față de Lavinia, ci doar mult mai comunicativ.

— Bănuiesc că l-a oploșit pe acolo tot timpul, a remarcat doctorul. Trebuie să-mi inspectez vinurile. Nu e cazul să ai remușcări dacă-mi povestești și mie ; eu i-am spus deja tot ce aveam de gând în legătură cu subiectul ăsta.

— Cred că Townsend a venit pe la voi destul de des, răspunse doamna Almond. Dar trebuie să fii de acord cu mine că pentru Lavinia a fost un lucru cu totul nou să rămână absolut singură și era firesc să simtă nevoia de societate.

— Sînt de acord și de aceea n-am să fac scandal în legătură cu vinul ; o să-l socotesc drept o compensație pentru Lavinia. E în stare să-mi spună că l-a băut singură. Gîndește-te ce înimaginabilă lipsă de bun simț la individul ăsta. Într-o asemenea situație, să se plimbe prin casă — de parcă ar fi a lui — sau chiar și numai să vină pînă acolo ! Dacă nici asta nu-l descrie de ajuns, atunci este indescriptibil.

— Planul lui e să pună mîna pe ce poate. Probabil că Lavinia l-a întreținut timp de un an, afirmă doamna Almond. A cîștigat destul.

— O să trebuiască atunci să-l întrețină pentru tot restul vieții, strigă doctorul —, dar fără vin, ca la menu fix.

— Catherine mi-a spus că Morris a deschis un birou comercial și are câștiguri frumoase.

Doctorul făcu ochii mari :

— Mie nu mi-a spus, și nici Lavinia nu și-a dat osteneala. Aha, strigă el, Catherine s-a lepădat de mine. Nu că ar avea vreo importanță, cu toate câștigurile alea.

— De domnul Townsend însă nu s-a lepădat, îl asigură doamna Almond. Mi-am dat seama din prima clipă. Catherine s-a întors acasă neschimbată.

— Neschimbată ; nici măcar cu un grăunte de inteligență în plus. N-a remarcat mai nimic în timpul călătoriei — nici un tablou, nici un peisaj, nici o statuie sau catedrală.

— Cum să le vadă ? Avea alte lucruri la care să se gândească : nu-i ies din minte nici o clipă. Mă impresionează foarte mult.

— M-ar impresiona și pe mine dacă nu m-ar călca pe nervi. În starea asta m-a adus. Am încercat toate metodele cu ea ; am fost cu adevărat fără milă. Dar e în zadar : nu o mai poți dezlipi acum. Am ajuns, prin urmare, în faza exasperării. La început eram plin de un fel de curiozitate binevoitoare : voiam să văd cât o să reziste. Dar, slavă Domnului, curiozitatea mi-a fost satisfăcută ! Am văzut de ce e în stare și acum ar fi cazul să dea înapoi.

— N-are să dea înapoi niciodată, fu părerea doamnei Almond.

— Ai grijă, o să mă scoți și tu din sărite. Dacă nu dă înapoi o să se trezească azvîrlită în drum. Ar fi o situație foarte frumoasă pentru fiică-mea. Nu-și dă seama că decît să primești un brînci, mai bine sari înainte. Pe urmă are să se plîngă de vînatăi.

— Ea n-are să se plîngă niciodată, afirmă doamna Almond.

— Asta mă înfurie și mai tare. Dar, fir-ar să fie, nu pot să o împiedic în nici un fel.

— Dacă tot e să îndure o căzătură, spuse sora lui, rîzînd ușor, trebuie să-i întindem covoare cît mai groase.

Și doamna Almond nu și-a uitat promisiunea, purtîndu-se față de Catherine ca o mamă plină de grijă.

Doamna Penniman i-a scris de îndată lui Morris Townsend. Relațiile dintre ei erau de acum foarte strînse, dar trebuie să mă mulțumesc să notez doar cîteva detalii. Contribuția doamnei Penniman consta într-un sentiment aparte, ce ar fi putut să fie interpretat greșit, dar care în sine nu era compromițător pentru sărmana femeie. Era vorba de un interes romanțios față de acest tînăr frumos și nefericit, dar nu de un interes care ar fi putut stîrni gelozia Catherinei. Iar doamna Penniman nu era cîtuși de puțin geloasă pe nepoată-sa. În ce o privește, se simțea ca și cum ar fi fost mama sau sora lui Morris — o mamă sau o soră foarte sentimentală — și era plină de dorința de a-l ajuta să ajungă îndestulat și fericit. Își dăduse toată silința timp de un an, cît fratele ei îi lăsase libertate deplină, și am arătat mai înainte rezultatele acestui efort. Nu avusese copii, iar Catherine, pe care se străduise să o încununeze cu gloria demnă de o tînără Penniman, îi răsplătise rivna doar în parte. Ca obiect al grijii și afecțiunii, Catherinei îi lipsise totdeauna acel farmec pitoresc care (i se părea doamnei Penniman) ar fi fost un atribut natural al propriei sale odrasle. Chiar și pasiunea de mamă a doamnei Penniman ar fi fost romanțioasă și artificială, iar Catherine nu era menită să inspire o asemenea pasiune. Mătușă-sa ținea la ea tot atît de mult, dar avea credința că își irosește timpul. De aceea, sentimental vorbind, îl adoptase pe Morris Townsend (fără a o dezmoșteni pe Catherine); el era într-adevăr, pentru ea, marea

șansă. Ar fi fost fericită să aibă un fiu chipeș și tiranic, iar aventurile lui sentimentale ar fi captivat-o. Aceasta era lumina în care îl vedea pe Morris, care îi câștigase interesul de la început și își atrăsese simpatia printr-un aer deferent, calculat și plin de eleganță --- atitudine la care doamna Penniman era deosebit de sensibilă. Deferența lui scăzuse simțitor după aceea, căci el își cruța forțele, dar impresia era de acum făcută și însăși grosolănia lui părea să aibă un sens filial. Dacă ea ar fi avut un fiu, i-ar fi fost probabil teamă de el și în acest moment al povestirii noastre îi era în mod sigur teamă de Morris Townsend. Acesta era unul din rezultatele aclimatizării lui în Piața Washington. Se purta foarte degajat față de ea, cum, dealtfel, s-ar fi purtat fără îndoială și față de propria lui mamă.

CAPITOLUL 28

SCRISOAREA ERA CONCEPUTĂ CA un avertisment ; ea îl informa că doctorul se întorsese acasă mai îndărătnic ca oricând. Doamna Penniman și-ar fi putut închipui că nepoata ei o să-i comunice lui Morris tot ce îl interesa în privința asta, dar știm că imaginația mătușii se apropia rar de adevăr ; în plus ea gîndea că nu e cazul să se bizuie pe inițiativele Catherinei. Trebuia să-și facă datoria, fără să țină seama de nepoată-sa. Am mai spus că tînărul ei amic se purta față de ea foarte degajat, dovadă și faptul că nici nu i-a răspuns la scrisoare. A citit-o cu atenție, dar apoi și-a aprins țigara cu ea și a așteptat liniștit, fiind sigur că o să mai primească încă una. „Cînd îi văd privirea, îmi îngheață sîngele în vine“, îi scria doamna Penniman, referindu-se la fratele

ei și cu greu ar fi putut găsi o formulare mai bună pentru această afirmație. Totuși i-a scris din nou, exprimându-se cu ajutorul altei figuri de stil. „Flacăra urii lui față de tine arde, sinistră — o flacăra ce nu se stinge niciodată“, suna epistola. „Dar ea nu luminează beznă viitorului tău. Dacă ar depinde de sentimentele mele, viața ta ar fi etern însoțită. Nu pot să scot nimic de la Catherine ; e atât de ascunsă — ca și taică-său. Pare-se că așteaptă să se mărite și a făcut pregătiri evidente în Europa — multă îmbrăcăminte, zeci de perechi de pantofi etc. Dragul meu prieten, nu poți să începi viața în doi numai cu câteva perechi de pantofi, nu-i așa ? Spune-mi ce părere ai. Sînt foarte nerăbdătoare să te văd, am atîtea să-ți spun. Mi-e tare dor de tine : casa pare acum goală. Ce vesti de prin oraș ? Afacerea merge bine ? Micuța ta afacere — ești atât de viteaz ! N-aș putea să trec pe la biroul tău — doar câteva minute ? Pot fi luată drept o clientă — așa le spuneți ? Aș intra să cumpăr ceva — niște acțiuni sau niște obiecte de voiaj. *Serie-mi ce părere ai despre acest plan.* Aș duce în mîină o sacoșă, ca o femeie din popor“.

În ciuda ideii cu sacoșa, nu s-ar fi zis că lui Morris îi surîdea acel plan, fiindcă n-a încurajat-o în nici un fel să-i facă o vizită la birou, pe care i-l descriesese întotdeauna ca pe un loc neobișnuit de greu de găsit. Dar cum ea insistă să aibă o întrevvedere cu el — și acum, după luni întregi de conversație intimă, le spunea acestor întâlniri „întrevederi“ — Morris a consimțit să facă o plimbare cu ea și a avut chiar bunăvoința să plece de la birou la o oră la care afacerile puteau să fie în toi. Nu s-a mirat deloc, cînd s-au întîlnit la colțul unei străzi, într-un cartier cu locuri virane și aproape fără trotuare (doamna Penniman fiind înveșmîntată pe cît posibil „ca o femeie din popor“), descoperind că, în ciuda zorului ei, nu avea aproape nimic să-i comunice în afară de vechile asigurări de simpatie.

El însă poseda deja o colecție voluminoasă de asemenea asigurări și n-ar fi meritat să-și părăsească ocupațiile lui literative numai ca să o audă pe doamna Penniman spunând, pentru a mia oară, că interesele lui erau și ale ei. Morris avea și el ceva să-i spună. Nu-i venea ușor și, căutându-și cuvintele, deveni tăios :

— A, da, știu foarte bine că în el se îmbină însușirile unui bloc de gheață și ale unui cărbune încins. Catherine mi-a dat a înțelege lucrul ăsta cât se poate de limpede și dumneata mi-ai spus-o de atâtea ori, că sînt sătul. Nu-i nevoie să mai repeți : sînt perfect satisfăcut. N-are să ne dea nici o centimă : pentru mine e un adevăr matematic.

În această clipă doamna Penniman avu o inspirație :

— N-ai putea oare să-l dai în judecată ?

— Am să te dau în judecată pe *dumneata*, replică Morris, dacă mă mai sîcîi cu astfel de întrebări. Un bărbat trebuie să știe cînd să se dea bătut, adăugă el, după o clipă. Trebuie să renunț la ea !

Doamna Penniman a primit această declarație în tăcere, deși inima i-a bătut mai tare în piept. Ea nu o surprindea nepregătită, fiindcă se obișnuise cu gîndul că, dacă Morris nu poate să pună mîna pe banii doctorului, nu face să se însoare cu Catherine fără ei. „Nu face“ era o expresie cam vagă ; dar afecțiunea naturală a doamnei Penniman completa ideea, care, deși nu fusese pînă acum exprimată în discuțiile lor atît de brutal cum o făcuse Morris adineauri, era totuși subînțeleasă adesea, în pauzele dintre fraze, în timp ce el stătea tolănit în fotoliile bine capitonate ale doctorului ; doamna Penniman ajunsese mai întîi să o contemple cu o emoție ce i se părea filozofică și apoi chiar să nutrească pentru ea un atașament secret. Faptul că îl ținea secret dovedește, desigur, că se

simțea rușinată ; dar reușise să-și ascundă rușinea amintindu-și că ea era, la urma urmei, apărătoarea oficială a căsătoriei nepoată-sii. Cu logica aceasta n-ar fi trecut la examen în fața doctorului. În primul rând, Morris *trebuia* să intre în posesia banilor și ea avea să-i dea tot ajutorul. În al doilea, era clar că asta nu avea să se întâmple niciodată, și ar fi fost deplorabil să se însoare fără acei bani, el, un bărbat care putea găsi cu atîta ușurință ceva mai bun. După ce doctorul îi ținuse, la întoarcerea din Europa, micul discurs sarcastic pe care l-am reprodus, cauza lui Morris i-a părut doamnei Penniman definitiv pierdută, așa că ea și-a fixat atenția numai asupra celei de-a doua laturi a argumentației. Dacă Morris ar fi fost fiul ei, ar fi sacrificat-o fără îndoială pe Catherine în numele unei viziuni superioare privind cariera lui ; în cazul de față, era o probă de devotament și mai înalt. Simțea totuși că fi pierde răsufllarea trezindu-se dintr-o dată cu cuțitul de jertfă în mîină, ca să zic așa.

Morris mai făcu cîțiva pași, apoi repetă, cu voce aspră :

— Trebuie să renunț la ea !

— Cred că te înțeleg, rosti doamna Penniman, cu blîndețe.

— Desigur : am vorbit foarte limpede — destul de brutal și de grosolan.

Morris se simțea rușinat și asta îl stînjenea ; și cum nu suporta deloc să fie stînjenit, era crud și rău. Voia să jignească pe cineva și din prudență — căci era întotdeauna prudent — începuse cu el însuși.

— N-ai vrea să încerci să-i deschizi ochii ? o întrebă el.

— Cum adică ?

— Să o pregătești, să-mi ușurezi mie sarcina.

Doamna Penniman se opri în loc, privindu-l solemn :

— Bietul meu Morris, tu nu știi cât te iubeste ?

— Nu știu. Și nu vreau să știu. Am făcut întotdeauna tot posibilul să nu aflu. Ar fi prea dureros.

— Are să sufere îngrozitor, afirmă doamna Penniman.

— Trebuie să o consolezi dumneata. Dacă-mi ești prietenă pe cât te lauzi, ai să reușești.

Doamna Penniman clătină din cap cu tristețe.

— Zici că „mă laud” că țin la tine ; dar nu pot să mă laud că te urăsc. Nu pot decât să-i spun cât de mult te admir ; și atunci cum am s-o consolez de această pierdere ?

— Are să te ajute doctorul. O să fie învințit că s-a desfăcut logodna ; și cum e un tip isteț, o să scormonească ceva să-și calmeze fiica.

— Poate o nouă tortură, țipă doamna Penniman. S-o păzească cerul de mîngîierile lui ! Are să se împăneze pe lîngă ea, zicîndu-i : „Ți-am spus eu !”

Morris simți cu neplăcere că se roșise pînă la urechi.

— Dacă și pe ea ai s-o consolezi la fel ca pe mine, nu-ai să fii de mare folos. E o obligație foarte penibilă, în-ar să fie, și asta mă consumă enorm ; ar trebui să-mi dai o mînă de ajutor.

— Am să-ți fiu prietenă toată viața, îl asigură ea.

— Fii acum ! și Morris porni mai departe.

Doamna Penniman merse după el, aproape tremurînd.

— Ai vrea să-i spun eu ? se sperie ea.

— Nu trebuie să-i spui, dar ai putea... ai putea... să-l ai, întrebîndu-se ce ar putea să facă doamna Penniman. Poți să-i explici motivele mele : nu vreau să mă asez între ea și taică-său — să-i ofer lui pretextul pe care-l rîvnesc (ce idee dezgustătoare !) ca să-i poată fura drepturile.

Doamnei Penniman nu îi scăpă eleganța formulei.

— Splendid spus, remarcă ea. Ești atît de sensibil

— Ei, la dracu ! exclamă el, ipocrit.

Dar doamna Penniman nu părea descurajată.

— S-ar putea să meargă mai ușor decât crezi. Catherine e, de fapt, o fată atît de ciudată.

Se gîndea că ar putea totuși să-l asigure că, orice s-ar întîmpla, Catherine are să stea foarte liniștită — nu o să facă nici o scenă. Plimbarea se prelungi și, pe drum, doamna Penniman și-a mai luat și alte angajamente. încît pînă la sfîrșit povara ei se mărise considerabil. Morris fiind gata, cum era și firesc, să treacă totul în seama ei. Nu s-a lăsat însă nici o clipă păcălit de rîvna ei ridicolă : știa că din tot ce promisese nu era în stare să pună în practică decît o fărîmă și i se părea cu atît mai năvingă, cu cît insista să-i fie de folos.

— Ce ai de gînd să faci dacă nu te însori cu Catherine ? îndrăzni ea să-l întrebă, din vorbă în vorbă.

— Să dau lovitura, declară Morris. Nu ți-ar face plăcere să afli c-am dat lovitura ?

Ideea o entuziasmă pe doamna Penniman.

— Aș fi foarte tristă dacă n-ai reuși.

— Trebuie să reușesc, ca să-mi iau revanșa. Afacerea asta n-a fost o lovitură, îți dai seama.

Doamna Penniman reflectă cîteva clipe, căutînd un motiv care să demonstreze că, de fapt, a fost ; dar trebuie să se lase păgubasă și, ca să scape de stinghercala acestei nereușite, riscă o nouă întrebare :

— Te gîndești... te gîndești la o altă căsătorie ?

Morris o întîmpină cu o reflecție deloc politicoasă, deși fu rostită doar în gînd : „E clar că femeilor le lipsește rafinamentul bărbaților !” Apoi răspunse, cu voce tare :

— Pentru nimic în lume !

Doamna Penniman se simți decepționată și umilită și își ușură sufletul scoțînd o vagă exclamație sarcastică. Morris era fără doar și poate un individ pervers.

— Renunț la ea nu pentru altă femeie, ci pentru o carieră superioară, proclamă el.

Era o afirmație superbă, dar doamna Penniman, care simțea că s-a expus prea mult, îi purta acum o ușoară ranchiună.

— Și n-ai să vii să o mai vezi niciodată ? îl întrebă, cu oarecare asprime în glas.

— A, ba da, am să mai vin ; dar ce rost are să lungesc povestea ? Am fost la ea de patru ori de când s-a întors și e o treabă foarte neplăcută. Nu pot s-o țin așa la nesfârșit ; n-ar trebui să-mi ceară asta, pricepi ? O femeie nu trebuie să țină un bărbat așa, nici în car nici în căruță, adăugă el, cu o înfloritură.

— Vai, dar nu se poate fără o despărțire ! insistă însoțitoarea lui, în închipuirea căreia scena despărțirii era întrecută în grandoare numai de prima întâlnire.

CAPITOLUL 29

MORRIS A VENIT DIN NOU. FĂRĂ să izbutească scena despărțirii, și iarăși și iarăși, descoperind de fiecare dată că doamna Penniman nu făcuse mai nimic ca el să aibă calea retragerii presărată cu flori. E al naibii de greu, gîndea el, simțind o înverșunare crescîndă față de mătușa Catherinei care, după cum își repeta în sinea lui, îl tîrîse în acest bucluc ; avea însă acum obligația, din milă creștinească, să-l și scoată din impas. Ca să spunem tot adevărul, doamna Penniman, în singurătatea apartamentului ei — și, aș putea adăuga, urmărită de imaginea Catherinei, care în acele zile arăta ca o tinăra doamnă ce-și etalează trusoul —, doamna Penniman își cîntărise răspunderile și se înspăimîntase de dimensiunile

lor. Sarcina de a o pregăti pe Catherine și de a-i ușura drumul lui Morris era plină de dificultăți ce sporeau când să treacă la fapte și impulsiva Lavinia se întreba dacă nu cumva el își schimbase planul într-un moment de depreziune. Un viitor strălucit, o carieră superioară, o conștiință absolvită de păcatul îngrădirii drepturilor firești ale unei fete de familie — aceste splendide achiziții nu puteau fi făcute fără bătaie de cap. Din partea Catherinei, doamna Penniman nu primea nici un fel de ajutor ; sărmana fată nu părea să bănuiască defel pericolul în care se afla. Îl privea pe iubitul ei cu aceeași ochi plini de o încredere nestrămutată ; și, bizuindu-se mai puțin pe mătușă-sa decât pe tânărul cu care schimbase atâtea jurăminte de dragoste, nu-i dădea doamnei Penniman nici un prilej pentru explicații sau mărturisiri. Șovăind și polc-nindu-se, mătușa Lavinia își spunea că nepeată-sa e o toantă și amîna de pe o zi pe alta marea scenă, cum i-ar fi plăcut să o numească ; umbla încurcată de colo pînă dincolo, cu bomba neexplodată în mînă. Nici Morris nu reuși decât cîteva scene mititele ; dar chiar și acestea îi depășeau puterile. Își scurta cît mai mult vizitele și cînd se afla în preajma iubitei lui, găsea din ce în ce mai puține subiecte de conversație. Catherine aștepta ca el, după o expresie vulgară, să fixeze ziua : iar Morris, nefiind pregătit să-i vorbească fără înconjur, găsea că e ridicol să simuleze discuții mai abstracte. Ea nu știa să pozeze și nici să fie vicleană : nu încerca niciodată să-și mascheze așteptarea. Lăsa totul la voia lui, plină de răbdare și de modestie ; în aceste momente supreme șovăiala lui Morris putea să pară stranie, dar, desigur, el avea motive întemeiate să se poarte astfel. Catherine ar fi fost o soție blajină, de modă veche ; ar fi socotit argumentele lui drept favoruri sau bucurii neașteptate și nu le-ar fi dorit mai mult decât își dorea un buchet de camelii. Cu toate

astea, în timpul logodnei, chiar și o domnișoară cu pretenții foarte modeste se așteaptă să primească mai multe buchete decît altădată ; și în aceste zile se putea simți în aer o lipsă de miresme care în cele din urmă îi trezi Catherine îngrijorarea.

— Te simți rău ? se interesă ea. Pari atît de neliniștit și ești palid.

— Nu mi-e bine deloc, recunosc Morris, gîndindu-se că dacă ar izbuti să-i stîrnească mila, ar putea să scape.

— Mi-e teamă că muncești prea mult, n-ar trebui să te obosești atît.

— Sînt nevoit să muncesc.

Apoi adăugă, cu brutalitate premeditată :

— Nu vreau să-ți datorez nimic.

— Ah, cum poți spune asta ?

— Sînt un om mîndru, declară Morris.

— Da, ești prea mîndru.

— De, ia-mă cum sînt, continuă el. N-ai să mă poți schimba.

— Nu vreau să te schimb, îl încredință ea cu blîndețe. Am să te iau așa cum ești.

Și rămase cu ochii la el.

— Știi cum vorbesc oamenii despre bărbații care se însoară cu fete bogate, insistă Morris. E teribil de neplăcut.

— Dar eu nu sînt bogată, replică fata.

— Ești destul de bogată ca să se discute și despre mine.

— Bineînțeles că se discută despre tine. Asta-i o cinste.

— E o cinste de care m-aș lipsi oricînd.

Catherine era pe punctul de a-l întreba dacă necazurile astea nu erau alungate de gîndul că nefericita fată care i le pricinuia îl iubea și credea în el atît de mult ; dar so-

văi, temîndu-se să nu aibă aerul că-i cerşeşte ceva şi să-
ea pregetă, el o părăsi pe neaşteptate.

Cu toate astea, cînd Morris a venit din nou, Catherine
i-a pus întrebarea, repetîndu-i că e prea mîndru. El a răs-
puns la fel, că nu se poate schimba, şi de data asta ea s-a
simţit îmboldită să-i spună că, făcînd un mic efort, ar
putea totuşi.

Morris se gîdea uneori că i-ar fi de folos dacă ar reuşi
să stîrnească o ceartă ; dar întrebarea era cum să stîr-
neşti o ceartă cu o domnişoară care posedă un asemenea
tezaur de îngăduinţă.

— Crezi probabil că numai eu trebuie să mă zbat, iz-
bucni el. Nu-ţi dai seama că mai am şi alte lucruri de
făcut ?

— Totul depinde de tine acum, răspunse ea. Eu nu mai
am ce face.

— În schimb, eu am.

— Trebuie să ducem greul împreună, afirmă Cath-
erine. Asta avem de făcut acum.

Morris se strădui să zîmbească firese.

— Sînt unele lucruri pe care nu le putem duce uşor
împreună — de exemplu, despărţirea.

— De ce vorbeşti de despărţire ?

— Aha, nu-ţi place, ştiam că n-are să-ţi placă.

— Unde vrei să pleci, Morris ? întrebă ea dintr-o dată.

El o fixă o clipă cu privirea şi pentru o fracţiune din
acea clipă fata se simţi înfricoşată.

— Îmi promiţi că n-ai să faci o scenă ?

— O scenă — fac eu scene ?

— Toate femeile fac ! afirmă Morris, cu aerul expo-
rienţei.

— Eu nu. Unde vrei să pleci ?

— Dacă ţi-aş spune că plec din oraş pentru afaceri, ţi
s-ar părea curios ?

Catherine stătu un moment pe gânduri, învăluindu-l cu privirea :

— Da... nu. Dacă mă iei cu tine.

— Să te iau cu mine, în afaceri ?

— Ce afaceri ? Tu trebuie să fii împreună cu mine.

— Nu-mi câștig existența prin tine, replică Morris. Sau poate, strigă el, cu o inspirație bruscă, chiar asta fac, ori cel puțin așa spune lumea !

Ar fi trebuit să fie o lovitură decisivă, dar ea își greșea ținta.

— Unde vrei să pleci ? repetă, simplu, Catherine

— La New Orleans, pentru o afacere cu bumbac.

— Sînt gata să merg și eu la New Orleans, îl încredință Catherine.

— Crezi că te-ai duce în epidemia aia de friguri galbene ?

— Dacă e epidemie, tu de ce pleci ? Morris, nu pleca !

— Mă duc ca să câștig șase mii de dolari, explică el. Nu-mi dai voie să am și eu o satisfacție ?

— N-avem nevoie de acești șase mii de dolari. Te gîndești prea mult la bani.

— Tu îți poți permite să vorbești așa. E o ocazie unică : am aflat aseară.

Și Morris începu să-i explice ; era o poveste lungă, cu multe amănunte, pe care le reluă de cîteva ori, despre marea lovitură pe care o pusese la cale împreună cu partenerul lui.

Dar imaginația Catherinei, pentru motive doar ei cunoscute, nu se lăsă deloc înflăcărată.

— Dacă tu poți să mergi la New Orleans, pot să merg și eu, insistă ea. Nu e același pericol pentru amîndoi ? Sînt la fel de rezistentă ca și tine și nu mi-e frică de nici o boală. În Europa am fost și prin locuri foarte nesănă-

toase ; tata îmi dădea să iau niște pilule. Nu m-am îmbolnăvit niciodată și nici nu mi-a fost teamă. La ce bun șase mii de dolari dacă mori de friguri ? Când oamenii sînt în preajma căsătoriei, n-ar trebui să fie preocupați de afaceri. Nu te mai gîndi la bumbac : gîndește-te la mine. Nu e un moment potrivit : am așteptat deja prea mult.

Morris nu o auzise niciodată vorbind atît de hotărît și de curgător ; îi ținea mîna strîns între ale ei.

— Mi-ai promis că n-ai să-mi faci nici o scenă, țipă el. Asta ce e ?

— Tu îmi faci o scenă. Nu te-am mai rugat nimic pînă acum. Am așteptat deja prea mult.

O îmbărbăta gîndul că nu îl rugase mai nimic pînă atunci : se simțea îndreptățită să stăruie.

Morris rămase puțin pe gînduri.

— Foarte bine ; n-o să mai vorbim nimic despre asta. Am să aranjez lucrurile prin corespondență.

Și începu să-și netezească pălăria, ca de plecare.

— Ce, vrei să pleci ? rosti ea, cu ochii la el.

Morris nu renunțase la gîndul de a provoca o ceartă ; era, oricum, calea cea mai simplă. Își plecă privirea spre chipul întors către el, încruntîndu-se cît îi stătea în putință.

— Întreci măsura ; nu mă mai sîcîi.

Dar, ca de obicei, Catherine cedă totul :

— Ai dreptate, știu că insist prea mult. Dar nu e normal ? N-a fost decît o clipă.

— Într-o clipă poți să faci foarte mult rău. Încearcă să fii mai potolită data viitoare.

— Cînd ai să vii ?

— Vrei să-mi pui condiții ? ripostă Morris. O să vin sîmbăta viitoare.

— Văo mîine, îl imploră Catherine. Vreau să vii mîine. Am să fiu foarte liniștită, adăugă, și agitația ei crescuse atît de mult încît asigurarea aceasta nu suna deplasat. O cuprinsese leama dintr-o dată ; era ca și cum zecile de îndoieli imateriale s-ar fi contopit pe neașteptate într-o masă compactă, în timp ce închipuirea-i, într-un singur salt, străbatuse spații uriașe. Toată ființa ei se concentrase, în clipa aceea, în dorința de a-l păstra acolo, lângă ea.

Morris se aplecă și o sărută pe frunte.

— Cînd ești liniștită arăți minunat, declară el, dar nu-ți stă bine nervoasă.

Catherine nu dorea decît să nu pară nervoasă, dar bătaile puternice ale inimii nu și le putea stăpîni. Spuse, cît putea de liniștit :

— Imi promiți că ai să vii mîine ?

— Am spus sîmbătă ! răspunse Morris, zîmbind. Se străduia cînd să se încrunte, cînd să zîmbească : era la capătul puterilor.

— Da, și sîmbătă, zise Catherine, silindu-se și ea să surîdă. Dar mai întîi mîine.

El se îndreptă spre ieșire, iar fata îl ajunse din urmă și se sprijini de ușă ; simțea că ar face orice ca să-l păstreze lângă ea.

— Dacă nu reușesc să vin mîine, ai să zici că te-am mințit, spuse Morris.

— De ce să nu poți veni ? Poți, dacă vrei.

— Sînt ocupat, nu sînt un pierde-vară ! exclamă Morris, furios.

Vocea îi sunase atît de aspru și de nefiresc, încît ea, aruncîndu-i o privire speriată, se întoarse cu spatele ; atunci el puse repede mîna pe mînerul ușii. Simțea că fugă pentru totdeauna din calea ei. Dar peste o clipă ea se afla

din nou lângă el, murmurînd cu o voce, pe cît de joasă, pe atît de pătrunzătoare :

— Morris, vrei să mă părăseşti.

— Da, pentru un timp.

— Pentru cît timp ?

— Pînă ai să fii iarăşi înţeleaptă.

— N-am să fiu niciodată înţeleaptă în felul ăsta.

Şi încercă să-l reţină ; aproape se luptară unul cu altul.

— Gîndeşte-te la ce-am făcut ! izbucni ea. Morris. am lăsat totul pentru tine.

— Ai să capeţi totul înapoi.

— N-ai vorbi aşa dacă n-ai avea un anumit gînd. Ce vrei să faci ? Ce s-a întîmplat ? Ce-am făcut ? De ce te-ai schimbat ?

— Am să-ţi scriu... e mai bine, îngăimă el.

— Ah, n-ai să te mai întorci ! strigă fata, izbucnind în plîns.

— Dragă Catherine, o asigură el, să nu crezi asta. Îţi promit că ai să mă vezi din nou.

Şi reuşi să iasă din cameră şi să închidă uşa în urma lui.

CAPITOLUL 30

A FOST PROBABIL ULTIMA DEZ-lănţuire pasională din viaţa ei ; cel puţin nimeni nu a mai văzut-o dîndu-şi frîu liber vreodată după aceea. Dar criza de care vorbim a fost lungă şi teribilă : s-a aruncat pe canapea lăsîndu-se pradă durerii. Nici măcar nu pricepea ce se întîmplase ; aparent avusese doar o neînţelegere cu iubitul ei, cum păşiseră şi atîtea alte fete ; nu numai că

nu era vorba de o ruptură, dar nici nu avea de ce să se creadă amenințată. Și totuși, simțea o rană, măcar că nu i-o pricinuisese el : i se părea că lui Morris îi căzuse dintr-o dată masca de pe față. Încercase să se descotorosească de ea, se arătase crud și minios, vorbindu-i și privind-o străniu. Se înăbușea, era buimăcită ; își îngropase fața în perne, hohotind și vorbind singură. Dar în cele din urmă se ridică, de teamă să nu intre taică-său sau mătușa Peniman ; și rămase așa, cu ochii în gol, în timp ce camera începuse să se întunece. Se gândi că poate are să se întoarcă să-i spună că nu voise să fie rău ; stătea cu urechea ațintită la clopoțelul de la ușă, încercînd să creadă că așa are să fie. Trecu mult timp și Morris nu apărură ; umbrele se adînciră ; căzuse întunecimea serii peste eleganța modestă și culorile luminoase ale odăii ei ; se stinse și focul. Cînd se înnegură de tot, Catherine merse la fereastră, uitîndu-se afară ; rămase acolo vreo jumătate de oră, poate avea să-l vadă urcînd scările. Apoi își întoarse privirea cînd îl văzu intrînd pe tatăl ei. O zărise și el la fereastră și, oprindu-se un moment în capul scărilor albe, își ridicase pălăria în fața ei, grav, cu o curtoazie exagerată. Atît de rău se potrivea gestul lui cu starea ei, atît de absurd era omagiul maiestuos adus sărmanei fete, înjosită și abandonată, încît Catherine fu cuprinsă de oroare și se îndepărtă repede. Avea impresia că ea renunțase la Morris.

A trebuit să se înfățișeze peste o jumătate de oră la cină, susținută doar de imensitatea dorinței de a nu se trăda față de tatăl ei. Asta a ajutat-o enorm mai tîrziu, dar i-a fost de folos (chiar dacă nu atît cît credea ea) de la început. În seara aceea doctorul Sloper a fost destul de volubil. Le-a spus fel de fel de povești despre un pudel extraordinar pe care-l văzuse acasă la o doamnă în vîrstă, unde se dusesese în interes profesional. Catherine se făcea

ea ascultă isprăvile pudelului, ba chiar își dădu silința să pară captivată, încercînd să uite de cearta cu Morris. Poate că avusese o halucinație ; el greșise, ea era geloasă ; oamenii nu se schimbă astfel de la o zi la alta. Apoi își aminti că avusese îndoieli și înainte — cîle o bănuială stranie, în același timp vagă și ascuțită — și că îi păruse schimbat chiar de la întoarcerea ei din Europa ; încercă din nou să-l asculte pe taică-său, care știa să povestească atît de frumos. După masă se duse direct în camera ei ; nu se simțea în stare să facă efortul de a-și petrece seara cu mătușă-sa. Singură, pînă tîrziu, își puse mii de întrebări. Frămîntarea devenise de nesuportat ; era ea însă produsul închipuirii, al unei sensibilități extravagante, ori se născuse din cea mai crudă realitate, iar ce putea fi mai rău se petrecuse cu adevărat ? Doamna Penniman, dovînd un tact pe cît de neobișnuit, pe atît de lăudabil, a ales soluția de a o lăsa în pace. Adevărul este că, odată ce i se treziseră bănuielile, nutrea dorința, firească la o persoană timidă, ca explozia să fie localizată. Cît timp aerul încă mai vibra, ea se ținu la distanță.

A trecut prin fața ușii Catherinei de nenumărate ori în seara aceea, așteptînd să audă un geamăt jalnic dinăuntru. Dar în odaie era o liniște desăvîrșită și, în consecință, ultima soluție înainte de a se retrage în culcușul ei fu să ceară voie să intre. Catherine era trează și ținea o carte în mînă prefăcîndu-se că citește. Nu se culcase, fiindcă nu se aștepta să poată dormi. După ce a plecat doamna Penniman, a rămas trează pînă spre dimineață ; pe vizitatoarea ei nu o îndemnase deloc să mai stea. Mătușa Lavinia se strecură înăuntru fără zgomot și se apropie de Catherine cu un aer solemn :

— Mi-e teamă că ai necazuri, scumpa mea. Cum să te ajut ?

— N-am nici un neceaz și n-am nevoie de ajutor, declară fata, mințind fără înconjur și dovedind astfel că virtuțile omului pot fi corupte nu numai de propriile lui cursuri, ci chiar și de cea mai neașteptată năpastă.

— Nu ți s-a întâmplat nimic ?

— Nimic.

— Ești sigură, draga mea ?

— Foarte sigură.

— Si nu pot să te ajut în nici un fel ?

— Nu, tanti, decât să-mi dai pace, răspunse Catherine.

Doamna Penniman, căreia îi fusese leamă de o primire prea călduroasă, era acum dezamăgită de răceala Catherinei ; și istorisind după aceea, ba unei prietone, ba alteia, cu importante variații de detaliu, cum se terminase logodna nepoată-sii, avea grijă să nu omită că, la un moment dat, lăsa o „îmbrâncise“ afară din cameră. Doamna Penniman relata faptul — și asta îi era caracteristic — nu din răutate față de Catherine, pe care o compătimea îndecajuns, ci doar dintr-o dispoziție înnăscută de a înfrumuseța orice subiect pe care-l aborda.

Catherine, cum am mai spus, nu s-a culcat pînă spre dimineață, de parcă încă s-ar fi așteptat să-l audă pe Morris Townsend sunînd la ușă. A doua zi, așteptarea ei părea mai puțin lipsită de logică ; dar n-a fost totuși răsplătită de apariția lui. Nici măcar nu i-a scris ; n-a primit nici o explicație, nici o asigurare. Din fericire pentru ea, Catherine, a cărei tulburare creștea tot mai mult, își găsisse un refugiu în hotărîrea de a nu se da de gol în fața tatălui ei. Cît de bine l-a amăgit vom avea ocazia să vedem ; dar șirellicurile ei inocente n-au fost de nici un folos în fața unei femei cu perspicacitatea doamnei Penniman. Ea observase cu ușurință cît de agitată e Catherine și dacă cineva era agitat prin preajmă, doamna Penniman avea grijă să nu-și piardă partea ce i se cuvenea în chip firesc.

A reluat atacul în seara următoare, cerindu-i nepoatei să se încreadă într-însa — să-și despovăreze sufletul. Poate că ea era în stare să-i explice unele lucruri care acum păreau nelămurite, poate că era informată mai bine decât credea Catherine. Dacă însă Catherine fusese glacială cu o seară mai înainte, acum părea trufașă.

— Greșești foarte mult și nu înțeleg deloc despre ce-i vorba. Nu știu ce vrei să-mi pui în spinare și n-am avut niciodată mai puțină nevoie de explicațiile cuiva.

Astfel se eliberă Catherine, ținând-o pe mătușă-sa în șah. Oră de oră curiozitatea doamnei Penniman creștea. Și-ar fi dat un an din viață să afle cum procedase Morris, ce ton afișase, ce pretext găsisese. I-a cerut, natural, o nouă întrevvedere, printr-o scrisoare ; dar, la fel de natural, nu a primit nici un răspuns la petiția ei. Morris nu avea chef de scris, fiindcă și Catherine îi trimisese două bilete scurte la care nu a primit nici o confirmare. Erau atât de concise încât pot să le citez în întregime. „Nu vrei să-mi dai un semn că acum câteva zile n-ai intenționat să fii chiar atât de crud ?“ — acesta era primul ; al doilea era puțin mai lung. „Dacă marți am fost pripită sau bănuitoare — dacă te-am plictisit sau te-am supărat în vreun fel — te rog să mă ierți și îți făgăduiesc că nu o să mă mai port prosteste niciodată. Sînt destul de lovită și nu înțeleg. Dragă Morris, mă distrugi !“ Aceste bilete au fost trimise vineri și respectiv sîmbătă ; dar sîmbăta și duminica aceea au trecut fără să-i aducă bieteii fete mulțumirea pe care o rîvnea. Chinurile creșteau, dar aparent ea continua să le înfrunte cu o tărie remarcabilă. Sîmbătă dimineața, doctorul, care privise în tăcere, îi spuse soră-sii Lavinia :

— Scena s-a consumat, mizerabilul a dat înapoi !

— Nici pomeneală ! exclamă doamna Penniman, care chibzuiise ce să-i spună Catherinei, dar nu își fixase o tac-

tică de apărare împotriva fratelui ei, așa că singura armă la îndemână era dezmințirea vehementă.

— A solicitat suspendarea, atunci, dacă așa îți place mai mult !

— Pari foarte fericit că sentimentele fiică-tii au fost călcate în picioare.

— Sînt, încuviință doctorul, fiindcă așa am prezis ! E o mare plăcere să vezi că ai avut dreptate.

— Plăcerile tale fac omul să se cutremure ! exclamă sora lui.

Catherine își vedea cu înverșunare de ocupațiile obișnuite ; a mers pînă și la biserică împreună cu mătușă-sa, duminică dimineata. De obicei se ducea și la slujbă de după-amiază, dar, de data aceasta, curajul o părăsi, și o rugă pe doamna Penniman să se ducă fără ea.

— Sînt sigură că ai un secret, remarcă doamna Penniman, plină de înțeles, privind-o destul de aspru.

— Și dacă am, n-o să-l spun, replică fata, întorcîndu-se cu spatele.

Doamna Penniman plecă la biserică ; dar înainte să ajungă, se opri, se întoarse, și în mai puțin de douăzeci de minute era înapoi acasă. Căută prin camerele goale de jos, apoi urcă scările și ciocăni la ușa Catherinei. Nu se auzi nici un răspuns ; Catherine nu era acolo și doamna Penniman se încredință de îndată că lipsea de acasă. „S-a dus la el. A fugit !” exclamă Lavinia plină de admirație și de invidie. Dar curînd își dădu seama că fata nu luase nimic cu ea — toate obiectele personale din odaia ei erau intacte — și atunci trase concluzia că fata se dusesse la el plină nu de tandrețe, ci de indignare. „L-a urmărit pînă la ușa ! A dat buzna peste el în casă !” Astfel își zugrăvi doamna Penniman în sinca ei voiajul nepoatei, care, văzută în această lumină, îi gîdila gustul pentru pitoresc aproape

tot atît cît și ideea unei căsătorii în lăină. A-ți vizita iubitul, plină de lacrimi și reproșuri, la el acasă, era o imagine atît de desfătătoare pentru cugetul doamnei Penniman, încît ea simțea un fel de dezamăgire estetică, văzînd că de data asta lipsea acompaniamentul armonios al beznei și al furtunii. O după-amiază liniștită de duminică îi părea un decor nepotrivit ; și într-adevăr doamna Penniman se simțea fără nici un chef din această pricină, iar timpul s-a scurs foarte încet cît ea a stat în salonul din față, cu scufia pe cap și șalul de cașmir pe umeri, pîndind întoarcerea nepoatei.

În sfîrșit sosi și clipa aceea. O văzu de la fereastră pe Catherine, urcînd pe scări, și se duse să aștepte în hol, unde se repezi asupra ei de îndată ce fata intră în casă ; o trase în salon, închizînd ușa cu gravitate. Catherine era împurpurată la față și ochii îi străluceau. Doamna Penniman nu știa ce să creadă.

— Pot îndrăzni să te întreb unde ai fost ? o interpelă ea.

— Am fost să mă plimb, răspunse Catherine. Credeam că te-ai dus la biserică.

— M-am dus, dar slujba a fost mai scurtă ca de obicei. Și, mă rog, pe unde te-ai plimbat ?

— Nu știu ! fu răspunsul Catherinei.

— Extraordinară neștiința ta ! Dragă Catherine, poți să ai încredere în mine.

— Cum să am încredere ?

— Spunîndu-mi taina ta, necazul tău.

— N-am nici un necaz ! declară Catherine, cu o privire cruntă.

— Biata mea copilă, insistă doamna Penniman, nu poți să mă tragi pe sfoară. Știu totul. Mi s-a cerut să... să discut cu tine.

— Nu vreau să discut !

— Are să-ți faci bine. Nu știi versul lui Shakespeare — „Chinul care nu cuvîntă !” Draga mea, e mai bine așa !

— Ce e mai bine ? întrebă Catherine.

Era cu-adevărat perfidă. O mică doză de perfidie ar fi fost de înțeles la o fată părăsită de iubitul ei, dar nu atîta cît să devină stînjenitoare pentru susținătorii ei.

— Să te porți înțelept, rosti doamna Penniman cu oarecare asprime, să ții seama de experiența altora și de considerațiile practice ; să consimți să... să te desparți de el.

Catherine fusese ca de gheață pînă în clipa aceasta, dar acum luă foc :

— Să mă despart ? Ce știi dumneata despre despărțirea noastră ?

Doamna Penniman clătină din cap cu o tristețe din care nu lipsea sentimentul ofensei.

— Mîndria ta e și a mea, susceptibilitățile tale sînt și ale mele. Te înțeleg foarte bine, dar — și doamna Penniman zîmbi trist, cu subînțeles —, dar înțeleg lucrurile și în totalitatea lor !

Catherine nu băgă de seamă subînțelesul și își repetă întrebarea, la fel de vehementă :

— De ce vorbești de despărțire, ce știi despre asta ?

— Trebuie să medităm la resemnare, afirmă doamna Penniman, șovăind, dar riscînd apoi sentința.

— Ce resemnare ?

— Să ne schimbăm... planurile.

— Eu nu mi le-am schimbat ! declară Catherine, rîzînd ușor.

— A, în schimb domnul Townsend a făcut-o. răspunse mătușa, cu multă blîndețe.

— Cum adică ?

Era în această întrebare o concizie imperioasă împotriva cărcia doamna Penniman se simți obligată să pro-

testeze ; la urma urmei, îi făcea o favoare nepoată-sii, spunindu-i toate astea. Încercase să fie aspră, să fie severă, dar degeaba ; era uluită de încăpăținarea Catherinei.

— Mă rog, rosti ea, dacă nu ți-a spus ! și se întoarse să plece.

Catherine o urmări puțin în tăcere ; apoi se repezi după ea, oprind-o înainte de a ajunge la ușă.

— Ce să-mi spună ? Ce insinuezi, cu ce mă ameninți ?

— N-ați terminat ? întrebă doamna Penniman.

— Dacă am rupt logodna ? Nicidecum.

— Îți cer scuze în cazul ăsta. Am vorbit prea devreme.

— Prea devreme ? Devreme sau tirziu, izbucni Catherine, vorbești fără minte și fără milă !

— Atunci ce s-a întâmplat între voi ? se interesă mătușa, impresionată de sinceritatea aceluia strigăt, fiindcă ceva s-a întâmplat în mod sigur.

— Nimic, decît că îl iubesc tot mai mult.

Doamna Penniman nu răspunse imediat.

— Bănuiesc că de asta te-ai dus la el azi după-amiază.

Catherine se înroși, luată prin surprindere.

— Da, m-am dus la el ! Dar, oricum, e treaba mea.

— Perfect ; atunci să nu mai discutăm.

Și doamna Penniman se îndreptă din nou spre ușă : dar fu oprită de strigătul disperat al nepoată-sii :

— Tanti Lavinia, unde s-a dus ?

— Aha, deci recunoști că a plecat ! Cei de acasă nu șiau ?

— Au spus că e plecat din oraș. N-am mai întrebat nimic ; mi-a fost rușine, recunoscui fata, cu simplitate.

— N-ar fi fost nevoie să faci un gest atît de compromițător dacă aveai un pic mai multă încredere în mine, observă doamna Penniman cu grandoare.

— La New Orleans ? reluă Catherine, fără legătură.

Era pentru prima dată că doamna Penniman auzea de New Orleans în legătură cu Morris ; dar nu voia ca fata să-i observe ignoranța. Încercă să și-o ascundă gîndindu-se la instrucțiunile primite de la el.

— Draga mea Catherine, cînd oamenii se înțeleg să se despartă, cu cît pleacă mai departe, cu atît e mai bine.

— Se înțeleg ? S-a înțeles cu dumneata ?

Căpătase în aceste clipe conștiința clară a amestecului prostesc al mătușă-sii și îi făcea rău gîndul că doamna Penniman fusese lăsată slobodă, cum s-ar zice, să se joace cu soarta ei.

— Bineînțeles că s-a sfătuit uneori cu mine, admise doamna Penniman.

— Deci dumneata l-ai făcut să se schimbe și să se poarte atît de nefiresc ? țipă Catherine. Dumneata l-ai influențat și l-ai depărtat de mine ? Morris nu-ți aparține duminică și nu te privește ce e între noi. Dumneata ai pus totul la cale și l-ai îndemnat să mă lase ? Cum poți să fii atît de rea, atît de crudă ? Ce ți-am făcut ? De ce nu mă lași în pace ? Mi-a fost teamă că ai să strici totul, căci așa faci întotdeauna ! Mi-a fost teamă tot timpul cît am lipsit ; n-am avut nici o liniște gîndindu-mă că stai mereu de vorbă cu el.

Catherine continuă cu o vehemență crescîndă, revărsîndu-și, plină de amărăciune și de clarviziunea patimii (care, dintr-o dată, cu un salt înainte, o făcea să o judece pe mătușă-sa definitiv și fără drept de apel), neliniștea care îi împovăra sufletul de atîtea luni.

Doamna Penniman era uluită și înspăimîntată ; nu știa cum ar putea să introducă mica ei pledoarie despre puritatea motivelor lui Morris.

— Ești cea mai ingrătă ființă din lume ! strigă ea. Mă cerți fiindcă am stat de vorbă cu el ? Fii sigură că n-am vorbit decît despre tine !

— Da, și cu asta l-ai scos din fire ; l-ai făcut să se sature pînă și de numele meu ! Mai bine nu vorbeai despre mine : nu ți-am cerut nici un ajutor !

— Sînt sigură că dacă nu eram eu, n-ar fi venit niciodată în casa asta și tu n-ai fi știut că se gîndește la tine, replică doamna Penniman, pe bună dreptate.

— Mai bine nu venea aici niciodată și nu știam nimic ! Uite unde am ajuns ! exclamă biata Catherine.

— Ești foarte ingrătă, repetă mătușa Lavinia.

Izbuenirea de mînie și sentimentul nedreptății îi aduseseră pentru moment Catherinei satisfacția prilejuită de orice afirmare a forței ; se simțea împinsă înaintea — și oricînd e o plăcere să despici văzduhul. Dar în fundul sufletului, nu-i plăcea să fie violentă și își dădea seama că îi lipsește orice înclinare spre revolta organizată. Se liniști singură, cu un mare efort, dar cu repeziciune, plimbindu-se prin cameră cîteva clipe și încercînd să-și spună că mătușa ei nu îi dorise decît binele. Nu era prea convinsă, dar după un timp se simți în stare să vorbească mai liniștit.

— Nu sînt ingrătă ; sînt doar foarte tristă. Și e greu să fii recunoscătoare pentru asta, remarcă ea. Vrei să-mi spui unde se află ?

— Habar n-am ; nu corespundez cu el în taină.

Și doamnei Penniman îi păru rău că lucrurile nu stau așa ; i-ar fi scris cum a insultat-o Catherine, după tot ce a făcut pentru ea.

— Deci a fost planul lui, să rupă...

Catherine se liniștise complet de acum.

Din nou doamna Penniman începu să întrezărească posibilitatea unei explicații :

— A dat înapoi... a dat înapoi... I-a lipsit curajul, dar curajul de a-ți face un rău ! N-a putut să te arunce în fața blestemului lui taică-tău.

Catherine ascultă, cu ochii țintă la ea, și continuă să o privească un timp.

— Te-a rugat el să-mi spui asta ?

— M-a rugat să-ți spun multe lucruri — a fost atât de delicat, de înțelept ; și speră că n-ai să-l disprețuiești.

— Nu-l disprețuiesc, declară Catherine ; apoi adăugă :
Și are să rămână acolo pentru totdeauna ?

— Oh, totdeauna e foarte mult. Poate că tatăl tău nu va trăi întotdeauna.

— Poate.

— Sînt sigură că prețuiești... că înțelegi... deși îți singerează inima, spuse doamna Penniman. Fără îndcială că îl socotești exagerat de prudent. Și eu gîndesc astfel, dar fi respect prudenta. El te roagă și pe tine să i-o respecti.

Catherine nu-și lua privirile de la mătușa ei, dar vorbea și cum n-ar fi auzit sau n-ar fi înțeles :

— A fost deci un plan în toată regula. A rupt logodna cu bună știință ; m-a părăsit.

— Pentru moment, dragă Catherine ; a amînat-o doar.

— M-a lăsat singură, continuă Catherine.

— Nu mă ai pe mine ? rosti doamna Penniman, pe un ton solemn.

Catherine clătină încet din cap.

— Nu cred ! zise ea, ieșind din cameră.

DEȘI ÎȘI IMPUNEA SĂ FIE LINIȘTITĂ, prefera să practice această virtute în singurătate, așa că nu a apărut la ora ceaiului, care, duminică, la ora șase, înlocuia masa obișnuită. Doctorul Sloper și sora lui au stat față în față, dar doamna Penniman nu i-a întâlnit privirea niciodată. În seara aceea s-a dus cu el, dar fără Catherine, la sora lor, doamna Almond, unde cele două femei au discutat între ele despre nefericirea Catherinei, cu o sinceritate limitată în parte de reticența misterioasă a doamnei Penniman.

— Sînt fericită că nu se însoară cu ea, mărturisii doamna Almond, dar cu toate astea ar merita să fie biciuit.

Doamna Penniman, contrariată de grosolănia soră-sii, îi răspunse că Morris fusese împins de cel mai nobil sentiment — dorința ca fata să nu-și piardă averea.

— Îmi pare foarte bine că ea nu și-o pierde, dar sper ca el să impuște francul toată viața ! Și ție ce îți spune sărmana fată ?

— Spune că am talentul de a alina durerile, declară doamna Penniman.

Asta a fost relatarea pe care i-a făcut-o soră-sii și, probabil cu conștiința acestui talent, la reîntoarcerea în Piața Washington, i-a cerut Catherinei permisiunea să intre la ea în cameră. Catherine a deschis ușa ; părea foarte liniștită.

— Vreau doar să-ți dau un sfat, începu doamna Penniman. Dacă taică-tău te întreabă, spune-i că nu s-a întâmplat nimic.

Catherine stătea în ușă, cu mîna pe clanță ; se uita la mătușa ei, fără să o invite înăuntru.

— Crezi că are să mă întrebe ?

— Sînt sigură. M-a întrebato pe mine mai adineoară, cînd ne întorceam de la mătușă-ta Elizabeth. Ei i-am povestit totul, dar lui i-am spus că nu știu nimic.

— Crezi că are să mă întrebe cînd vede... cînd vede... ? Dar aici Catherine se opri.

— Cu cît o să vadă mai mult, cu atît o să se poarte mai detestabil, o asigură mătușa ei.

— Are să vadă foarte puțin ! afirmă Catherine.

— Spune-i că ai să te măriți.

— Am să mă mărit, răspunse Catherine încet și îi închise ușa mătușă-sii.

Însă n-ar mai fi putut repeta afirmația aceasta peste vreo două zile, de exemplu marți, cînd a primit în fine o scrisoare de la Morris Townsend. Era o scrisoare lungă, pe cinci pagini mari, pătrate, trimisă din Philadelphia. Avea rolul unui document explicativ și într-adevăr explica o mulțime de lucruri, printre care cele mai importante erau motivele ce-l făcuseră pe autor să profite de o absență „profesională” inevitabilă, pentru a încerca să-și alunge din minte imaginea aceleia care își încrucișase drumurile cu ale lui numai ca să și le vadă apoi presărate cu ruine. Nu se aștepta ca încercarea să-i izbutească pe deplin, dar putea să-i promită că, în ciuda nereușitei, nu va mai fi niciodată un obstacol între sufletul ei generos și viitorul ei strălucit sau datoriile-i de fiică. Încheia înștiințînd-o că ocupațiile lui profesionale l-ar putea obliga să călătorească timp de mai multe luni și exprimîndu-și speranța că, după ce se vor fi acomodat fiecare cu aspra lor soartă — chiar dacă pentru asta le vor trebui ani de zile —, se vor putea întîlni din nou ca prieteni, ca tovarăși de suferință, ca victime inocente dar stoice, ale unei mari legi sociale. Cea mai adîncă dorință a lui era ca ea să se

bucure de o viață senină și fericită ; îndrăzneă încă să se numească prea umilul ei servitor. Scrisoarea era compusă cu stil și Catherine, care a păstrat-o mulți ani de zile, a ajuns după un timp, când nu mai simțea cu aceeași ascuțime înțelesul ei amar și tonul găunos, să-i admire expresia elegantă. Acum și multă vreme după primirea ei, singurul sprijin i-a fost hotărîrea, zi de zi mai neștrămutată, de a nu face apel la mila tatălui. Doctorul a lăsat să treacă o săptămână și apoi, într-o dimineață, la o oră la care îl vedeai arareori, a apărut în salonul din fund. Pîndise momentul să o găsească singură. Catherine lucra ceva ; el intră și se apropie de ea. Era pregătit de plecare ; avea pălăria pe cap și își trăgea mănușile.

— N-aș putea spune că mă tratezi cu toată considerația pe care o merit, începu el după o clipă.

— Nu înțeleg ce-am făcut, se miră Catherine, cu ochii la lucrul ei.

— Am impresia că ai pierdut din vedere rugămintea pe care ți-am făcut-o la Liverpool înainte de plecare — rugămintea de a mă anunța dinainte, când ai să te muți din casă.

— Nu m-am mutat din casa dumată, observă Catherine.

— Dar ai s-o faci și, după cum mi-ai dat de înțeles, e un fapt iminent. Dealtfel, deși fizic te afli aici, ești deia absentă în spirit. Mintea ta se află acum la reședința viitorului soț, așa că ai putea și tu să te muți sub acoperișul conjugal, în ciuda avantajelor pe care ni le oferă compania ta.

— Am să încerc să fiu mai veselă, zise Catherine.

— Bineînțeles că ar trebui să fii mai veselă ; ceri prea mult, altfel. Nu numai că te măriți cu un tânăr fer-

mecător, dar ai și satisfacția de a-ți alege singură drumul ;
îmi pari o fată grozav de norocoasă !

Catherine se ridică ; simțea că se înăbușă. Își strînse
însă lucrul încet și cu grijă, ținându-și în jos fața aprinsă.
Tatăl ei nu se mișca din locul unde se oprise ; Catherine
spera să-l vadă plecând, dar el își netezea și își încheia
mănușile, iar apoi își puse mâinile în șolduri :

— Aș dori să știu când mă pot aștepta să-mi rămână
casa goală, continuă el. Când pleci tu, are să se ducă și
mătușă-ta.

Ea își ridică în sfârșit ochii către el, privindu-l lung,
în tăcere ; în ciuda mândriei și a hotărîrii, privirea ei
rostea o parte din rugămintea pe care o înăbușise pînă
acum. Ochii lui cenușii o cercetară cu răceală și el con-
tinuă, netulburat :

— Când, mîine ? Săptămîna viitoare, peste două
săptămîni ?

— N-am să plec de aici ! mărturisi Catherine.

Doctorul ridică din sprîncene :

— A bătut dumnealui în retragere ?

— Eu am rupt logodna.

— Cum adică ?

— I-am cerut să plece din New York și a plecat, pen-
tru mult timp.

Doctorul era și mirat, și dezamăgit ; scăpă însă de
nedumerire spunîndu-și că fiica lui denatura faptele
— justificat, poate, deși tot denaturare se numea ; și își
alungă dezamăgirea — dezamăgirea celui ce a pierdut pri-
lejul unui mic triumf, mult așteptat — cu cîteva cuvinte
pe care le rosti cu glas tare :

— Și el ce zice, acum că l-ai părăsit ?

— Nu știu ! răspunse Catherine, mai puțin ingenioasă
decît fusese pînă atunci.

— Adică nu-ți pasă ? Ești puțin cam crudă, după ce
te-ai dat speranțe și te-ai jucat cu el atîta timp !

În sfîrșit, doctorul își luase revanșa.

CAPITOLUL 32

POVESTEA NOASTRĂ A ÎNAINȚAT
pînă acum cu pași foarte mici, dar, fiindcă se apropie de
final, trebuie să facă un salt înainte. Probabil că pe mă-
sură ce trecea timpul, doctorul era obligat să admită că
relatarea fiică-sii despre despărțirea ei de Morris Town-
send, pură bravadă cum o caracterizase el, era în parte
justificată de ceea ce urmase. Absența lui Morris continua,
la fel de statornică și de necruțătoare : ai fi zis că murise
de inimă rea ; iar Catherine părea să fi îngropat amintirea
sterpului episod atît de adînc, de parcă el s-ar fi încheiat la
dorința ei. Noi știm că fusese profund și incurabil rănită,
dar doctorul nu avea cum să afle. Era desigur curios și
ar fi dat orice să descopere adevărul ; dar aceasta a fost
pedeapsa lui, să nu știe niciodată — pedeapsa, adică, pen-
tru sarcasmul abuziv față de fiică-sa. Era destul sarcasm și
în faptul că ea îl ținea în întuneric, iar restul lumii
conspira cu Catherine în acest scop. Doamna Penniman
nu-i spunea nimic, pe de-o parte fiindcă el nu o întreba
niciodată — nu puneă atîta preț pe soră-sa — și pe de
alta fiindcă ei îi plăcea să creadă că o rezervă sadică și o
ignorantă senină și prefăcută o vor răzbuna pentru afir-
mația lui că ea nu fusese străină de afacerea aceea. Doc-
torul s-a dus de vreo două-trei ori să o vadă pe doamna
Montgomery, dar doamna Montgomery nu avea nimic de
spus. Ea nu știa decît că logodna se desfăcuse ; și acum
că domnișoara Sloper scăpase de primejdie, prefera să nu

depună nici un fel de mărturie împotriva lui Morris. Făcuse asta odată — deși împotriva propriei voințe — fiindcă îi fusese milă de domnișoara Sloper; dar acum nu-i mai era milă de ea, absolut deloc. Morris nu-i spusese nimic despre legăturile lui cu domnișoara Sloper, nici atunci și nici după aceea. Era plecat mai tot timpul și îi scria foarte rar; poate că se dusesese în California. Doamna Almond o „luase în brațe cu pasiune“ pe Catherine — după cum spunea sora ei — de la recenta catastrofă; dar, deși fata îi era foarte recunoscătoare pentru bunătatea ei, nu îi făcea nici o confidență, așa că buna doamnă nu-i putea oferi doctorului vreo satisfacție. Dar, chiar dacă ar fi putut să-i povestească istoria secretă a acelei iubiri nefericite, ar fi preferat să-l țină în ignoranță; fiindcă doamna Almond nu-l mai privea acum pe fratele ei cu aceeași simpatie. Își închipuia cum fusese părăsită Catherine — nu știa nimic de la doamna Penniman, fiindcă doamna Penniman nu îndrăznise să-i expună și surorii ei faimoasele motive ale lui Morris, deși le socotise destul de bune pentru Catherine — și susținea că fratele ei se arătase prea indiferent față de ce trebuie să fi suferit și încă mai suferea biata fată. Doctorul Sloper avea teoria lui, și el nu-și schimba prea des teoriile. Căsătoria asta ar fi fost o catastrofă și Catherine scăpase de ea, slavă cerului. Nu era nici un motiv să o compătimentești și, făcându-te că suferi alături de dînsa, ar fi însemnat să recunoști implicit că avusese dreptate gîndindu-se la Morris.

— Asta a fost părerea mea de la început, și mai e și acum, afirmă doctorul. Am spus-o doar de atîtea ori și nu văd unde ar fi cruzimea.

Doamna Almond i-a replicat nu o dată că, dacă fiica lui se descotorosise de imposibilul ei pretendent, merita mai mult respect și că, pentru a ajunge să împărtășească

opiniile luminate ale părintelui ei, trebuie să fi făcut un efort pe care el nu avca voie să-l treacă cu vederea.

— Nu sînt deloc convins că ea s-a descotorosit de el, spuse doctorul. Nu e de crezut că, după ce a fost încă-păînată ca un catîr timp de doi ani, a devenit dintr-o dată sensibilă la raţiune. E infintit mai probabil că el a lăsat-o.

— Cu atît mai mult trebuie să te porţi frumos cu ea.

i — Mă *port* frumos. Dar nu pot fi patetic ; nu pot să-mi umplu ochii de lacrimi, să-mi exprim compasiunea pentru cel mai fericit eveniment din viaţa ei de pînă acum.

— Eşti lipsit de înţelegere, replică doamna Almond. Aici a fost întotdeauna punctul tău slab. Nu trebuie decît să te uiţi la ea ca să vezi că, pe drept sau pe nedrept, fie că despărţirea a provocat-o ea, fie că el, inima fetei e rănită adînc.

— Numai că rănilile nu se vindecă dacă le scalzi în lacrimi ! Treaba mea e să fiu atent să nu mai primească şi alte lovituri, şi de asta am eu grijă. Să ştii însă că nu o recunosc pe Catherine în descrierea ta. Nu seamănă deloc cu o domnişoară care să aibă nevoie de o cataplasma morală. De fapt, mi se pare că arată mult mai bine decît atunci cînd individul îi dădea tîrcoale. E tihnită şi înfloritoare ; mănîncă şi doarme, se plimbă zilnic şi, ca de obicei, se împodobeşte cu o mulţime de găтели. Croşetează tot timpul cîte o trăistuţă sau brodează batiste şi s-ar zice că produce articolele astea la fel de repede ca şi înainte. Nu are multe de spus ; dar cînd a avut ? Şi-a dansat şi ea micul ei vals ; acum s-a aşezat să se odihnească. Bănuiesc că, în mare, chiar îi face plăcere.

— Îi face tot atîta plăcere cît dacă ar fi scăpat de un picior zdrobit. După amputare, fără îndoială, vine o stare de relativ repaus.

— Dacă piciorul ăsta reprezintă o metaforă pentru tînărul Townsend, te pot asigura că n-a fost zdrobit

niciodată. Zdrobit, el ? E în viață și e intact ; de asta nu sînt complet mulțumit.

— Ai fi vrut să-l omori ? se interesă doamna Almond.

— Da, aș fi vrut. S-ar putea să nu fie decît un subterfugiu.

— Cum ?

— Un aranjament între ei. *Il fait le mort*, cum zic francezii. Dar pîndește cu coada ochiului. Poți să fii sigură că nu și-a ars toate punțile în urmă ; a lăsat una, să se poată întoarce. Cînd o să mor eu, are să pornească iar la atac și atunci ea o să-l ia de bărbat.

— E interesant că o acuzi pe singura ta fiică de cea mai ticăloasă ipocrizie, replică doamna Almond.

— Nu văd ce importanță are faptul că e singura mea fiică. E mai bine să acuzi unul decît douăzeci. Dar nu acuz pe nimeni. Catherine nu știe deloc ce înseamnă ipocrizia și nu cred nici măcar că face pe nefericita.

Ideea cu „subterfugiul“ i-a mai trecut apoi prin minte doctorului cu intermitențe ; se poate spune însă că, în general, era tot mai convins că avea dreptate, pe măsură ce îmbătrînea și fiica lui arăta mai tihnită și mai înfloritoare. Bineînțeles că dacă nu avusesse de ce să o socotească o fecioară abandonată în primul sau al doilea an după nefericita ei aventură, cu atît mai puțin o privea în acest chip mai tîrziu, cînd ea și-a regăsit complet stăpînirea de sine. Era însă nevoit să admită că, dacă cei doi tineri așteptau ca el să nu le mai stea în drum, atunci dădeau dovadă de o răbdare remarcabilă. Auzea din cînd în cînd că Morris e în New York ; dar nu stătea niciodată mult timp și doctorul era încredințat că nu mai avea nici o legătură cu Catherine. Era sigur că nu se întîlneau și bănuia că Morris nu îi scrie. După scrisoarea pe care am amintit-o, Catherine a mai primit de la el încă două, la

intervale considerabile ; dar ea nu i-a răspuns la nici una. Pe de altă parte, după cum observase doctorul, nici nu voia să audă să se mărite cu altul. Nu avusese ocazii numeroase, dar fuseseră suficiente ca să-și trădeze dispoziția. A refuzat un bărbat văduv, om blînd din fire, cu o avere frumușică și cu trei fete (auzise că ei îi plăceau foarte mult copiii și se lăuda cu odraslele lui, plin de încredere), și a fost surdă la rugămințile unui avocat tînăr și inteligent care, cu perspectiva unei cariere excepționale și cu faima unui om foarte simpatic, avusese perspicacitatea de a-și da seama, cînd îi venise timpul să-și caute o nevastă, că domnișoara Sloper era mai potrivită decît alte fete, mai tinere și mai frumoase. Domnul Macalister, văduvoiul, dorea să facă o căsătorie de conveniență și o alesese pe Catherine, bănuindu-i calitățile latente de mamă de familie ; dar John Ludlow, care era cu un an mai tînăr ca ea și despre care se spunea că are de unde alege, o iubea sincer. Catherine nici nu voia să se uite la el ; i-a spus fără înconjur că o vizitează prea des. El s-a consolât apoi, însurîndu-se cu o fată foarte diferită, domnișoara Sturtevant, ai cărei nuri erau evidenți chiar și pentru cea mai opacă înțelegere. Pe vremea aceea Catherine trecuse demult de cea de a treizecea aniversare și își ocupase definitiv locul de fată bătrînă. Tatăl ei ar fi dorit să o vadă măritată și și-a exprimat odată speranța că nu o să fie prea mofturoasă.

— Aș vrea să mor știindu-te nevasta unui om de treabă, i-a spus el.

Asta era după ce Catherine l-a silit pe John Ludlow să renunțe, deși tatăl ei îl îndemnase să stăruie în continuare. Apoi doctorul nu s-a mai amestecat în nici un fel. După cum spunea lumea, „nu și-a făcut deloc sînge rău“ că fiică-sa rămăsese fată bătrînă ; de fapt, era mai necăjit decît părea și în anumite perioade avea chiar convingerea

că Morris Townsend pîndește de undeva de după ușă. „Dacă nu-i așa, ca de ce nu se mărită ?“ se întreba în sinea lui. „Oricît de limitată i-ar fi inteligența, probabil că-și dă seama perfect de bine că e făcută ca să ducă o viață obișnuită.“ Însă Catherine a devenit o fată bătrînă admirabilă. Și-a făcut tabieturi, și-a ordonat viața după un sistem propriu, o interesau instituțiile de binefacere, azilurile, spitalele, societățile filantropice ; și, în general, umblînd cu pași ușori și egali, își vedea, statornică, de ocupațiile ei zilnice. Dar viața ei avea și o istorie secretă, pe lîngă cea publică — dacă pot vorbi de istoria publică a vieții unei domnișoare mature și difidente, pentru care publicitatea a semănat întotdeauna cu o hidră cu multe capete. Din punctul de vedere al Catherinei, cu adevărat important în viața ei era faptul că Morris Townsend îi călcase sentimentele în picioare iar tatăl ei îi frînsese elanul. Nimic nu mai putea modifica această realitate ; ea era mereu acolo, ca și numele, vîrsta sau chipul ei lipsit de farmec. Nimic nu mai putea să șteargă răul și durerea pe care i le pricinuiseră Morris și nimic nu o mai putea face să-l iubească pe tatăl ei ca atunci cînd era tînră. Se uscaseră ceva în viața ei, și avea datoria să încerce să umple golul. Catherine era pe deplin conștientă de această datorie ; nu-i plăceau deloc melancolicii și posomorîții. N-avea desigur nici un pic de talent ca să-și înecă amintirile în desfrîu, dar lua parte de bună voie la obișnuitele petreceri din oraș, devenind în cele din urmă o figură ne-lipsită la toate reuniunile din lumea bună. Era foarte iubită și cu timpul a ajuns un fel de mătușică, plină de afecțiune față de cei tineri. Fetele îi încredințau tainele inimii lor (nu însă și doamnei Penniman), iar băieții țineau la ea fără să știe de ce. Avea de acum cîteva excen-tricități inofensive ; își păstra tabieturile, odată formate,

cu destulă îndărătnicie, iar opiniile ei, pe tărîni social și moral, erau extrem de conservatoare. Înainte de a fi ajuns la patruzeci de ani, era deja privită ca o femeie de modă veche și ca o autoritate în materie de obiceiuri depășite. Doamna Penniman, în comparație cu ea, părea o fețișcană : întinerea pe măsură ce înainta în vîrstă. Savura frumusețea și misterul la fel ca și înainte, dar prilejurile ce i se iveau erau foarte rare. Cu peșitorii ceilalți ai Catherinei nu reușise să înnoade legături la fel de intime ca acclea ce îi dăruiseră atîtea clipe de nouitate petrecute în tovărășia lui Morris Townsend. Domnii aceștia aveau o vagă neîncredere în bunele ei oficii și nu au discutat niciodată cu ea despre farmecele Catherinei. Cu fiecare an ce trecea, inelele, cataramele și brățările ei străluceau și mai tare, iar ea rămăsese aceeași doamnă Penniman, băgăcioasă și plină de imaginație, cum am cunoscut-o pînă acum, un amestec ciudat de impetuozitate și prudență. Într-o singură privință însă, prudența biruise și trebuie să-i recunoaștem doamnei Penniman acest merit. Timp de peste șaptesprezece ani nu pomenise niciodată numele lui Morris Townsend în fața nepoată-sii. Catherine îi era recunoscătoare, dar această tăcere consecventă, atît de nepotrivită cu firea mătușă-sii, o neliniștea, și nu putea să scape de bănuiala că doamna Penniman primea încă vești de la el.

CAPITOLUL 33

INCETUL CU INCETUL DOCTORUȚ
Sloper s-a retras din activitate ; îi mai vizita doar pe acei bolnavi în ale căror simptome găsea ceva cît de cît original. A fost din nou în Europa, unde a stat doi ani ;

Catherine a mers cu el și, de data asta, din grup a făcut parte și doamna Penniman. Pentru ea, Europa avea puține surprize ; adesea comenta, în locurile cele mai romantice :

— Știți, peisajul ăsta-mi este foarte familiar.

Trebuie să adăugăm că asemenea observații nu erau de obicei adresate fratelui, și nici măcar nepoată-sii, ci vreunor tovarăși de călătorie care se aflau la îndemână, ori chiar ciceronului sau păstorului de capre din prim plan.

Într-o zi, după înapoierea din Europa, doctorul i-a spus Catherinei un lucru care a făcut-o să tresară — totul părea să vină din străfundurile trecutului.

— Aș vrea să-mi făgăduiești un lucru înainte de moartea mea.

— De ce vorbești de moarte ? se miră Catherine.

— Fiindcă am șaiszeci și opt de ani.

— Sper să te bucuri de o viață lungă, spuse Catherine.

— Și eu sper. Dar într-o bună zi o să mă doboare o răceală și atunci speranțele vor fi zadarnice. Așa am s-o sfîrșesc, să-ți aduci aminte când se va întîmpla. Făgăduiește-mi că n-ai să te măriți cu Morris Townsend, când eu n-o să mai fiu.

Asta a făcut-o pe Catherine să tresară, cum am spus ; dar tresări în tăcere și cîteva clipe nu scoase nici un sunet.

— De ce deschizi vorba despre el ? îl întrebă, în sfîrșit.

— Îmi cenzurezi tot ce spun. Vorbesc despre el fiindcă e un subiect de conversație ca oricare altul. Poate fi văzut, ca orice om, își caută și acum o nevastă — după ce a avut una și s-a descotorosit de ea, nu știu prin ce mijloace. A fost în New York de curînd, a trecut și pe la verișoară-ta, Marian ; l-a văzut Elizabeth acolo.

— Nu mi-a spus nici una din ele, observă Catherine.

— E meritul lor, nu al tău. S-a îngrășat, a chelit și n-a făcut încă avere. Dar nu pot fi sigur că toate astea

sînt de ajuns ca să te călească împotriva lui și de aceea îți cer să-mi făgăduiești.

„S-a îngrășat, a chelit“. O imagine stranie apăruse în mintea Catherinei, unde amintirea celui mai frumos bărbat din lume stăruise fără încetare.

— Nu cred că înțelegi, răspunse ea. Mă gîndesc foarte rar la domnul Townsend.

— Atunci are să-ți fie ușor să continui tot așa. Făgăduiește-mi că după ce mor n-ai să faci altfel.

Catherine rămase din nou tăcută un timp ; rugămintea tatălui ei o uimise, deschizîndu-i însă o rană veche, ce o durea ca și înainte.

— Nu cred că pot să-ți făgăduiesc, fu răspunsul ei.

— Mi-ai aduce o mare mulțumire, se rugă el.

— Nu înțelegi. Nu pot să-ți făgăduiesc.

Doctorul nu răspunse imediat.

— Te rog acest lucru pentru un motiv anume. Îmi modific testamentul.

Motivul acesta n-o mișcă deloc pe Catherine ; nici nu-l înțelegea prea clar. Toate simțurile i se topiseră într-un singur gînd, în gîndul că el încerca să se poarte cu ea așa cum se purtase cu ani în urmă. Suferise mult atunci ; iar acum se revoltau într-însa toate încercările acelea, toată liniștea și tăria pe care le dobîndise. Fusesse atît de umilă în tinerețe, încît putea acum să aibă puțină mîndrie, și era ceva care o rănea în rugămintea asta și în faptul că tatăl ei se socotea liber să i-o facă. Demnitatea bieteii Catherine nu era agresivă sau plină de ifose, dar cine mergea prea departe putea să o descopere. Tatăl ei mersese prea departe.

— Nu pot să-ți făgăduiesc, repetă ea, simplu.

— Ești foarte încăpățînată, constată doctorul.

— Nu cred că înțelegi.

— Explică atunci, te rog.

— Nu pot să explic, replică ea, și nu pot să făgăduiesc.

— Pe cinstea mea, exclamă el, nu mi-aș fi închipuit că ești atît de încăpățînată !

Catherine știa că e încăpățînată și se simțea aproape bucuroasă. Era acum o femeie între două vîrste.

Cam la vreun an după asta, a avut loc accidentul despre care vorbise doctorul : a răcit zdravăn. Ducîndu-se într-o zi de aprilie la Bloomîngdale, să vadă un bolnav mintal care era ținut într-un așezămînt particular și a cărui familie dorea să afle părerea unui doctor eminent, l-a prins o ploaie repede de primăvară ; se afla într-o cabrioletă neacoperită și s-a trezit ud pînă la piele. S-a întors acasă cu o răceală ce nu prevestea nimic bun și a doua zi era bolnav la pat.

— E o congestie pulmonară, îi explică el Catherinei. Am nevoie de o îngrijire foarte bună. Dealtfel n-are nici o importanță, fiindcă n-am să mă fac bine, dar, oricum, aș vrea să se ia toate măsurile, pînă la cel mai mic amănunt. Nu-mi place să văd bolnavi rău îngrijiți și te rog să te ocupi tu de mine, pentru ipoteza că m-aș face sănătos.

I-a spus ce colegi de-ai lui să cheme și i-a dat tot felul de indicații ; ea îl îngrijea pentru ipoteza aceea fericită. Dar doctorul nu se înșelase niciodată în viața lui și nu s-a înșelat nici acum. Se apropia de șaptezeci de ani și deși avea o constituție foarte robustă, firul care-l ținea de viață se subțiasse de tot. A murit după trei săptămîni de boală, timp în care doamna Penniman și Catherine au stat mereu la căpătîiul lui.

Cînd, după intervalul de rigoare, a fost deschis testamentul, s-a descoperit că era format din două părți. Prima din ele fusese concepută cu zece ani în urmă și consta dintr-o serie de dispozițiuni prin care îi lăsa cea mai mare parte din avere fiicei lui, cu legate corespunzătoare către cele două surori. A doua era un codicil, de origine recentă,

care menținea anuitățile către doamnele Penniman și Almond, reducînd însă partea Catherinei la o cincime din ce îi lăsase prima dată. „Are veniturile pe deplin asigurate din partea mamei sale, spunea documentul, și nu a cheltuit niciodată decît o mică parte din ele ; așa încît averea ei este mai mult decît suficientă ca să-i atragă pe aventurierii lipsiți de scrupule pe care, după cum m-a lăsat să înțeleg, continuă să-i socotească drept o categorie interesantă“. Doctorul Sloper împărțise în consecință restul substanțial al averii lui în șapte părți inegale, pe care le lăsa, ca donații, unor spitale și colegii medicale din diferite orașe ale uniunii.

Doamnei Penniman i s-a părut monstruos ca un om să se distreze astfel cu banii altora ; fiindcă după moartea lui, desigur, spunea ea, erau ai altora.

— Bineînțeles că ai să ataci testamentul imediat, îi spuse Catherinei.

— Ah, nu, protestă fata, îmi place foarte mult. Aș fi vrut doar să sune altfel !

CAPITOLUL 34

CATHERINE AVEA OBICEIUL SĂ rămîna în oraș aproape toată vara ; prefera casa din Piața Washington oricărei alte locuințe și se ducea la mare în luna august numai silită de ceilalți. Acolo stătea o lună, la hotel. În anul în care i-a murit tatăl a întrerupt această rînduială, socotind-o nepotrivită cu doliul mare ; iar în anul următor și-a amînat atît de mult plecarea, încît miezul verii a găsit-o tot în singurătatea încinsă a Pieței Washington. Doamna Penniman, amatoare de schimbări, era de obicei foarte dornică să plece din oraș ; dar anul acesta se

părea că-i sînt de ajuns impresiile rurale pe care i le ofereau, prin fereastra salonului, cenuşarii din spatele gardului de lemn. Aerul serii era plin de mireasma lor aparte pe care doamna Penniman, în nopţile calde de iulie, o sorbea adesea în faţa ferestrei deschise. Era unul din momente ei fericite ; după moartea fratelui se simţea mai liberă să-şi asculte impulsurile. Dispăruse din viaţa ei un vag sentiment de oprimare şi se bucura de o libertate pe care nu o mai cunoscuse din acel an memorabil, cu mult timp în urmă, cînd doctorul a plecat în străinătate cu Catherine, lăsînd-o pe ea acasă să se ocupe de Morris Townsend. Anul care trecuse de la moartea doctorului îi amintea de acele vremuri fericite, fiindcă, deşi Catherine, pe măsură ce îmbătrînea, devenise o persoană de care trebuia să ţii seama, totuşi societatea ei era foarte diferită, cum spunea doamna Penniman, de aceea „a unei cisterne cu apă rece“. Doamna mai vîrstnică nu prea ştia ce ar putea face cu această margine mai cuprinzătoare a vieţii ei ; stătea pierdută în contemplaţie, cum stătuse de atîtea ori, ţinînd acul ridicat deasupra cusăturii. Era plină de încredere, totuşi, că impulsurile ei generoase şi talentul pentru broderie au să-şi găsească odată un teren de aplicare şi, nu după multe luni, credinţa i s-a adevărit.

Catherine continua să stea în casa părintească, deşi îi trecuse prin minte că o fată bătrînă, cu tabieturi, şi-ar putea găsi un loc mai convenabil într-una din căsuţele cu faşada de piatră care începuseră pe atunci să împodobească magistralele transversale de la marginea oraşului. Îi plăcea locuinţa ei, care avea deja aerul unei case „vechi“, şi se hotărîse să-şi sfîrşească zilele acolo. Dacă era prea spaţioasă pentru două doamne lipsite de pretenţii, era oricum mai bună decît una cu defectul opus ; deoarece Catherine n-ar fi dorit deloc să stea înghesuită lîngă mătuşa Lavinia.

Se aștepta deci să-și petreacă restul vieții în Piața Washington și să se bucure în tot acest timp de tovărășia doamnei Penniman, fiindcă avea convingerea că, oricât de mult va trăi, mătușă-sa o să trăiască cel puțin tot atât și își va păstra totdeauna vigoarea și strălucirea. Doamna Penniman era pentru ea întruchiparea unei mari vitalități.

Intr-una din serile calde de iulie de care vorbeam mai înainte, cele două doamne stăteau lângă fereastra deschisă, privind către piața cufundată în liniște. Era prea cald ca să aprindă lumina, să citească sau să lucreze ; poate că le părea prea cald și ca să stea de vorbă, fiindcă doamna Penniman nu scosese nici un cuvânt de multă vreme. Stătea aplecată pe fereastră, înspre balcon, îngânând un cântec. Catherine era așezată mai încolo, într-un balansoar jos, îmbrăcată în alb, și-și făcea vînt încet cu un mare evantai-palmier. Așa își petreceau serile în acest timp al anului mătușa și nepoata, după ora ceaiului.

— Catherine, rosti în sfîrșit doamna Penniman, am să-ți spun un lucru care o să te surprindă.

— Te rog, spuse Catherine. Îmi plac surprizele. Și e atîta liniște acum.

— Bine. L-am întîlnit pe Morris Townsend.

Dacă a fost surprinsă, Catherine nu s-a trădat în nici un fel ; nici n-a tresărit, nici n-a scos vreo exclamație. Un timp a păstrat, într-adevăr, o liniște intensă, și aceasta ar fi putut să fie un semn de emoție.

— Sper că e bine, comentă ea apoi.

— Nu știu ; e foarte schimbat. Dorește mult să te vadă.

— Eu aș prefera să nu-l văd, se repezi Catherine.

— Eram sigură că ai să spui asta. Dar nu pari deloc surprinsă !

— Sînt, sînt foarte surprinsă.

— L-am întâlnit acasă la Marian, explică doamna Penniman. Vine des pe acolo, și lor le e teamă că o să dai peste el. Eu cred că de aceea și vine. Vrea foarte mult să te vadă.

Catherine nu răspunse și doamna Penniman continuă :

— La început nu l-am recunoscut, atât e de schimbat ; dar el m-a recunoscut de îndată. Spune că nu m-am schimbat deloc. Știi ce politicos a fost întotdeauna. Tocmai pleca în clipa când am ajuns, așa că am făcut câțiva pași împreună. E și acum foarte frumos, numai că, bineînțeles, arată mai bătrîn și nu mai e atât de plin de viață. Avea o expresie tristă pe chip, dar așa era și înainte, mai ales când a plecat. Mi-e teamă că n-a avut prea mult noroc — n-a reușit să-și facă o situație ca lumea. Bănuiesc că nu-i place să tragă din greu și, la urma urmei, de asta depinde succesul.

Doamna Penniman nu pomenise numele lui Morris Townsend în fața nepoată-sii de peste o cincime de veac ; dar acum că rupsese vraja, părea că vrea să-și scoată paguba și că o desfată enorm să se audă vorbind despre el. Cu toate acestea, continuă cu multă prudență, oprindu-se din când în când, ca să o lase pe Catherine să dea vreun semn. Dar Catherine nu reacționează altfel decît oprindu-și scaunul din legănat și lăsînd evantaiul din mînă ; stătea tăcută și nemișcată.

— Asta s-a întîmplat marți, mărturisi doamna Penniman, și am stat la îndoială dacă să-ți spun. Nu știam dacă are să-ți facă plăcere. Pe urmă mi-am zis că e o poveste atât de veche, încît n-o să simți nimic deosebit. L-am mai văzut încă o dată după aceea : ne-am întâlnit pe stradă, și am mers puțin împreună. De la început m-a întrebat de tine, atîtea voia să știe ! Marian nu mă lasă să-ți spun nimic, să nu afli că ei îl mai primesc în vizită. Am asigurat-o că după atîția ani nu te mai impresionează în nici

un fel povestea asta ; nu ai de ce să te superi dacă vărul lui îl primește în casă. Ar fi prea crud din partea ta. Marian are niște păreri destul de ciudate despre ce s-a întâmplat între voi ; crede că el s-a purtat foarte bizar. Mi-am permis să-i amintesc faptele și să pun toată istoria aceea într-o lumină adevărată. El nu îți poartă nici o supărare, Catherine, te încredințez ; și, oricum, ar putea fi iertat, fiindcă nu i-a mers bine în viață. A fost prin toată lumea și a încercat pretutindeni să-și găsească un loc ; dar l-a împiedicat steaua lui nenorocoasă. E foarte interesant să-l auzi vorbind de steaua lui. Toate s-au prăbușit, toate, în afară de — știi, îți amintești — în afară de spiritul lui nobil și mândru. Cred că a fost însurat cu o femeie, undeva, prin Europa. Știi cât de ușor se căsătoresc oamenii în Europa ; căsătorie de conveniență, așa o numesc ei. Ea a murit după scurt timp ; a trecut prin viața lui ca un meteor, după cum spunea el. N-a mai fost în New York de zece ani ; s-a întors de puțin timp. Mai înainte de orice m-a întrebat de tine. A auzit că nu te-ai măritat ; părea să-l intereseze foarte mult lucrul ăsta. Spune că tu ai fost marea lui dragoste.

Catherine o lăsase pe mătușa ei să înainteze punct cu punct, între o pauză și alta, fără să o întrerupă ; își ținea privirea în jos și asculta. Dar ultima frază pe care am citat-o a fost urmată de o pauză mai plină de înțeles și atunci, în fine, Catherine vorbi. Trebuie însă observat că, pînă acum, căpătase destule informații despre Morris Townsend.

— Te rog, oprește-te ; nu vorbi despre acest subiect.

— Nu te interesează ? se miră doamna Penniman cu un fel de viclenie timorată.

— Mă doare, mărturisi Catherine.

— Mi-era teamă că așa o să fie. Dar nu crezi că te-ai putea obișnui ? Ține alături de mult să te vadă.

— Te rog, nu, tanti Lavinia, rosti Catherine, ridicându-se din scaun. Se îndepărtă repede, ducându-se către cealaltă fereastră, care era deschisă spre balcon ; rămase acolo mult timp, ascunsă de ochii mătușă-sii în dosul perdelelor albe, privind în întunericul zăpușitor. Suferise un șoc ; parcă s-ar fi deschis dintr-o dată hăul trecutului și ar fi ieșit din el un spectru. Erau lucruri de care credea că scăpase, emoții pe care le socotea demult apuse, dar care păreau să fie încă vii. Doamna Penniman le tulburase iarăși. Nu era decît o agitație de moment, își spuse Catherine, o să treacă imediat. Tremura și inima îi bătea, gata să-i spargă pieptul ; dar avea și ea să se potolească. Apoi, deodată, pe cînd aștepta să-și recapete liniștea, izbucni în lacrimi. Curgeau încet, în tăcere, iar doamna Penniman nu le putea observa. Poate însă fiindcă le ghicise, în seara aceea mătușa Catherinei nu mai rosti nici un cuvînt despre Morris Townsend.

CAPITOLUL 35

INTERESUL IMPROSPĂTAT AL doamnei Penniman față de acest gentleman nu era atît de trecător cum nădăjduia Catherine ; el a dăinuit destul timp ca să-i permită mătușii Lavinia să mai aștepte încă o săptămîină pînă să-i vorbească din nou de Morris. Atacă subiectul în aceleăși împrejurări ca și data trecută. Își petreceau seara împreună, doar că acum nu mai era atît de cald, așa că aprinseseră lampa, iar Catherine stătea aproape de lumină, lucrînd la o broderie. Doamna Penniman s-a retras pe balcon vreo jumătate de oră ; apoi a intrat și a început să se învîrtească prin cameră. În fine, se

așeză într-un fotoliu de lângă Catherine, cu mâinile împreunate și cu un aer cam tulburat.

— Te superi dacă-ți vorbesc din nou despre el ?

— Care el ?

— Cel pe care l-ai iubit odată.

— Nu mă supăr, dar nici nu-mi face plăcere.

— M-a rugat să-ți spun ceva, o înștiință doamna Penniman. I-am promis, și trebuie să-mi țin promisiunea.

Catherine avusese destul timp, în toți acești ani, ca să uite cât de puțin îi datora mătușă-sii pentru acele vremuri nefericite ; o iertase demult pentru amestecul ei. Dar acum, noua intervenție dezinteresată, transmiterea de mesaje și ținerea promisiunilor îi aduseră iarăși aminte că doamna Penniman e o femeie periculoasă. Catherine îi spusese că n-are să se supere și totuși era plină de ciudă.

— Nu-mi pasă de promisiunile dumitale ! replică ea.

Dar doamna Penniman, în virtutea angajamentului ei sacru, își făcu datoria.

— Am mers prea departe ca să mă retrag, mărturisi ea, deși nu s-ar fi străduit să explice ce anume voia să spună. Domnul Townsend ține foarte mult să te vadă, Catherine ; e sigur că dacă ai ști cât de mult o dorește, și de ce, ai fi de acord.

— Nu poate să aibă nici un motiv, protestă Catherine, nici un motiv serios.

— Fericirea lui e în joc. Nu e un motiv destul de serios ? întreabă doamna Penniman cu emfază.

— Pentru mine, nu. Fericirea mea nu e în joc.

— Cred că și tu ai să fii mai mulțumită după ce îi vezi. Are să plece din nou, începe iarăși pribegia. E o viață lipsită de bucurii, de liniște și de prieteni. Înainte de a pleca, ar vrea să vorbească cu tine ; îl obsedează gândul ăsta — nu poate scăpa de el. Are să-ți spună lucruri im-

portante. E incredințat că nu l-ai înțeles niciodată, că nu l-ai judecat cum se cuvine, și asta l-a apăsât tot timpul. Vrea să se explice ; îi sînt de ajuns cîteva cuvinte. Vrea să vă întîlniți ca doi prieteni.

Catherine ascultă această cuvîntare superbă fără a se opri din lucru ; avusese cîteva zile ca să se obișnuiască din nou cu ideea că Morris Townsend există în realitate. Cînd doamna Penniman sfîrși, îi răspunse simplu :

— Spune-i, te rog, domnului Townsend că vreau să mă lase în pace.

Nici nu terminase fraza că se auzi, în liniștea serii de vară, clinchetul scurt și hotărît al clopoțelului de la ușă. Catherine se uită la ceas ; nouă și un sfert — o oră foarte tîrzie pentru vizite, mai ales acum, cînd orașul era pustiu. Mătușa Lavinia avu o tresărire și Catherine își întoarse repede ochii spre ea. Îi întîlni privirea și o cercetă o clipă, cu asprime. Doamna Penniman se înroșise ; părea rușinată și privirea ei parcă mărturisea ceva. Catherine îi ghici înțelesul și se ridică repede de pe scaun.

— Tanti Lavinia, zise ea, cu o voce care o înspăimîntă pe doamna Penniman, ți-ai permis... ?

— Scumpa mea Catherine, bolborosi mătușa, așteaptă numai pînă-l vezi !

Catherine o înspăimîntase pe doamna Penniman, dar și ea părea la fel de înspăimîntată ; era gata să se repeadă să-i ordone slugii, care se îndreptă spre ușă, să nu primească pe nimeni ; o opri însă teama că o să dea nas în nas cu oaspetele ei.

— Domnul Morris Townsend.

Auzi aceste cuvinte, vag și totuși distinct, rostite de valet, în timp ce ea șovăia. Era întoarsă cu spatele către

ușa salonului și rămase așa un timp, simțind că el a intrat înăuntru. Nu auzi nici o vorbă, totuși, așa că în cele din urmă se întoarse. Văzu un domn, în mijlocul camerei ; doamna Penniman se retrăsese discret.

Nu l-ar mai fi recunoscut. Era un om de patruzeci și cinci de ani și nu mai avea silueta dreaptă și zveltă a tînărului de odinioară. Rămăsese însă un bărbat chipeș — la asta contribuia și barba îngrijită, strălucitoare, ce se lăfăia pe pieptul bombat. Apoi Catherine îi recunoscuse partea de sus a feții, care, în ciuda buclelor cam subțiate, era încă foarte frumoasă. Stătea acolo plin de deferență, privind-o în față.

— Am îndrăznit.... am îndrăznit... începu el, și apoi se opri, uitîndu-se în jur, ca și cum ar fi așteptat invitația de a lua loc. Era aceeași voce, dar nu mai avea farmecul de altă dată. Catherine simți cum creștea în ea hotărîrea de a nu-l invita să se așeze. De ce a venit ? Nu a făcut bine. Morris era încurcat, dar Catherine nu îl ajută deloc. Nu că ar fi bucurat-o jena lui ; dimpotrivă, ea îi stimula propria ei sfiiciune și o făcea să sufere. Dar cum putea să se poarte altfel cînd simțea atît de limpede că el n-ar fi trebuit să vină ?

— Doream atît de mult... eram hotărît, continuă Morris.

Se opri însă din nou ; nu era ușor. Catherine continua să tacă și el își aminti poate, cu teamă, de vechea ei rezervă de tăcere. Ea nu înceta însă să îl privească ; observase un lucru foarte ciudat. Părea că e el, și totuși nu era ; iată-l pe omul care a însemnat totul pentru ea și care acum nu mai însemna nimic. Ce mult timp a trecut — cît de bătrînă era —, cît de mult trăise ! Trăise pe seama amintirilor legate de el, mistuindu-le pînă la capăt. Omul

acesta nu părea nefericit. Arăta minunat, se ținea bine, era îmbrăcat elegant, părea un bărbat matur, împlinit. Privindu-l, Catherine îi citea povestea vieții în ochi : dusesse un trai de huzur, fără să fie vreodată prins la strîmtoare. Dar, în ciuda acestei revelații, Catherine nu simțea dorința să-l strîngă ea cu ușa; prezența lui o făcea să sufere și nu dorea decît să-l vadă plecat.

— Nu vrei să stai jos? o întreabă el.

— Cred că nu e cazul, răspunse Catherine.

— Te-am supărat venind aici? Morris vorbi foarte grav, pe un ton de adînc respect.

— Nu cred că ar fi trebuit să vii.

— Nu ți-a spus doamna Penniman, nu ți-a transmis nimic?

— Mi-a spus ceva, dar n-am înțeles.

— Te rog să mă lași pe mine să-ți spun, să mă apăr.

— Nu cred că e nevoie, declară Catherine.

— Pentru tine, poate că nu, dar pentru mine este.

Ar fi o mare mulțumire, și nu am prea multe.

Părea să se apropie de ea ; Catherine se întoarse cu spatele.

— Nu putem fi din nou prieteni ? insistă el.

— Nu sîntem dușmani, replică ea. Nu am decît sentimente prietenești față de dumneata.

— Ah, nu știu dacă bănuiești ce fericit sînt să te aud vorbind astfel !

Catherine nu dădu nici un semn că și-ar da seama de importanța propriilor cuvinte ; el continuă :

— Nu te-ai schimbat ; ai avut parte de ani fericiți.

— Au trecut în liniște, răspunse Catherine.

— Și n-au lăsat nici o urmă ; arăți minunat.

Reușise să se apropie de ea — era la doi pași ; îi văzu barba strălucitoare și parfumată, privirea străină și dură. Era alt chip decît cel tînăr, de demult. Dacă ar fi fost așa de la început, nu s-ar fi îndrăgostit de el. Părea că surîde, sau că vrea să surîdă.

— Catherine, începu el, cu voce joasă, n-am încetat niciodată să mă gîndesc la tine.

— Te rog nu spune asta, replică ea.

— Mă urăști ?

— Ah, nu, răspunse Catherine.

Era ceva în vocea ei care îl descurajă, dar își reveni de îndată.

— Mai pot nădăjdui că ai să fii bună cu mine ?

— Nu înțeleg de ce ai venit să-mi pui astfel de întrebări ! exclamă ea.

— Fiindcă de ani de zile dorința mea cea mai fierbinte a fost să fim din nou prieteni.

— Asta e cu neputință.

— De ce ? Depinde doar de tine.

— Și eu nu vreau.

Morris o privi o clipă în tăcere.

— Înțeleg ; prezența mea te face să suferi. Am să plec ; dar trebuie să-mi dai voie să mai vin.

— Te rog, nu mai veni, răspunse ea.

— Niciodată ? Niciodată ?

Catherine făcu un efort ; voia să-i spună ceva care să-l împiedice să-i mai calce vreodată pragul.

— Nu e frumos să vii, nu se cade. N-ai nici un motiv.

— Ah, scumpă doamnă, ești nedreaptă ! Am așteptat doar, și acum sîntem liberi.

— Te-ai purtat urît, îi aminti ea.

— Nu-i adevărat ; gîndește-te bine. Ai trăit liniștită, lîngă tatăl tău ; nu m-am putut hotărî atunci să-ți răpesc acest drept.

— Da ; am trăit liniștită.

Morris își dădu seama cît de rău era pentru cauza lui că nu putea să pomenească și de celălalt cîștig de care se bucurase Catherine, fiindcă nu mai e nevoie să spunem că aflase care era conținutul testamentului lăsat de doctorul Sloper. Nu părea, totuși, să se fi pierdut cu firea.

— Poate să existe și o soartă mai rea decît asta ! strigă el cu patimă ; și s-ar fi putut bănui că se gîdea la el însuși, lipsit de apărare cum era. Adăugă apoi, cu o voce plină de căldură :

— Catherine, nu m-ai iertat nici acum ?

— Te-am iertat de mult, dar nu are rost să încercăm să fim prieteni.

— Decît dacă uităm trecutul. Avem viața în față, slavă Domnului !

— Nu pot să uit, n-am să uit, afirmă Catherine. Te-ai purtat prea urît cu mine. Am suferit mult ; am suferit ani de zile.

Continuă, încercînd să-l facă să înțeleagă că nu trebuia să mai vină la ea, ca acum.

— Nu pot să încep din nou, s-o iau de la capăt. Trecutul e mort. N-a fost o glumă ; totul s-a schimbat atunci în viața mea. Nu m-aș fi așteptat să te văd aici.

— A, ești supărată ! strigă Morris, care nu dorea decît să vadă un fulger de mînie izbucnind din nepăsarea Catherinei. Era singura lui speranță.

— Nu, nu sînt. Supărarea nu ține atîția ani. Dar rămîne altceva. Impresiile nu se uită, dacă au fost puternice. Însă nu pot să vorbesc.

Morris își mîngîie barba ; avea o privire înnegurată.

— De ce nu te-ai măritat ? o întreabă el pe neașteptate.
Ai avut destule prilejuri.

— N-am vrut să mă mărit.

— Da, ești bogată și ești liberă, n-aveai nimic de câștigat.

— N-aveam nimic de câștigat, încuviință Catherine.
Morris aruncă o privire tulbure în jur, oftând adânc.

— Speram că o să putem fi prieteni, totuși.

— Am vrut să-ți transmit, prin mătușa mea, drept răspuns — dacă ai fi așteptat să-ți răspund —, că nu avea rost să vii aici cu o asemenea speranță.

— Atunci, bună seara, zise Morris. Iartă-mă c-am îndrăznit.

Se înclină, iar Catherine se întoarse cu spatele și rămase așa cu ochii în jos, încă un timp după ce îl auzi închizînd ușa pe dinafară.

În hol Morris dădu peste doamna Penniman, agitată și nerăbdătoare ; ai fi zis că dădea tîrcoale locului, chinuită de imboldurile potrivnice ale impacienței și demnității.

— Frumos planul dumitale, n-am ce zice ! exclamă Morris, punîndu-și pălăria pe cap.

— A fost chiar atît de îndărătnică ? se interesă doamna Penniman.

— Îi pasă de mine cît de-o ceapă degerată, cu răceala ei afurisită.

— S-a purtat rece ? continuă doamna Penniman cu sollicitudine.

Morris nu-i luă în seamă întrebarea ; rămase o clipă pe gînduri, cu pălăria pe cap.

— Dar atunci de ce naiba n-a vrut să se mărite ?

— Da, într-adevăr, de ce ? oftă doamna Penniman și apoi, simțind parcă sărăcia explicației :

— Dar nu ți-ai pierdut orice speranță, ai să mai vii, nu-i așa ?

— Să mai vin ? Ferească sfântul !

Și Morris Townsend ieși din casă cu pași mari, lăsînd-o pe doamna Penniman încremenită.

Între timp, dincolo în salon, Catherine își luase din nou broderia în mînă, așezîndu-se să lucreze — pe viață, am putea spune.

Lucrare de factură clasică din perioada timpurie de creație a lui Henry James, scrisă cu limpede rafinament, romanul Piața Washington (1881) se distinge prin vivacitatea replicii și dinamica subtilă a portretului moral. În casa unui medic newyorkez din veacul trecut se consumă latent drama unei fete, victimă triplă a unui părinte abuziv, a unui pețitor arghirofil și a unei mătuși romanțioase. Cu ironie și compasiune, autorul construiește un personaj feminin imprevizibil și profund semnificativ. Romanul a fost ecranizat în regia lui William Wyler («Moștenitoarea», 1949).

ULTIMELE APARIȚII:

165 Guy de Maupassant	■ Pierre și Jean
166 Marie Anne Desmarest	■ Torente II
167 Vicente Blasco Ibàñez	■ Rafael și Maria
168 W. Somerset Maugham	■ Julia
169 Constantin Bărbuceanu	■ Femei singure
170 Claude Spaak	■ Marianne frumoasa mea
171 Ovidiu Constantinescu	■ Menestrelii regelui Ludovic
172 Liviu Rebreanu	■ Ion
173 Henry James	■ Între două țărături
174 Emmanuel Roblès	■ Anotimp zbuciumat